

KISVÁRDA VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KISVÁRDA VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/K-13-2014-0002

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
(konzorcium tagja)

TRENECON COWI

MEGAKOM
TANÁCSADÓ IRODA

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Róka László
Régiós koordinátor	Dócsné Balogh Zsuzsanna
Megyei koordinátor	Kézy Béla
Felelős tervező	Kézy Béla
Településtervező	Gibáné Guthy Judit TT 15-0043
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Krajnyák Nóra TK 01-5241
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Pogonyi Ádám 01-14454 Molnár Zoltán
Társadalompolitikai szakértő	Markó András
Gazdaságfejlesztési szakértő	Dr. Törökné Nagy Rita Csilla
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Kézy Béla
Környezetvédelmi szakértő	Gyetvai Gabriella
Műemlékvédelmi szakértő	Nagy Tibor É 15-0085
Energiaközmű tervező	Dima András 01-2130

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Kisvárdai Város Önkormányzata

Leleszi Tibor-polgármester, Marosán Andrea - főépítész, Papp Sándorné, Török László

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	8
1 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	9
1.1 A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	9
1.2 A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	20
2 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	26
2.1 JÖVŐKÉP	27
2.1.1 Társadalom	27
2.1.2 Gazdaság	28
2.1.3 Táj, természeti és épített környezet	28
2.1.4 Térségi szerepkör	28
2.1.5 Átfogó célok	29
2.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	30
2.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok	31
2.2.2 Városrészi szintű területi célok	35
2.3 A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	38
3 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	41
3.1 AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	41
3.2 AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	45
3.2.1 Város központi AT	45
3.2.2 Nyugati kertvárosi akcióterület	48
3.2.3 Északi kertvárosi akcióterület	49
3.2.4 Kiemelt szolgáltatói akcióterület	50
3.2.5 Keleti kertvárosi akcióterület	52
3.2.6 Déli ipari szolgáltatói akcióterület	52
3.2.7 Szociális városrehabilitációs AT	54
3.3 AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	54
3.3.1 Kulcsprojektek	55
3.3.2 Hálózatos projektek	56
3.4 A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	58
3.5 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	60
3.5.1 Az ütemezés indoklása	60
3.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése	60
3.6 AZ AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	62
4 ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	67
4.1 A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	67
1. szegregátum	69
2. szegregátum	72
3. szegregátum	74
Szentlászlóhegy	76
4.2 AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	82
4.3 ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	83
4.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	83
4.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	87
4.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	87
5 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	89

5.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	89
5.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire	89
5.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz	90
5.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	93
5.2	BELSO ÖSSZEFÜGGÉSEK	96
5.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	96
5.2.2	A célok logikai összefüggései	102
5.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	109
5.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	109
6	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	113
7	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	116
7.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	116
7.1.1	Szabályozási tevékenység	116
7.1.2	Tervalku	116
7.1.3	Városmarketing célú tevékenységek	117
7.1.4	Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás	118
7.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI	119
7.2.1	A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere	120
7.2.2	Az ITS megvalósításának intézményi háttere	120
7.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	124
7.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	126
7.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	128
7.5.1	Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása	128
7.5.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	143
8	RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	146
9	MELLÉKLETEK	147
9.1	SZ. MELLÉKLET: BERUHÁZÁSI PRIORITÁSOK	147

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Kisvárdai SWOT elemzése.....	13
2. táblázat: Kisvárdai városrészeinek lehatárolása	22
3. táblázat: Városrészek funkciói.....	23
5. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése.....	40
6. táblázat: Stratégiai célok és projekt típusok kapcsolata.....	58
7. táblázat: Projektek ütemezése	60
8. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskeze terhére tervezett forrásallokáció.....	62
9. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	65
10. táblázat: Szegregátumok Kisvárdán.....	69
11. táblázat: Kisvárdai város KSH által kijelölt és város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével	80
12. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014) a városban	83
13. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai	85
14. táblázat: Az antiszegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései.....	86
15. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz.....	89
16. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz.....	91
17. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz	92
18. táblázat: Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja	93
19. táblázat: A gazdasági program és az ITS összhangja	94
20. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai.....	98
21. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai	100
22. táblázat: A települési célok logikai összefüggései.....	103
23. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései	111
24. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	113
25. táblázat: Munkamegosztás a Kisvárdai és a vonzáskörzetébe tartozó települések között ...	125
26. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	130
27. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai	132
28. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai	135
29. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	138

Ábrajegyzék

1. ábra: A városrészek statisztikai adatai, 2011	22
2. ábra: Kisvárdai város városrészeinek mutatói	23
3. ábra: Kisvárdai jövőképek elérését szolgáló átfogó célkitűzések.....	30
4. ábra: Kisvárdai városfejlesztési célrendszere 2014-2020-ig.....	39
5. ábra: A stratégiai menedzsment összetétele	121
6. ábra: Operatív menedzsment szervezeti felépítése	123
7. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása	143

Térképjegyzék

1. térkép: Kisvárdai problématerkép	19

2. térkép: Kisvárdai értéktérkép	20
3. térkép: Kisvárdai városrészei	21
4. táblázat: A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés	35
4. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére	43
5. térkép: Város központi akcióterület	46
6. térkép: Nyugati kertvárosi akcióterület	48
7. térkép: Északi kertvárosi akcióterület	50
8. térkép: Kiemelt szolgáltatói akcióterület	51
9. térkép: Keleti kertvárosi akcióterület	52
10. térkép: Déli ipari szolgáltatói akcióterület	53
11. térkép: Kisvárdai város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (KSH Népszámlálás 2001)	67
12. térkép: Kisvárdai város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (KSH Népszámlálás 2011)	68
13. térkép: 1. szegregátum Kisvárdán	69
14. térkép: 2. szegregátum elhelyezkedése	72
15. térkép: 3. szegregátum elhelyezkedése	74
16. térkép: Szentlászlóhegy szegregátum elhelyezkedése	76

Bevezetés

Magyarországon a járásközpont városoknak integrált településfejlesztési stratégiát (ITS) kell készíteniük, amelyben megfogalmazzák a város egészére vonatkozó fejlesztési elképzeléseiket, s amely az egyik alapidokumentuma lesz a 2014-2020 közötti tervezési időszakban a településfejlesztésre fordítandó Európai Uniói források felhasználhatóságának is.

Az integrált településfejlesztési stratégia középtávú dokumentum, amely 7 évre szól. Célja, hogy megalapozott stratégiai alátámasztást nyújtson Kisvárdai 2014-2020 között tervezett fejlesztési elképzelései számára. Az ITS a területi alapú és szemléletű tervezést figyelembe véve városrészeket jelöl ki és elemez, amelyekre vonatkozóan olyan városrészi célok kerülnek meghatározásra, amelyek középtávú megvalósítása a kívánt irányba mozdítja el az adott városrész fejlődését.

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. Ennek érdekében a Belügyminisztérium nyílt közbeszerzési eljárást hirdetett a járásszékhelyek

- integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS),
- valamint az ezek kiindulási alapjaként szolgáló ún. megalapozó vizsgálatnak a kidolgozására.

A folyamat részeként Kisvárdai város vonatkozásában is elkészülnek a fenti dokumentumok. A stratégiai tervezés tétje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2014-2020-as EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni.

Jelen dokumentum **Kisvárdai Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája**, amely a 2008-ban készült és 2010-ben aktualizált Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) átdolgozása. Az ITS **kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit** – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).
- Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.
- Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Kisvárdai Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt.

1 Helyzetelemzés összefoglalása

1.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Kisvárdai elhelyezkedését tekintve az Alföld medence Észak-keleti részén foglal helyet, légvonalban mintegy 22 km-re az ország keleti határát jelentő Záhony határátkelőtől.

A települési hierarchia szerint Kisvárdai mezocentrumnak minősül, városkategória alapján kisváros, azonban megyei viszonylatban véve középvárosként azonosítható (a megye 3. legnagyobb lélekszámú települése).

Kisvárdai az Észak-alföldi Régió Stratégiai Programjában „dinamizálható térségi központ vonzáskörzettel” szerepkörrel rendelkező város.

Kisvárdai a megye decentrumai közé tartozik Nyírbátorral és Mátészalkával együtt. A Kisvárdai-Záhony decentrum egy nemzetközi logisztikai központ, amely felértékeli a megyében és az országban betöltött stratégiai szerepkörét. Kisvárdai kulturális és turisztikai funkciói is meghatározóak.

A 16 888 fő lakónépességgel rendelkező város jelentős vonzáskörzettel bír, melyet szolgáltatásai, valamint kedvező közlekedés-földrajzi helyzete biztosít. A vonzáskörzet határát nagyjából a Kisvárdai kistérség, valamint a Záhonyi kistérség határai jelentik, ezt hangsúlyozza az a tény, hogy a két kistérség sokáig együttesen szerepelt, ezért a települések kapcsolatrendszere továbbra is őrzi a két településhalmaz szoros kapcsolatát. Kisvárdai járási székhely és a járási igazgatási, oktatási, kulturális és gazdasági központi szerepből adódóan, népességszámához képest, rendkívül funkciógazdag település.

A KSH nyilvános adatbázisaiban rendszeresen közzétett adatok alapján Kisvárdai 2001 utáni népességfejlődését vizsgálva negatív tendenciák figyelhetők meg. Az elmúlt 10 év során több mint 890 fővel (6,7%-kal) csökkent a település lakónépessége. A város népsűrűsége a 2011. évi népszámlálási adatok alapján 473,0 fő/km², a település 1 km² -re jutó állandó lakosainak száma 2001-től folyamatosan csökkent. A természetes szaporulat szempontjából megállapítható, hogy Kisvárdán 2006-ig a születések száma nagyjából állandó volt, azonban a halálozások száma a születések fölé emelkedett, amely 2006-tól tendenciává vált. A migrációs folyamatok tekintetében elmondható, hogy Kisvárdára 2000 óta egyértelműen és permanens módon az elvándorlás dominanciája jellemző, vagyis vándorlási nyereség nem kompenzálja a veszteséget. Az elvándorlás iránya a nagyobb városok, megyeszékhelyek felé irányul, melyet Kisvárdai kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzete és az említett megyeszékhelyek munkaerő-piaci lehetőségei közti mély szakadék indukálja. Jelentős hatást vált ki a nagyobb városi központok által kínált kedvezőbb életminőség.

Kisvárdára is az országos tendenciák jellemzőek: fokozatosan csökken a fiatalok száma és aránya és növekszik az időskorúak aránya. A korosztályi vizsgálat során kitűnik, hogy a legdrasztikusabban a fiatalkorosztályba tartozó egyének száma csökken. Egyedül a 60 év fölöttiek esetében mutatható ki növekedés, amely a város lakosságának előregedését vetíti előre.

Összefoglalva Kisvárdai foglalkoztatási és munkanélküliségi helyzetét komplexen, több tényező együttes hatása determinálja. A 2008-2009 között kibontakozó gazdasági válság létbizonytalanságot teremtett a megye vállalkozói struktúrájában, mely kiadáscsökkentésre sarkalta a vállalkozásokat, ennek keretében elbocsátások következtek be, emelkedett a munkanélküliség aránya lakosságon belül, azonban mindez Kisvárdát kevésbé érintette, ami annak köszönhető, hogy nagyobb cégek is jelen vannak a városban. A kis cégek azonban tökehiányosak, a KKV-k éppen csak a megélhetéshez szükséges bevételeket tudják kitermelni.

Demográfia,
foglalkoztatás, civil
szerveződés

Kisvárdai munkaügyi piacára a szinten tartás jellemző, a helyzet jobb, mint a megyei átlag, azonban az elvándorlások száma magas, és több kiaknázatlan lehetőség is rejlik a térségben. Kisvárdai megközelíthetősége rendkívül jó, így egy ipari terület, vagy Ipari park kialakítása több munkahelyet teremtene. Az infrastrukturális jellemzők meghatározó tényezőt képeznek az ide települni vágyó cégek szempontjából.

Az önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a civil szervezetek, illetve azok képviselőinek véleményeinek megismerését és hasznosítását. Többek között az önkormányzat közművelődési feladatairól, a helyi közművelődési tevékenység támogatásáról szóló rendeletben szerepel a civil szervezetek bevonása a feladatok ellátásába, valamint a tudományos és művészeti alkotó, illetve kultúraközvetítő tevékenységet folytató, civil szerveződések támogatása. Az önkormányzat fontosnak tartja a civil társadalommal való hosszú távú együttműködés feltételeinek megteremtését, mivel a civil szervezetek aktív részesei az európai integrációs tevékenységnek, az információs és tudásalapú társadalom megteremtésének, a környezetvédelemnek, és már ma is egyre nagyobb feladatokat vállalnak az oktatás, az egészségügy és nem utolsósorban a szociális ellátás területén. Kisvárdán a legtöbb civil szervezet tevékenységét tekintve sporttal foglalkozik, de jelentős az oktatási illetve a kulturális egyesületek száma is.

Humán infrastruktúra és szolgáltatások

A humán közfeladatok és a közszolgáltatások ellátását az önkormányzat tudatos és átgondolt módon tervezi és valósítja meg, így a város minden lakosa számára biztosított a magas minőségű szolgáltatások elérhetősége – az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítésével. Az intézmények infrastrukturális fejlesztése, felújítása folyamatosan zajlik, illetve a még szükséges kisebb-nagyobb léptékű beruházások előkészítése folyamatban van.

Az alap- és középfokú oktatás intézményrendszere néhány évvel ezelőtt jelentős átalakuláson esett át, de a helyi alap- és középfokú oktatási rendszerben jelen lévő 5 927 helybéli és bejáró diák hosszabb távon biztosíthatja a munkaerő utánpótlását, még akkor is, ha az intézményekbe járó gyermekek száma ingadozik. Ennek érdekében szakképzési kínálat tervezése során továbbra is folyamatosan figyelemmel kell kísérni a munkaadók szükségleteit.

Az egészségügyi, valamint a szociális alap- és szakellátás rendszere jól szervezett, minőségi és mennyiségi mutatói megfelelőek most már mind az infrastruktúra, mind a szolgáltatások szempontjából. A városban működik a Felső-Szabolcsi kórház, mely területi feladatokat lát el.

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve Kisvárdai helyzete megfelel az ilyen méretű városokéval. A város kulturális intézményeinek és közösségi tereinek (Várszínház és Művészetek Háza, Várdai István Városi Könyvtár, Rétközi Múzeum) programkínálata nemcsak a helyi, hanem a térségi lakosoknak is széleskörű kulturális kínálatot nyújt. Programjai sorából kiemelkedő jelentőségű a Határon Túli Magyar Színházak Fesztiválja, melyet 1989-ben rendeztek meg először és attól kezdve minden évben sor kerül rá. Két évtizede már, hogy június elejétől augusztus végéig minden nyáron megrendezik „Várszínházi Esték” című programsorozatot. Valamint több éves hagyományra tekint vissza az Önkormányzat által szervezett családi nap.

Szabadidős és sport tevékenységek területén a lakosság részéről is igény jelentkezik a szolgáltatások bővítésére és a kiszolgáló infrastruktúra folyamatos fejlesztésére. Az Önkormányzat és lakosság közös célja a Várfürdő turisztikai hasznosítása.

Gazdaság

Kisvárdai város gazdasági súlyát és szerepkörét érintően említésre kerül a megyei területfejlesztési programban. Gazdasági szerepkörét tekintve a megyei program a várost gazdasági decentrumként definiálja. A városban a regisztrált vállalkozások száma 3198 db, a működő vállalkozások száma 1080 db (2012). 2011-ben a regisztrált vállalkozások száma (3138 db) kevesebb volt, viszont a működő vállalkozások száma több (1150 db). A vállalkozási kedvet jól mutatja az ezer főnyi lakosságra eső működő vállalkozások száma. Ezek alapján Kisvárdai országos átlag körüli értéket produkál, csupán kis mértékben maradván le attól. Kisvárdai vállalkozói aktivitás szempontjából

kifejezetten aktívnak mondható. A gazdasági ágazatok szerinti megosztásból jól látszik, hogy Kisvárdai esetében a legtöbb vállalkozás a kereskedelem, gépjárműjavítás kategóriába tartozik – a vállalkozások több mint egynegyede, azaz 27%-a - ami hasonló a megyei adatokhoz. A megyében az oktatás és az építőipar jelentősebb helyen van, mint Kisvárdán, de ettől eltekintve nagyjából egyezik az iparágak súlyozottsága a megyei adatokkal.

A turizmus szempontjából Kisvárdai és vidéke nem tartozik Magyarország legfrekvenciáltabb idegenforgalmi desztinációi közé (ennek fő oka a hiányos kommunikációban, valamint a kiegészítő szolgáltatások hiányában keresendő) ennek ellenére Szabolcs-Szatmár-Bereg megyének több jelentősebb attrakciója megtalálható a városban és a kistérségben egyaránt. A kistérség jelentős turisztikai értékekkel büszkélkedhet, legfőbb természeti értéke a Tisza és a Ricsikai erdő. Kisvárdán található Felső-Tiszántúli egyetlen megmaradt középkori világi várépítménye, valamint a gyógyfürdő.

Természeti és épített környezet

Kisvárdai legfontosabb természeti értékei a termálvíz, amely a történelmi, épített és kulturális örökség mellett az idegenforgalom egyik fő vonzereje.

Kisvárdai jellemzően síkvidéken található, alapvetően mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el. Natura 2000-es terület a várostól nyugatra levő területek, a Kisvárdai gyepek (területkód: HUHN20113), aminek területnagysága 687,39 ha. Kisvárdán 2001-ben létrejött a Vár melletti biológiai mikrokozmoszt bemutató tanösvény.

Kisvárdai műemlékekben és helyi építészeti értékben egyaránt bővelkedik (melyek részletesen bemutatásra kerülnek a megalapozó tanulmány 1.14. fejezetében). Kisvárdai fejlődéstörténeti aspektusai rányomták bélyegüket a városszerkezetre és a város arculatára. A város évszázadokra visszavehető múltjából örökölte kisvárosi/polgárvárosi jellegét. A védett épületek felsorolása három kategória alapján történik: műemléki védettség, helyi védettség, települési jelentőségű terület.

Meghatározhatóak jól elkülönülő városrészek, de egyiküknek sincs történelmi alapja (leszámítva a városközpontot). Az egyes városrészek funkcionálisan, vagy térben valamely közlekedési folyosóval határolódnak el egymástól. A városközpontot a középületek, elsősorban a Zsinagóga és a Könyvtár, de a mai kor emlékei is, a Polgármesteri Hivatal, a Színház is kijelölik. Ezek között találjuk a Szent László utca polgári épületeit, amely a városi élet központi tere.

A település szerkezete nem tükrözi egyértelműen a város történetét. A belső történelmi mag gerince a legfontosabb kapcsolatokat kijelölő Krucsay M. és Csillag út, amely keresztezi a városközpontot és ahol a térségen áthaladó kelet-nyugat közlekedési áramlás is végbemegy. A vasút megépülését követően fontos szerkezeti elemmé vált a Záhony-Nyíregyháza vasúti fővonal. Kisvárdán két nagyobb alulhasznosított barnamezős terület található, mindkettő magántulajdonban van, valamint van még a piactér, ami jelenleg hasznosítatlan és az önkormányzati tulajdonban van.

Zöldfelületi ellátottság

A település közparkjai, közkertjei, valamint a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézményterületek szigetes helyzetűek, egyéb területfelhasználási egységek által körülválasztva jelennek meg a település szerkezetében. A település területén, általában a perifériákon szántóterületek és gyepterületek helyezkednek el kisebb foltokban. A település zöldfelületei, zöldfelületi létesítményei a használat jellege és a tulajdonviszonyok szerint magántulajdonú és közcélú zöldfelületekre oszthatók. Használatukat tekintve a közcélú zöldfelületek: korlátlan közhasználatú, korlátozott közhasználatú és közhasználat elől elzárt zöldfelületek lehetnek. A legnagyobb egybefüggő zöldfelületek: strand és a sportpálya területe.

Közlekedési kapcsolatok

Kisvárdai jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a régió legfontosabb települései és a főváros irányába, és ez a jövőbeli gyorsforgalmi úthálózati fejlesztésekkel előreláthatólag javulni. Fontos az ukrán határ közelsége, amely komoly potenciált rejt magában. A település közötti közlekedésében erősen érvényesül a 4. sz. főút és a térség közötti kelet-nyugati irányú

tranzitforgalom, ezen felül hiányosságok jelentkeznek a burkolt belterületi utak arányában. A 4. sz. főúton haladó tranzit teherforgalom elkerüli a települést, és az ipari területek szerencsés elhelyezkedésének köszönhetően ezek sem terhelik jelentős teherforgalommal a belvárost. A parkolóhelyek száma elégséges, de időszakosan kialakulhat kapacitáshiány. A helyközi és távolsági közösségi közlekedés jó. A vasúti közlekedés szolgáltatási színvonala magas, a fontosabb központok közül Budapest, Debrecen és Nyíregyháza is elérhető, helyi közlekedés nincs. A kerékpárút hálózat viszonylag rövid, a nagyobb forgalmú utak mellett a belterületen, illetve a környező településekkel való kapcsolat megteremtése céljából a külterületeken, fejlesztésre szorul.

Közművek és
elektronikus
hírközlés

A közművesítettség, illetve a telekommunikációs eszközök elérhetősége a modern gazdaságok alapvető eleme. Bár a közművek megléte önmagában nem indukál jelentős fejlődést, hiányuk akadályozza a gazdasági tevékenységek bővülését, valamint a lakosság életminőségének növekedését. Kisvárdai területén a NYÍRSÉGVÍZ Zrt. végzi a vízellátási és csatornázási feladatokat. A NYÍRSÉGVÍZ Zrt. Kisvárdán a Kisvárdai Vízellátási Üzemművel működteti az ivóvíz szolgáltatást. Kisvárdai ivó víz ellátása rétegvíz adó kutakból történik. A víztisztítási technológia többnyire a vas- és mangántalanítást, valamint a fertőtlenítést foglalja magában. A vízvezeték hálózat hossza 62,7 km, a háztartások 100%-a vezetékes vízellátással rendelkezik. A termálfürdő jelenleg működő kutjai Várfürdő 2-es hévízkút és a Várfürdő 4-es hévízkút. A NYÍRSÉGVÍZ Zrt. Kisvárdán a Kisvárdai Alközpont rendszerén keresztül működteti a csatornázási szolgáltatást. A szennyvízgyűjtő hálózatba kapcsolt lakások száma folyamatosan emelkedik. A város szennyvízgyűjtő-hálózatába bekapcsolt lakások 2001-ben a lakások 41 %-át, 2005-ben 60%-át, 2013-ban pedig 93%-át bekapcsolták a hálózatba.

A belterületi vízrendezés kifejezetten önkormányzati feladat. A csapadékvíz elvezetés tervezésénél gondolni kell a felületi vizek elvezetésén kívül a talajvízszint süllyesztésére is.

Kisvárdai vezetékes gázszolgáltatója a TIGÁZ Zrt. A városban meglévő hálózat teljes körű lefedettségűt ad.

A Kisvárdai Közmű Szolgáltató Kft. Kisvárdai város közigazgatási területén végzi szolgáltatási tevékenységét, főtevékenysége a gőz- és meleg vízellátás. Mivel a város lakásállománya ebben az időszakban emelkedett, és a távfűtésbe bekapcsolt lakások száma jelentősen nem változott (2004-ben 1245 db, míg 2013-ban 1240 db) így a csökkenés oka a lakosságnak más energiahordozókra való áttérése.

A járás villamos energia szolgáltatását a TITÁSZ Zrt. végzi.

A város telekommunikációs ellátottsága fokozatosan emelkedik. Az adatátvitelre is alkalmas hálózatok kiépítése folyamatos. A vezetékes telefon a mobiltelefonok térhódításával és az internetes telefonszolgáltatók megjelenésével egyre kisebb jelentőségű.

Környezetvédelem
és klímabiztonság /
energiahatékonyság

Az elmúlt évtizedek ipari tevékenysége komoly hatást gyakorolt a városra. A hajdani iparterületek, gyárak, melyek ma már nem működnek, vagy jelentősen csökkentett kapacitással, több környezeti feladatot hagyhattak hátra.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a bezárt és rekultivált; valamint a működő hulladéklerakó környezeti terhelésére.

Meg kell valósítani a szennyvíztisztítás során keletkezett, talajvízben mért szennyezések megszüntetését, továbbá el kell érni, hogy a tisztított kommunális szennyvizek hatása a Belfő-csatornára minél hamarabb ne legyen „jelentős”.

A szennyvízelvezetés teljessé tétele a településen megoldandó feladat.

A településen a felszín alatti vizet és földtani közeget érintő szennyezések bekövetkezhetnek mezőgazdasági tevékenységből is, melyek diffúz szennyezéseket okozhatnak.

Jelentős környezetvédelmi konfliktust jelentenek az illegális hulladéklerakók, melyek potenciális veszélyt jelentenek a környezeti elemekre és vizuális konfliktust okoznak.

Megoldást kell találni a településen átmenő forgalom zavaró hatásának (zaj, por és egyéb ártalmak) csökkentésére.

1. táblázat: Kisvárdai SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
A foglalkoztatottak száma nőtt 2001 óta A város kiemelkedő ingázási célpont Oktatási kapacitás kihasználtsága továbbra is megfelelő, a bejáró diákok miatt Nemzetiségek aránya nőtt 2001 óta Fokozatosan csökkenő munkanélküliség 100 lakosra jutó adófizetők száma megfelel a megyei átlagnak (43 fő) SZJA alapot képező jövedelem folyamatosan növekszik Az eltartott népesség aránya csökkent 2001 óta Szociális rászorultságtól függő pénzügyi támogatások a lakosság viszonylag nagy részét érintik A városi népesség iskolázottsági szintje emelkedik Átlagosnál jobb lakossági mutatók	Folyamatos népességfogyás, vándorlási egyenleg negatív Halálozások száma emelkedik A képzett fiatalok elvándorlása Folyamatos a társadalom elöregedése, a fiatalok aránya csökken, az időskorúaké folyamatosan nő Több szempontból hátrányos helyzetű munkanélküliek Roma lakosság munkaerőpiaci hátrányai Kedvezőtlen vitalitási index A szegregált lakóterületek megléte
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
Kisvárdai térségi képző centrum Kiemelkedő térségi szerepkör és térszervező erő Erős lakossági aktivitás a közösséget érintő ügyekben, Tevékeny civil szféra, összetartó közösség Aktív közösségi és kulturális élet, hagyományok, kulturális potenciál Intenzív az együttműködés a civil és az önkormányzati szféra között Szellemi örökség	Forráshegény a civil szféra Városmarketing alacsony hatékonysága Oktatási intézmények infrastruktúrája nem megfelelő
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
Járési központi szerepből adódóan az intézményi ellátottság megfelelő Járési szintű közszolgáltatási funkciók Lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden területet Szociális alapszolgáltatások magas színvonala Térségi jelentőségű Művészetek Házával rendelkezik Alap- és középfokú intézmények ellátottsága megfelelő Alap- és szakorvosi ellátás is jó színvonalú A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, ill. egyes esetekben a térség lakosai számára is	Szakképzési hiányosságok mutatkoznak egyes területeken Fiatalok szabadidős tevékenységét szolgáló infrastruktúra nem teljes körű Sport infrastruktúra állapota változó Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő A városban nem található felsőoktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata Az önkormányzat befolyása az oktatás esetében megváltozott, a fenntartói viszonyok megváltozása miatt korlátozott

4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
A vállalkozók széleskörű tevékenységet folytatnak 1000 lakosra jutó vállalkozások száma magas Ipari terület megfelelő infrastruktúrával rendelkezik Nehézipari, villamos ipari és élelmiszeripari hagyományok Jelentős, egybefüggő önkormányzati területek Mezőgazdasági hagyományok Folyamatosan bővül az üzleti szolgáltatások kínálata Tercier szektorban működő vállalkozások száma emelkedik, foglalkoztatási aránya kiemelkedő Termálfürdő Jelentős szabad munkaerő rendelkezésre áll Javul a helyi vállalkozások gazdasági potenciálja Hagyományokkal rendelkező nagyvállalatok KKV szektor magas aránya A vonzáskörzet munkaerőpiacon betöltött kiemelkedő szerepe Magas vállalkozói sűrűség Multinacionális vállalatok jelenléte	Tőkeerő hiánya Mikro- és kisvállalkozások dominanciája a jellemző, nagyvállalkozás egyáltalán nincs a településen A vállalkozások túlnyomó többsége tőkeszegény Az országos átlagtól magasabb munkanélküliség Alacsony jövedelemszint jellemző a városban Helyi és térségi vásárlóerő és kereslet gyenge Hiányzó turisztikai attrakciók és szolgáltatások, nincs együttműködés a turizmus ágazatban K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban A pénzügyi-gazdasági válság hatása még mindig érződik a város életében Kevés a nagy foglalkoztató vállalkozás Turisztikai attrakciók nem megfelelő állapota, a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások minősége
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
A helyi adók kiszabásában figyelembe veszik a lakosság és vállalkozók érdekeit Jó adófizetési morál	Az Önkormányzatnak nem elég a saját bevétele a fejlesztések, felújítások elvégzéséhez
6. Táj és természeti adottságok	
Termálforrás jól hasznosítható Védett természeti területek Érintetlen természet Erős turisztikai potenciál	Természeti értékek rendszerezett bemutatása nem megoldott
7. Zöldfelületek	
Közösségi zöld területek mozaikos szerkezete A Vár és Fürdő együttese, mint kiemelt környezeti elem Sportlétesítmények területe, mint összefüggő nagyméretű környezeti elem	A zöldfelületek funkciószegények, műszaki állapotuk változó Játszóterei ellátottság gyenge (mennyiségi és minőségi hiányok) Utcafásítások hiánya
8. Épített környezet (épített örökség is)	
Történelmi városszerkezet egy része megőrzésre került Egy műemléki védelem alatt álló templom – országos jelentőségű, a többi helyi védelem alatt áll Széleskörű helyi értékvédelem Városias a településképe Lakásállomány nőtt	Társasházi lakásállomány korszerűtlen Önkormányzati bérlakás-állomány műszakilag elavult Alacsony lakásépítési kedv A településképe nem teljesen egységes, még kialakulóban van Hasznosítatlan és leromlott épületek Déli városrészen a lakó és ipari-gazdasági területek túlságosan egybefüggőek
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
Kedvező közlekedés földrajzi helyzet A város járásközpont, jó térségi kapcsolatokkal, térszervező erővel Határ menti fekvés	A város az ország keleti, viszonylag periférikus részén fekszik Határ menti együttműködések alacsony intenzitása

EU V. közlekedési korridor mentén található Megfelelő a helyi és távolsági közösségi közlekedés területi lefedettsége és a járatok sűrűsége A járdahálózat kiépítettsége magas	Gyalogos rendszer hiányosságai, nagyfokú baleseti kockázat Járdák és utak műszaki állapota folyamatos karbantartást igényel Időszaki parkolóhely hiány lép fel, egyes részeken kevés a parkoló Városi kerékpárút rendszer nincs, biztonságos kerékpáros közlekedés megoldatlansága Jelentős közúti forgalom
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
A településen a vízellátottság 100%-os A szennyvízcsatorna hálózat az egésze településen ki van építve A gázvezeték hálózat lefedettsége a településen közel 100%-os és jó állapotú; A villamos-energia hálózat kiépítettsége szintén 100% és bővítésre is alkalmas; Hírközlési hálózat a településen teljesen ellátott. Megoldott a szilárd és szelektív hulladékgyűjtés és szállítás	A szennyvízhálózatra való rákötés hiányos A közművek folyamatos karbantartást igényelnek
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
Jó levegőminőség, nincs jelentős zajterhelés a városban Nincsenek kiemelkedő ipari veszélyforrások	Alternatív energiaforrások alacsony hasznosítási szintje Egészségre káros környezeti ártalmak

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
Célzott fejlesztések az idős korosztálynak az életszínvonal növeléséhez Helyben tanuló fiatalok városban tartása, mellyel a munkaerő megtartó képesség javul Pozitív vándorlási index Munkahelyteremtés a képzett és fiatal munkaerő városba vonzásához A kvalifikáltabb népesség helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet Mélyszegénységben élők felzárkóztatása Foglalkoztatás növelése a logisztikai, ipari, szolgáltató és turisztikai ágazatokra támaszkodva	A város fiatalokat megtartó ereje tovább csökken Képzett munkaerő elvándorlása a megfelelő minőségű munkahelyek hiányában, ezzel is csökken a város potenciális munkaerő bázisa Szociális hátrányok kumulálódása, a hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább nő Kieleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül A megyeszékhely elszívó hatása erősödik Munkanélküliség növelés Születésszám tovább csökken
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
Összefogás a három szféra szereplői között Társadalmi felzárkózást segítő programok elindítása A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet A betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt A civil szervezetek tovább erősödnek és a város fejlődésének aktív részeseivé válnak	Az országos/megyei/járési fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei Európai Unió forrásai tekintetében élesedő verseny várható Nem javul a térségi együttműködés Civil szervezetek működése forráshiány miatt veszélybe kerül

Lehetőségek	Veszélyek
A közösségépítés, együttműködést segítő további pályázati források várhatóak Létrejön a térségi szemlélet és tovább javul a települési együttműködés Ösztöndíj rendszer a fiataloknak Információs társadalom kibontakozásának dinamizálásának segítése Önszerveződés segítése, elindítása	
3. Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
A járási, térségi szakmai kooperáció, tapasztalatcsere erősödése Piacképes szakmák oktatása, idegen nyelvi képzés bővítése Felnőttképzés további erősítése Füzdőgyógyászati adottságok további kihasználása Kórház infrastruktúrájának fejlesztése, térségi szerepkör további erősítése Művészetek Háza szolgáltatásainak, funkcióinak további bővítése Szociális foglalkoztatás bővítése A járásközpontok jogköre bővíthet, fejlesztési forrásai növekedhetnek További jelentős pályázati források megjelenése várható	Közintézmények épületének állagromlása Diákok elvándorlása Középfokú oktatás képzési szintjének romlása Kórház központi szerepének elvesztése Egészségügyi személyzet utánpótlásának hiánya Szociális olló nyílása Foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztása szociális válsághoz vezethet Kulturális programkínálat beszűkülése Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei A város nem tudja teljes mértékben kiaknázni a járási központi szerepköréből adódó lehetőségeket Ellenérdekek felmerülése a város és a járás többi települése között Európai Uniós források tekintetében élesedő verseny várható
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
Gazdasági nyitása az EU felé, intenzívebb határon átnyúló kapcsolatrendszer, nemzeti szerepkör bővítése Kis környezeti terheléssel járó iparágak betelepítése Befektetők helyzetbe hozása, újabb befektetők megjelenése a városban Nonprofit szektor térségfejlesztésbe való bevonása Turizmus élénkítése: tranzit, vásárló, üdülés, kulturális Önkormányzat és a vállalkozói szféra között az együttműködés erősödik K+F tevékenységek jelennek meg a primer és a szekunder szektorban Szabad vállalkozói zóna nyújtotta lehetőségek Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek Bio mezőgazdasági termékek kereslet növekedése, Mezőgazdasági feldolgozóipar megteremtése Gazdasági együttműködések (családi gazdaságok, új típusú szövetkezetek stb.) szerepe felértékelődik Előtérbe kerül az örökség- és szabadidő turizmus	A hármas határ-térség lakosságának vásárlóereje nem növekszik Innovációs tevékenység hiánya A fejlesztések előre nem tervezett hatásai Forráshiány veszélyezteti a további fejlesztéseket Pályázati lehetőségek szűkülése Kiskereskedelmi tevékenység kedvezőtlen helyzetbe kerülhet a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt Helyi vállalkozások nem tudnak megerősödni A gazdasági válság tovagyrúzó hatása miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés a térség és az ország iránt Erősödnek a város gazdasági szereplőinek hazai és nemzetközi versenytársai A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak Tovább nő a különbség a járásközpont és a többi település között Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei Európai Uniós források tekintetében élesedő verseny várható

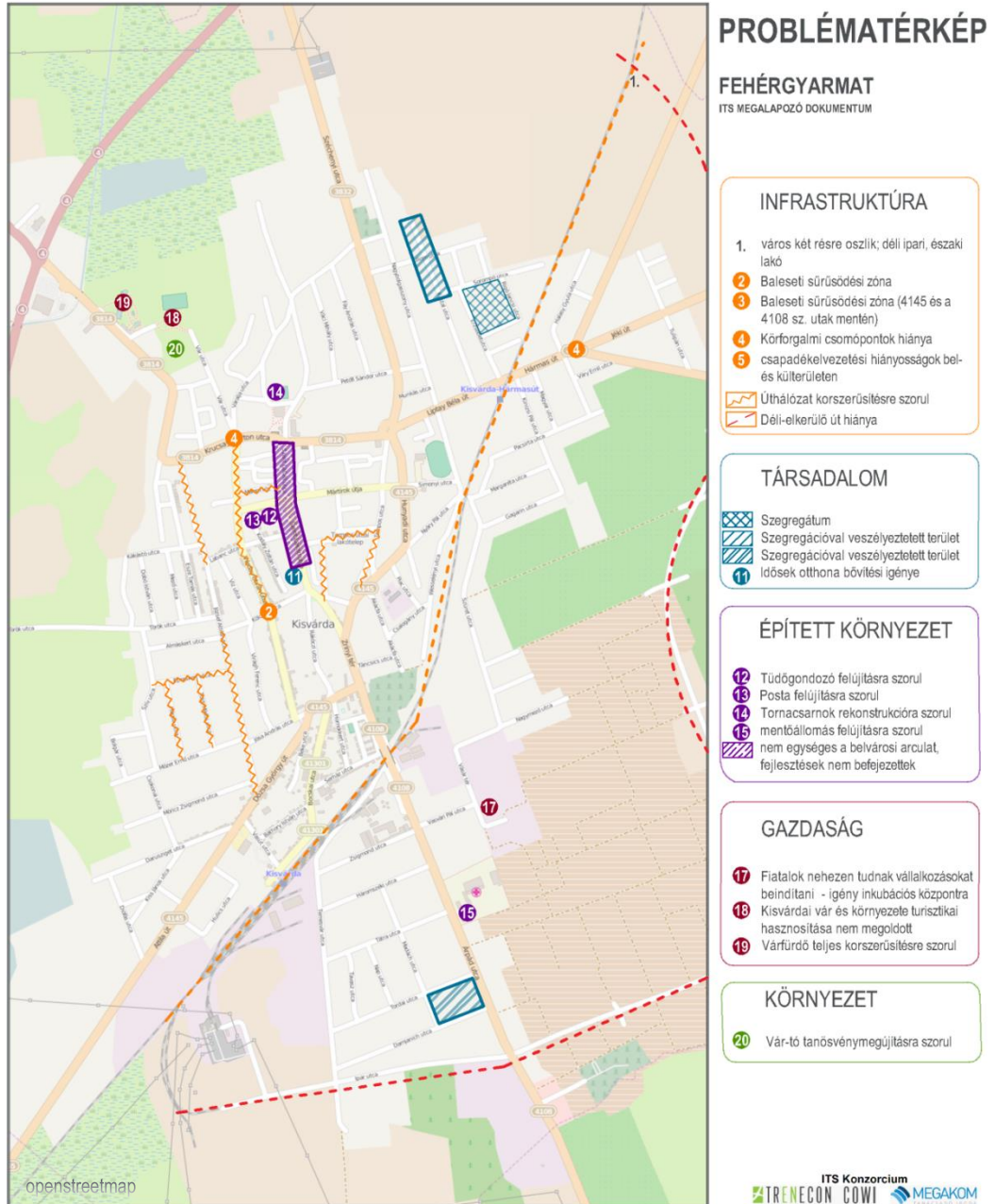
Lehetőségek	Veszélyek
Csökken az idegenforgalom szezonálisága A város vonzerő- és szálláshely kínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt További jelentős pályázati források megjelenése várható Vállalkozói inkubátorház kialakítása Kísérleti gazdaság újjáélesztése Mikro- kisvállalatok innovációja	
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai növekszenek Az önkormányzat saját bevételei, forrásai növekednek, nő az adóbevétel, így több szabad forrást tud fordítani a fejlesztési feladatokra Pályázati források a fejlesztési igényekre, ami így kevésbé terheli meg az éves költségvetést	Az önkormányzat feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai csökkennek A bevételek csökkenése miatt a fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani A csökkenő bevételek miatt hitel felvételére kényszerül az önkormányzat
6. Táj és természeti adottságok	
Fenntarthatóságot figyelembe vevő fejlesztések Természeti, táji értékek védelmével fokozódik a természet megőrzése és védelme	Természeti-táj értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában, Értékes élőhelyek megszűnnek
7. Zöldfelületek	
Zöldfelületek rendszerbe foglalása, teljes körű rehabilitációja megvalósul Települési zöldfelületi rendszer és a természeti környezet térben összefüggő ökológiai egységbe foglalása. Ehhez szükséges a külterületi és belterületi biológiailag aktív zöldfelületek összekapcsolása fasorokkal. Újabb parkok és játszótérek kerülnek kialakításra a beáramló fejlesztési forrásoknak köszönhetően Társadalmi összefogás egy-egy zöldfelület rendbetételére, megújítására a civilekkel összefogva Szabadidős terek kiépítése külső forrás igénybevételével	Nem lesz forrás a zöldfelületek rehabilitációjára és fejlesztésére Nincs civil és önkormányzati akarat a felületek karbantartására
8. Épített környezet (épített örökség is)	
Pályázati források felhasználása a település arculatának fejlesztésére A város arculatához illeszkedő beépítések történnek Nő a magánérs építkezések és felújítások száma Meglévő értékek arculat teremtő felhasználása a városközpont fejlesztése kapcsán; egységes városi arculat Bérlakás program	Forráshiány miatt az értékes épületállomány állagromlása Tradicionális városszerkezet felbomlik Az országos/megyei/járásai fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei Keleti részén előfordulhat a szegregátum térbeli növekedése, mivel erre a rendezési tervben kijelölt új lakóterületek lehetőséget biztosítanak Európai Unió forrásai tekintetében élesedő verseny várható

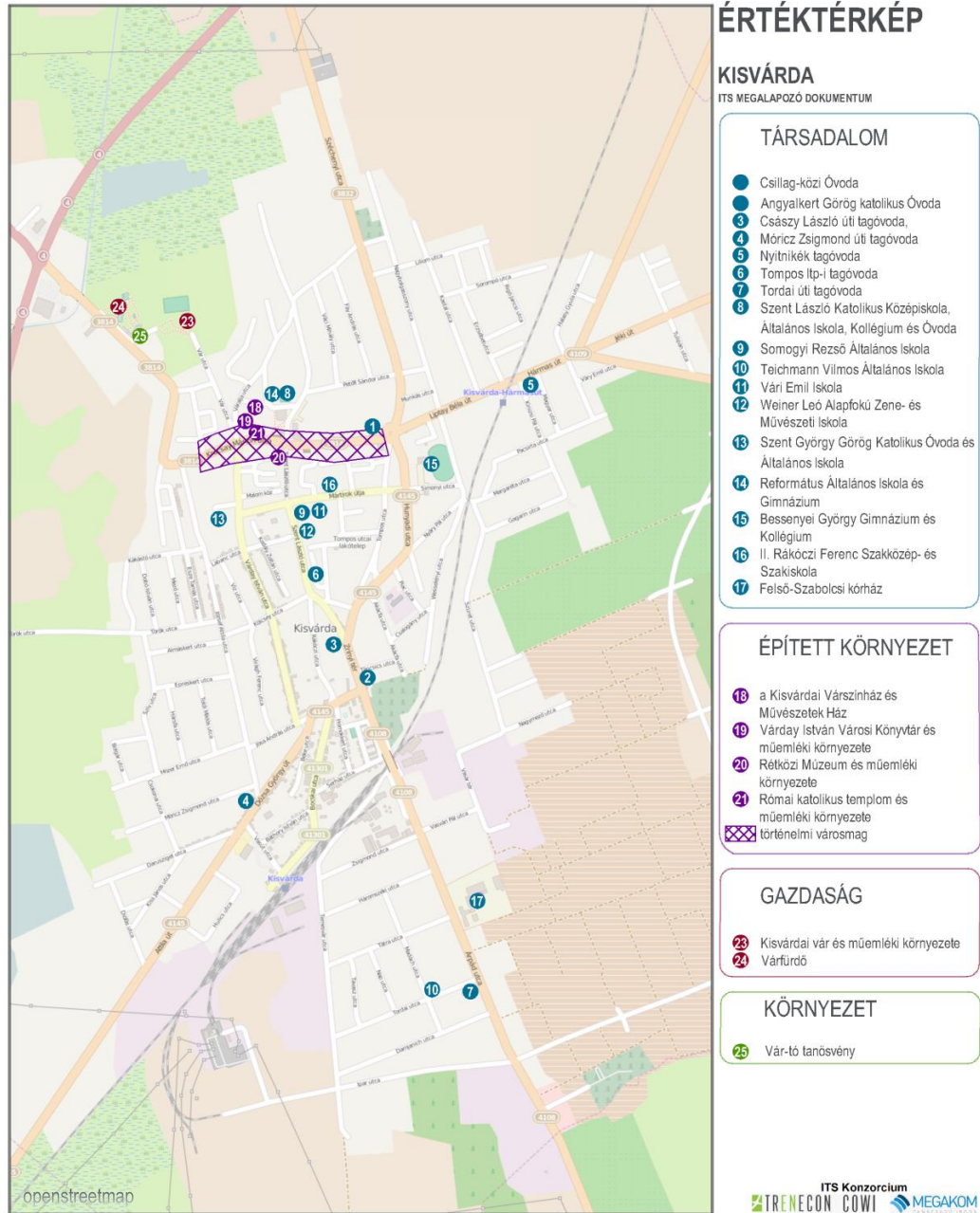
Lehetőségek	Veszélyek
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
M3-as autópálya befejezése és az M49-es autót út megépítése a román határig – ezzel az elérhetőség javul, könnyebb a megközelíthetőség Ipari területek elérhetőségét javító elkerülő út megépítése Várost elkerülő út megépítése Kulturált gyalogos és kerékpáros közlekedés kialakítása Az elkerülő út megépítésének köszönhetően javul a közlekedésbiztonság és környezeti állapot Környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek További jelentős pályázati források megjelenése várható	Forgalomnövekedés, fokozott balesetveszély M3-as autópálya építésének akadozása A további közlekedési fejlesztése elhúzódása miatt a város elérési mutatói nem javulnak Növekszik a személy- és gépkocsi forgalom a betelepülő vállalkozások miatt Az országos/megyei/járasi fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei Európai Uniós források tekintetében élesedő verseny várható
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
A meglévő vízellátó hálózat felülvizsgálata; A szennyvíztisztító telep kapacitásának bővítése; A településre egy általános csapadékvíz-elvezetési terv készítése, majd ezt felhasználva a kiviteli tervek elkészítése; Meglévő csapadékvíz-elvezető rendszer felülvizsgálata;	A csapadékvíz-elvezető rendszer hiányossága miatt, a talajvízszintje megemelkedik; A szennyvíztisztító telep bővítésének hiánya miatt a tisztítás határfoka nem lesz megfelelő és szennyezni fogja a talajvizet és a befogadót;
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
Pályázati források felhasználása energiahatékonysági intézkedések/fejlesztések bevezetéséhez Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítás iránti igény Zöld város koncepció megvalósul	A pénzügyi lehetőségek és a gazdasági érdekek miatt a környezettudatosság nem javul Forgalomnövekedés miatt levegőszennyezés, zajterhelés fokozódik Energiafüggőség fokozódik Természeti-környezeti értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba

1. térkép: Kisvárdai problématerkép

2. térkép: Kisvárdai értéktérkép

1.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Kisvárdai városát annak funkcionális és területi alapú elhatárolódásait figyelembe véve 6 városrésze tagolódik. Fontos kiemelni, hogy az egyes településrészek a jogalanyiság legalapvetőbb szintjével sem rendelkeznek, továbbá a felosztás nem alapul semmilyen közigazgatási csoportosításon: a terület felosztását kizárólag funkcionális és földrajzi paraméterek vezérelték.

3. térkép: Kisvárdai városrészei

Forrás: IVS, 2010

A 6 városrész:

- I. Városközpont
- II. Nyugati Kertvárosi rész
- III. Északi Kertvárosi rész
- IV. Kiemelt Szolgáltatói városrész
- V. Keleti Kertvárosi rész
- VI. Déli Szolgáltató és Ipari városrész

2. táblázat: Kisvárdai városrészeinek lehatárolása

Városrész	Lehatárolás
Városközpont	Ostrom utca, Arany János utca, Kossuth Lajos utca, Petőfi Sándor utca, Széchenyi István utca, Liptai Béla utca, Vasúti pályatest, Gyár utca, Aradi Vértanúk tere, Rákóczi Ferenc utca (Szent György térig): külső oldal, Szent László utca: külső oldal, Várdai István utca: külső oldal, Váralja utca.
Nyugati Kertvárosi rész	Városmajor utca, Krucsay Márton utca, Várdai István utca, Bajcsy Zsilinszky utca, Labanc utca, Kodály Zoltán utca, Kölcsey utca, Várdai István utca, Vörösmarty tér, Dózsa György utca, Attila utca, Diófás utca, Darusziget utca, Móricz Zsigmond utca, Csokonai Vitéz Mihály utca, Móser Ernő utca, Bolgár utca, Szív utca, Török utca, Kákastó utca, Rétalja utca
Északi Kertvárosi rész	Mátyás király utca, Nagyboldogasszony utca, Mária utca, Liliom utca, Ady Endre utca, Sorompó utca, Vasúti pályatest, Liptay Béla utca, Széchenyi István utca, Petőfi Sándor utca, Kossuth Lajos utca, Kereszt utca.
Kiemelt Szolgáltatói városrész	Városmajor utca, Kereszt utca, Váralja utca, Ostrom utca, Krucsay Márton utca
Keleti városrész	Halasy Gyula utca, Litki út, Jéki út, Tulipán utca, Papi út, Váry Emil utca, Pacsirta utca, Kinizsi Pál utca, Gagarin utca, Szüret utca, Nagymező utca, Wesselényi utca, Vasúti pályatest.
Déli Ipari Szolgáltatói Városrész	Aradi Vértanúk tere, Gyár utca, Vasúti pályatest, Szüret utca, Vásártér utca, Ipari út, Attila utca

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A városrészek részletes statisztikai elemzését a megalapozó tanulmány 3.3.1. fejezete mutatja be.

1. ábra: A városrészek statisztikai adatai, 2011

Mutató megnevezése	Kisvárdai összesen*	Városközpont	Nyugati kertváros	Északi kertváros	Kiemelt Szolgáltatói Városrész	Keleti Kertváros	Déli Ipari Szolgáltatói Városrész	Külterület
Lakónépesség száma	16 986	6 250	3 441	2 121	614	1 574	2 810	167
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,1	12,0	11,3	21,1	4,5	12,5	17,7	52,2
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	20,5	23,4	19,9	21,3	29,8	20,0	13,7	2,8
Lakásállomány (db)	6 832	2 709	1 284	774	269	596	1 136	64
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	5,1	3,6	4,5	7,0	4,5	3,0	6,8	53,1
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,2	41,4	39,1	43,0	37,1	39,7	42,3	65,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	54,8	55,2	56,4	52,3	58,3	56,6	53,2	35,0
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,4	14,9	13,8	18,9	10,1	15,4	16,2	37,1

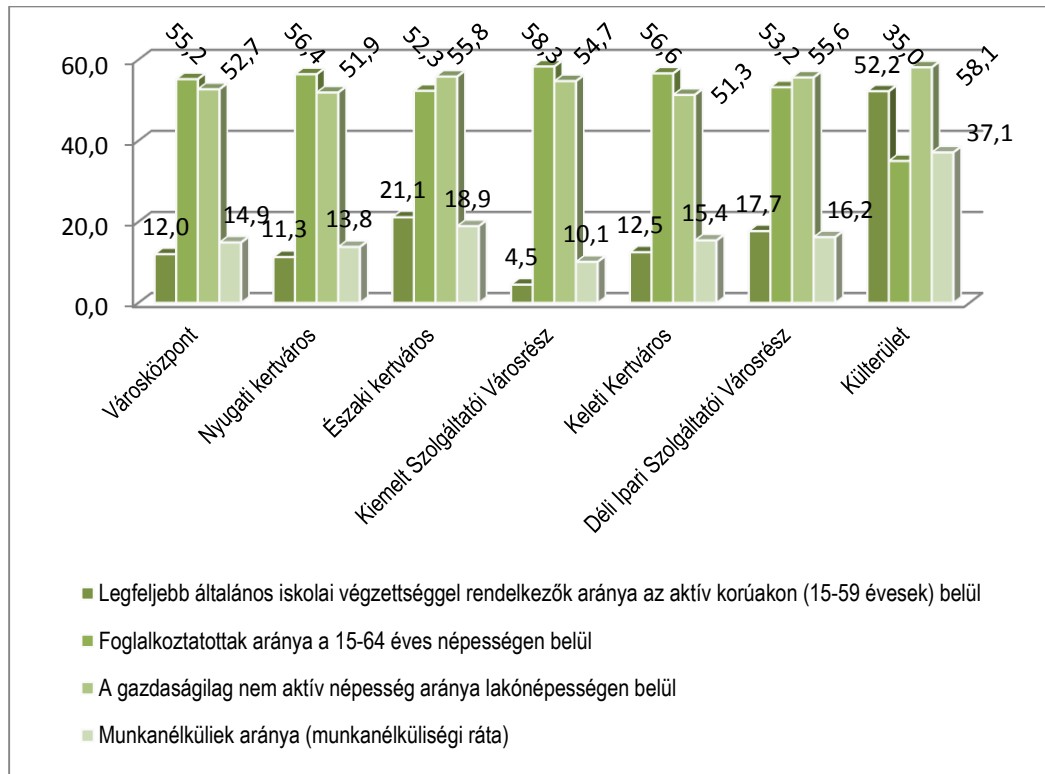
Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A városrészek egyes társadalmi, szociális mutatói között jelentős különbségek rajzolódnak ki: zölddel jelölve a legkedvezőbb értékeket, narancssal a legkedvezőtlenebbeket. A városrészek

közül a Kiemelt Szolgáltatói városrész – és egy esetben a Keleti kertváros – értékei emelkednek ki, míg a legkedvezőtlenebb mutatók leginkább a külterületi részt jellemzi.

2. ábra: Kisvárdai város városrészeinek mutatói

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

Az ábrán jól látható a végzettség-foglalkoztatottsági mutatókat vizsgálva, hogy a legfeljebb általános iskolai végzettségűeket nézve a legjobb a helyzet a Kiemelt Szolgáltatói Városrészben, legrosszabb az Északi városrészben van. A foglalkoztatottak arányát vizsgálva – a külterület – kivételével az értékek 52-59% között mozognak. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya 50-56% között mozog, a külterület ugrik ki az értékek közül. A munkanélküliségi adatokat vizsgálva az Északi kertváros értéke magas, a legkedvezőbb helyzetben a Déli Ipari Szolgáltatói városrészben élők vannak. Az adatokat összességében vizsgálva jól látható – továbbra is a külterület kivételével – hogy a városrészek között vannak különbségek, de nem szignifikánsak, nem mutatnak nagy szórást.

Funkcióellátottság

3. táblázat: Városrészek funkciói

Városrészek	Ipari, Ipari-kereskedelmi	Kereskedelmi	Mezőgazdasági	Zöldfelületi, környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési, távközlési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók										
Városközpont											
Nyugati kertvárosi rész											

Városrészek	Ipari, Ipari- kereskedelmi	Kereskedelmi	Mező- gazdasági	Zöldfelületi, környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési, távközlési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók										
Északi kertváros rész											
Kiemelt Szolgáltatói városrész											
Keleti kertvárosi rész											
Déli Szolgáltató és Ipari városrész											

domináns funkció
 kiegészítő funkció

A táblázatból jól látszik a Városcopyont domináns szerepe, a legtöbb funkcióval rendelkezik s ezen funkciók többsége domináns is. A többi városrész esetében a városrészek neve és a domináns funkciók között erős koherencia van, hiszen e funkciók miatt kapták ezen területek a nevüket.

A Városcopyont adja a lakónépesség 37%-át; a második legnépesebb pedig a nyugati kertváros. A legkisebb lakosságszámmal pedig a Kiemelt Szolgáltatói városrész bír.

Kisvárdai lakott területe még a múlt század közepén sem lépte túl a jelenleg városcopyont néven illetett városrész területét. Épületei és belső úthálózata helyenként még most is őrzi a történelem lenyomatát.

Ez néhol műemlék-jellegű épületekben jelenik meg (könyvtár), néhol akadályokkal és kereszteződésekkel teli utcákban mutatkozik meg. Ez a történelmi városrész alkotja a város szívét, mely ennek megfelelően otthont ad a városi szolgáltatások széles skálájának.

A gazdasági funkciók jelennek meg a legszembetűnőbben a városcopyontban: ha a kiskereskedelmi üzletek, bankok és vendéglátó egységek városban belüli elhelyezkedését vesszük szemügyre, könnyen észrevehetjük ezek sűrű, egy meghatározott területen való elhelyezkedését. A kiskereskedelmi üzletek, bankok elhelyezkedéséből megállapítható, hogy a Szent László utca és a Csillag utca vonalán húzódó tengely mentén található a városcopyont szolgáltatásai és intézményei. Az előbb említett helyzetéből, valamint az oda települt szolgáltatásokból fakadó előnyök mégsem jelentkeznék a fenti leírásból várható hasznossággal, hiszen a város kedvezőtlen közlekedési helyzete - nagy átmenő forgalom - nem támogatja a városcopyont lakóbarát kialakítását. Nevezetesen - a teljes elkerülő út hiányában - a városban keresztül áramlik át a környező kistelepülések (személyautó és közösségi közlekedésének) forgalma, ami mellé még erősítő hatásként megjelent a térségi hulladéklerakóhoz és az üzemekhez, vállalkozásokhoz kapcsolódó célforgalom.

A Nyugati kertváros a nevéből eredeztethető funkciójától csak elszórtan tér el, nagyrészt kertvárosi jellegű lakóingatlanok épültek a területen. Ez alól a Városcopyont utca északi része és a

városközpont közel álló Várdai István utca jelent kivételt. Ezen övezetekben, több helyütt közigazgatási, oktatási és kereskedelmi/gazdasági funkció is helyet kap.

Északi kertvárost többségében kertvárosi karakterű lakóingatlanok alkotják. Elenyésző mértékben ugyan, de jelen van a területen néhány kiskereskedelmi üzlet is. A funkciók diverzifikációja szegényes illetve kismértékű, ami egyúttal a városközpontra még jellemző mozaikos felépítés hiányát jelzi az Északi kertváros területén. Azonban az alul-diverzifikált szolgáltatás kínálatban jelentős szerepet tölt be az itt található Református Általános Iskola és Gimnázium. Egységes és kevésbé diverzifikált funkciója ellenére a városrész fontos szerepet tölt be a város életében a lakhatás biztosítása mellett: az Északi kertváros legnagyobb és legforgalmasabb útja a Mátyás király utca bonyolítja le a város és Döge közti forgalma, továbbá ez az utca szintén becsatlakozik az E573 néven szereplő 4-es főútra, ami Záhony mellett haladva az országhatárig húzódik.

A Kiemelt szolgáltatói városrészben a városközpont közel eső területeknek az ott tapasztalható nagy telekméret és a kertes házak dominanciája inkább kertvárosi jellegű kölcsönöz. A városközponttól távolabb eső, Városmajor utca mentén elhelyezkedő szakaszra már inkább jellemző a Kiemelt szolgáltatói városrész megnevezés. Itt húzódik a város legnagyobb forgalmát lebonyolító Városmajor utca, mely a határig húzódó 4-es főúttal köti össze a város többi részét. Ennek a nagy forgalmú közlekedési tengelynek jelenléte indukálta az itt képződött szerteágazó szolgáltatás kínálatot. Ezen a részen városi viszonylatban jelentős erővel képviselteti magát, mind a közlekedési, mind a gazdasági, mind a közösségi funkció. A közösségi funkciók terén a városrész rekreációs területként tartható számon. A legjelentősebb ilyen célú létesítmény az itt található várfürdő, mely nemrég került felújításra. Emellett több sportpálya és szórakozóhely egészíti ki a kínálatot. Itt található még a műemlékként nyilvántartott várrom is, melynek környezete rendezés után kellemes parkká alakítható.

A Keleti kertvárosi részben a lakhatást biztosító funkció mellett a városrész az itt található idősok otthona és Óvoda révén rendelkezik közösségi funkciókkal is. A gazdasági funkciója nem jelentős, csupán egy-két kiskereskedelmi üzlet és kereskedelmi szálláshely töri meg a lakhatási funkció egységét, habár a városrész paraméterei lehetővé teszik egy kereskedelmi jellegű alközpont létrejöttét. A terület fontos közlekedési csomópont, ugyanis a Kisvárdától keletre lévő falvak és kistelepülések a Hármas útból nyíló Papi út, Jéki út vagy a Litki út valamelyikén közelíthetők meg. Emellett a terület a közeljövőben fontos szerephez jut, hiszen Kisvárdai területi fejlődése csak ezen a területen, keleti irányba lehetséges.

A Déli szolgáltatói városrész esetében a terület több helyen a város ipari fejlődésének nyomait őrzi, főként a vasúti pályatest mentén és a város déli határán húzódó kiterjedt ipari területek képében. A városrész gazdasági funkciójában az ipari létesítmények dominálnak, a területen működő kiskereskedelmi üzletek száma csekély. A városrészen kiemelkedő a humán szolgáltatási funkció jelenléte, mely elsősorban a kisvárdai Felső-Szabolcsi Kórház jelenlétében ölt testet. Kiemelkedően fontos, hogy a jelentős ipari létesítmények az itt húzódó közlekedési szolgáltatásokra és csomópontokra települtek, hiszen itt található a város vasúti nyomvonalának jelentős része és a távolsági autóbusz állomás is.

2 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia elérendő céljait erőteljesen befolyásolják

- egyrészt az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai;
- másrészt Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Konceptiója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Mivel várhatóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd Kisvárdai fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a város célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája maximálisan épít a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Kisvárdai Város Önkormányzati Képviselő-testületének Gazdasági Programja 2014-2019 (2015),
- Kisvárdai Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2010),
- Kisvárdai Településfejlesztési Konceptiója (2009).

Mindez jelzi, hogy **a város jelenleg is egy kiforrott, társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik**, ezért az ITS-nek nem célja egy teljesen új stratégia létrehozása, hanem sokkal inkább **egyfajta szintézis**, amely során a jelenlegi állapotnak és a jövőben várható folyamatoknak megfelelően formáljuk, pontosítjuk a korábbi célkitűzéseket.

Mivel a stratégiai tervezés során Településfejlesztési Konceptió nem készül, ezért jelen fejezetben bemutatásra kerülnek az alkalmazandó településfejlesztési elvek és a város jövőképe is.

A lentebb bemutatott részben megváltozott körülmények természetesen nem feltétlenül indokolják a település korábban megfogalmazott céljainak gyökeres átforgalmazását, amelyek ma is érvényesek és reálisak. Azt azonban fontos szem előtt tartani, hogy a jelen ITS-ben megfogalmazott célok egyik fontos eleme kell, hogy legyen annak megítélése, hogy azok reális elérhetőségét hogyan befolyásolja a megváltozott külső feltételek rendszere, melyek az alábbi területre terjednek ki:

- az önkormányzatoknak megváltoztak a működési körülményei, elsődlegesen a humán közszolgáltatások rendszerének alapvető átalakulása és a megváltozott önkormányzati feladatokból adódó városfejlesztési lehetőségek, illetve kihívások miatt, valamint
- a Kormány egyértelmű elkötelezettsége arra nézve, hogy alapvetően a gazdaságfejlesztést állítja a 2014-2020-as Európai Uniói fejlesztések fókuszába.

A célrendszer kialakításakor az alábbi fő tényezőket vettük figyelembe:

- a megalapozó vizsgálatban feltárt kihívások, problémák, adottságok és lehetőségek,
- a város által betöltött és betölteni kívánt funkciók,
- a lakosság, a vállalkozások és a turisták általános és speciális szükségletei, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben
- a város és vonzáskörzete közötti jelenlegi és lehetséges együttműködési területek,
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi versenyhelyzet.

2.1 Jövőkép

A város belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe vevő hosszú távú jövőkép világosan kijelöli, hogy Kisvárdai milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség.

Kisvárdai Város Jövőképe

„Kisvárdai az Észak-alföldi Régió határ-menti területeinek gazdaságát támogató, nagy vonzáskörzettel rendelkező térségi, kereskedelmi és szolgáltató központ, mely újrafogalmazza a vidéki élet fogalmát életminőség és élhetőség tekintetében.”

Ebben az átfogó célban világosan megjelenik egy erős térszervező képességű kereskedelmi és szolgáltató központ, mely elsősorban a Záhonyi térség logisztikai és ipari fejlesztése nyomán megjelenő kereskedelmi- és szolgáltatás-igényt hivatott kielégíteni.

2.1.1 Társadalom

Lassuló elvándorlás	A lakosság száma egyre kisebb mértékű csökkenést, esetleg stagnálást mutat, ugyanis a lassuló mértékű elvándorlást a születések stagnáló száma csak korlátozott mértékben képes ellensúlyozni. A negatív vándorlási mérleg hátterében az áll, hogy ugyan Kisvárdai vonzereje a járás települései között növekszik, de a közeli megyeszékhely és régióközpont, illetve a távolabbi városok elszívó ereje erőteljesebben érvényesül. A lakosság korcsoportos megoszlását a munkaképes korúak stabil (63-65%) és a 65 éven felüliek növekvő aránya (18-20%) jellemzi.
Javuló foglalkoztatás	A szükséglet-orientált, magas színvonalú középfokú oktatásnak és szakképzésnek köszönhetően a város munkaerő-potenciálja jól képzett és rugalmas, megfelelő bázist jelent a turisztikai szolgáltatók és a korszerű technológiát alkalmazó ipari cégek megtelepedéséhez, amelyek stabil munkaerő-piaci helyzetet teremtenek.
Színvonalas humán szolgáltatások	A városi polgárok életminőségének központi alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája fejlett és kiépült. A szolgáltatások színvonala kiemelkedő, korszerű az egészségügyi ellátás, magas színvonalúak az oktatási-nevelési szolgáltatások, szükségletekre reagáló a szociális ellátás és ügyfélbarát közigazgatás jellemzi a várost, amely nemcsak saját lakosait, hanem a környező települések, illetve – például az egészségügy esetében – távolabbi területek lakosságát is kiszolgálja.
Széleskörű kulturális és rekreációs kínálat	A város mind a polgárai, mind az ide érkezők számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, szabadidős és rekreációs választékot tud szolgáltatni. A nagyobb, hagyományá váló rendezvények nemzetközi és hazai hírneve erősödik, ami Kisvárdai pozitív arculata, a „Kisvárdai márka” védjegy és egyben a helyi identitás megerősödéséhez is hozzájárul. Az önkormányzat támogatja a civil önszerveződéseket, valamint az aktív pihenés, illetve a sportolás különböző formáit.
Társadalmi integráció és kohézió	A gazdasági fejlődés következményeként a társadalmi polarizáltság, a jövedelmek közötti differenciák mérséklődnek. A hátrányos helyzetű csoportok létszáma fokozatosan csökken, életminőségük javul, felzárkózási esélyeik növekszenek – elsősorban az önkormányzat, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a civil szervezetek hatékony együttműködésének köszönhetően. Mivel a hátrányos csoportok helyi társadalomba való visszaintegrálása a helyi közösség szintjén

és a lakosság aktív részvételével történik meg, így a város lakosainak toleranciaszintje emelkedik, a társadalmi kohézió fokozódik.

2.1.2 Gazdaság

A gazdaság két pillére az ipari termelés és az idegenforgalom

A város gazdasági életének két meghatározó eleme a korszerű, magas hozzáadott-értékű ipari termelés és a turizmus. Ez a két ágazat kiszámítható és stabil munkalehetőségeket nyújt a város és a vonzáskörzet munkavállalói korú népességének, így a foglalkoztatási ráta növekedésével együtt a munkanélküliségi ráta csökken. A barnamezős területek revitalizációjával új funkciók telepednek meg az ipari területeken. A megerősödött helyi KKV szektor egyfelől beszállító kapcsolatokat épít ki a jelenlévő nagyobb cégekkel, másfelől megfelelő színvonalon képes kiszolgálni a lakosság és a vendégek változatos igényeit. A város gazdálkodása a saját bevételek magas arányának köszönhetően kiegyensúlyozott.

2.1.3 Táj, természeti és épített környezet

Fenntarthatóság

A főbb környezetvédelmi mutatók illeszkednek az EU normákhoz, Kisvárdai „Zöld várossá” vált. Ennek megfelelően a levegő minőségének javítása, a zöldfelületek növelése, hasznosítása folytatódik. A várost elkerülő út megépítésének hatására a zaj- és levegőszennyezés a lakott területeken csökkenő tendenciájú. A szelektív hulladékgyűjtés a város egész területén szervezeten működik, az újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége emelkedik (10%<). A szennyvíz biológiai tisztítására is alkalmas telepnek köszönhetően a talaj és a felszín alatti vizek minősége javul, valamint a szennyvíztisztító telep kármentesítése megtörtént. A települési épített értékek fennmaradnak, az értékes objektumok értékőrző hasznosításra kerülnek. Az épített környezet fejlesztésekor továbbra is elsődleges szempont a meglévő örökségek fenntartható megőrzése, az energiahatékonyság növelése (energia hatékony épületállomány), a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (alternatív energiaforrások használata) és a legmodernebb technológiák használata.

Környezettudatosság

A környezetvédelmi tudatformálás folyamatos, állandó eleme a város politikájának. Ez ésszerűbb fogyasztásra és környezetkímélő termelésre ösztönöz, aminek köszönhetően a lakosság és az üzemek környezetterhelése csökkenő tendenciát mutat.

Kiterjedő zöldfelületek

A város közigazgatási határán belül megáll a természeti területek fogyása, az aktív védelemnek köszönhetően a város külterületének ökológiai stabilitása növekszik, ami kedvezően hat a lakosság egészségi állapotára, valamint az öko- és falusi turizmusra. Egységes ökológiai hálózat jön létre, amely a belterületekre is kiterjed a növekvő arányú zöldterületek és a rehabilitált Rétközi-tó mentén. A város külterületén a parlag területek többsége felszámolásra kerül extenzív mezőgazdasági hasznosítással és erdősítéssel.

Jól működő közlekedési rendszer

Közlekedés szempontjából az elkerülő út kiépítése csökkenti az átmenő forgalmat és az ezzel járó környezetszennyezés mértékét. A belső úthálózat jó minőségű, a közösségi közlekedés feltételei kedvezőek helyi, helyközi és távolsági szinten egyaránt (intermodális közlekedési csomópont). A buszjáratok racionalizált és magas színvonalú rendszere összhangban van a lakosság szükségleteivel. A közlekedési eszközök többsége környezetbarát üzemeltetésű. A kerékpárút-hálózat teljes körű kiépítése a lakosságot a kerékpár környezetkímélő használatára ösztönzi.

2.1.4 Térségi szerepkör

Kisvárdai gazdasági-társadalmi vonzáskörzete kiterjed egyrészt a városi funkciók erősödése és koncentrációja, másrészt a kedvező elérhetőségi viszonyok miatt. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez. A város megyei szerepköre megerősödik, hatékony és kölcsönös előnyökkel járó kooperáció jön létre a környező városokkal. Nemzetközi szinten a város jelentősége egyfelől a turisztikai szolgáltatásoknak, másfelől az

intenzívebbé váló határon átnyúló együttműködéseknek köszönhetően megnő. Ebben szerepet játszik az M3 autópálya és egyéb nemzetközi közlekedési útvonalak közelsége is. Mindezzel párhuzamosan megőrzésre kerül Kisvárdai sajátos polgárvárosi arculata, identitása.

Kisvárdai középtávú fejlesztési céljai összhangban vannak a város jövőképevel, az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) és egyben a város fejlesztésének **átfogó céljai** a jövőképi rövid, középtávú értékválasztáson alapuló megfogalmazása.

2.1.5 Átfogó célok

A jövőképi megvalósításához az alábbi átfogó célokon keresztül vezet az út:

- Kisvárdai pozitív városarculatának további erősítése („Kisvárdai márka”)
- A „jó itt élni, jó itt dolgozni, jó itt vállalkozni, jó itt kikapcsolódni” üzenet tudatosítása (Magas életminőség)
- Befektetés ösztönzés mind a helyi, mind a külső tőke vonatkozásában (Stabil gazdaság, munkahelyteremtés)
- Turisztikai célpont jelleg erősítése (Turizmus)
- Zöld és fenntartható város kialakítása (Zöld város)

Átfogó cél: Kisvárdai pozitív városarculatának további erősítése – „Kisvárdai márka”

Kisvárdai jelenkori és múltbéli értékeinek kommunikációja, a város térségi szerepkörének (térségi-, határ menti-, országos belüli és nemzetközi kapcsolatainak) erősítése.

Átfogó cél: A „jó itt élni, jó itt dolgozni, jó itt vállalkozni, jó itt kikapcsolódni” üzenet tudatosítása (Magas életminőség)

A lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások (sport, kultúra, szabadidő, közszolgáltatások stb.) biztosításával és a társadalmi kohézió erősítésével.

Átfogó cél: Befektetés ösztönzés mind a helyi, mind a külső tőke vonatkozásában (Stabil gazdaság, munkahelyteremtés)

A gazdasági versenyképesség növelése, befektetések ösztönzése, új munkahelyekkel a kiegyensúlyozott munkaerő-piaci helyzet kialakítása és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése.

Átfogó cél: Turisztikai célpont jelleg erősítése (Turizmus)

A város turisztikai adottságainak szélesebb körű kihasználása; turisztikai desztináció, mint termék megjelenítése és erősítése.

Átfogó cél: Zöld és fenntartható város kialakítása (Zöld város)

Környezettudatos és energia hatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából. A város klímastratégiájának elkészítése.

3. ábra: Kisvárdai jövőképek elérését szolgáló átfogó célkitűzések

Az öt átfogó cél kijelöli a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait. A stabil gazdaság átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő-piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A turizmus esetében a turisztikai célpont jelleg erősítése. A magas életminőség átfogó cél a város társadalmi, szociális problémáira foglalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. A fenntartható város megteremtése átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megóvására. A „Kisvárdai márká” kialakítása egy horizontális cél, amely több arccal rendelkezik, jól kommunikálja a város értékeit a „fogyasztói” felé, egyszerre védjegy és szimbólum, valamint pozitív kép a városról.

2.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Kisvárdai Város 2015-2022 között elérendő középtávú stratégiai céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi szintű területi célokat foglalják magukban, amelyek hozzájárulnak az átfogó cél és a jövőkép eléréséhez.

Jelen fejezet célja a **középtávú városi célok** részletes meghatározása. Kisvárdai vonatkozásában a **városi szintű tematikus célok**, amely tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, melyek a város egészére vonatkoznak. A középtávú városi célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges.

E célok kialakításánál fontos szempont volt, hogy az ITS nem kizárólag Kisvárdai város önkormányzata, hanem a város egészének tervezési alapküldetése. Ebből kifolyólag tartalmazza azokat a célokat is, amelyek megvalósításáért a városi önkormányzat csak közvetve vagy részben felelős, hiszen azokat állami, magán, non-profit szereplők valósítják majd meg.

2.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra.

T1: Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása

T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés

T3: Városi életminőség javítása

T4: Térségi szerepkör erősítése

T5: Közösségfejlesztés

T6: Intelligens város kialakítása

T7: „Zöld város”

T1: Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása

A stratégiai cél a népességfogyás megállítása és a fiatalok letelepedésének ösztönzése, fiatalos város kialakítása. A negatív demográfia folyamatok (elsősorban a növekvő elvándorlás) leállítására a cél, ennek egyik eleme, hogy a kisvárdai fiatalok a tanulmányaik elvégzése után a városban maradjanak és dolgozzanak. A mostani elvándorlás oka, hogy nincs a településen elegendő kvalifikált munkahely, valamint a megyeszékhely és nagyobb városok – a fiatalok szerint - több lehetőséget rejtenek magukban. Ezért is fontos, hogy különféle eszközökkel ösztönözzük a fiatalok helyben maradását. Ennek egyik ága, hogy a szakképzési rendszer a piaci szükségletekre reagáljon, másrészt a már végzett fiatalok, mint munkavállalók számára komplex letelepedési program kialakítása történjen meg. Ennek elemei: ösztöndíj rendszer, bérlakás program kedvezményes feltételekkel és fiatalok részére szolgálati lakások biztosítása. Ehhez az önkormányzat a saját bérlakás állományát tudja felhasználni, valamint pénzügyi forrásokat. A letelepedési program sikeressége azt jelenti, hogy a migráció egyre csökken, egyre több fiatal marad a városban, ezzel nő a város foglalkoztatási rátája, s ezen fiatalokkal a kvalifikált munkaerő aránya is növekszik. Mindezek eredményeképpen a város potenciált jelent a betelepülő vállalkozások körében, s így a versenyképesség jelentősen javul.

T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés

Gazdaságösztönzés

A gazdaságösztönzés négy elemből áll:

- javuló gazdasági feltételek mind a helyi, mind a betelepülni szándékozó vállalkozásoknak, melynek eredményeként új munkahelyek jönnek létre;
- a helyi gazdaság támogatása;
- turizmus feltételeinek erősítése;
- turizmus, mint ipari ágazat bevételtermelő képességének javítása.

Munkahelyteremtés: a munkanélküliség elleni küzdelem, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az Önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

A befektetés ösztönzés beavatkozási területei a következők:

- vállalkozói inkubátorház kialakítása kezdő vállalkozások számára
- ipari park kialakítása 4. sz. főút mentén
- helyi termelők piacra jutási feltételeinek támogatása (pl. helyi termelők boltja)
- aktív, vállalkozásbarát önkormányzati működés kialakítása
- együttműködés a város és agglomerációja között
- közlekedési feltételek javítása; közvetlen megközelíthetőség a déli elkerülő út által.

Mindezen elemek együttesen érik el hatékonyan a kívánt célt. Előnyöket nyújtanak a nagyobb vállalkozásoknak (közép- és nagyvállalatok) az ipari park kialakításával, segítik az induló vállalkozásokat és a vállalkozni akaró fiatalokat az inkubátorház kialakításával, ezekkel egyidejűleg a megfelelő infrastruktúrát és szolgáltatásokat is biztosítja az önkormányzat. A helyi – elsősorban mezőgazdasági termelők – segítése történhet meg az értékesítés támogatásával. S mindezeket a fizikai feltételeket erősíti a vállalkozásbarát önkormányzati működés, amely könnyebbé, s rugalmasabbá teszi a vállalkozások és az önkormányzat kapcsolatát.

Turizmus

Kisvárdai és a környező települések kitűnő turisztikai adottságokkal rendelkeznek (pl. Kisvárdai vár, Várfürdő, Vár-tó, Tisza, Rétközi-tó.).

A város elhivatott abban az irányban, hogy a turizmus feltételeit erősítse, szolgáltatásokat bővítse s ennek következtében a város életében a turizmus húzóágazattá váljon, ezáltal a bevételtermelő képessége jelentősen nő, ennek következtében munkahelyeket tart meg és terem is, s az ott foglalkoztatott családok életszínvonala növekszik. Másrészt a városba és környékére látogatók a komplex turisztikai csomagoknak köszönhetően több időt töltenek a térségben, ami azt jelenti, hogy több bevételt is generálnak a helyi turisztikai vállalkozásoknak. A turizmus fejlesztése is komplexen, több lábon állva valósul meg: attrakciók kialakítása (Vár, Várkert, Rétközi-tó, Vár-tó), szolgáltatásfejlesztés (Várfürdő, stadion) és szálláshelyfejlesztés (szálloda, sportszálló). Mindezeket kiegészíti és erősíti a marketing. Itt is megjelenik a Kisvárdai márka, hiszen egy város „eladhatóságának” legegyszerűbb módja a turizmus, ahol a város jelenkori és múltbéli értékeit megmutatjuk és kommunikáljuk. Valamint kiemelt szempont, hogy nem pontszerű turisztikai látványosságokat kívánunk fejleszteni, hanem turisztikai desztinációt, ami mint termék jelenik meg, s magában foglalja a hatékony együttműködést a turisztikai vállalkozások között mind a marketing, mind a közös programszervezés, de akár a közös foglalási rendszeren keresztül is.

Munkahelyteremtés

A munkahelyteremtés is többtényezős folyamat, amelynek fontos generálója a helyi önkormányzat. Hiszen ő az, aki a kommunikációt folytatja a vállalkozásokkal, ő biztosítja a fizikai és egyéb feltételeket is.

A sikeres munkahelyek teremtéséhez az Önkormányzat által kiemelten kezelendő területek a következők:

- helyi ipar segítése és támogatása, jó kapcsolat fenntartása a helyi vállalkozásokkal, valamint a helyi idegenforgalommal foglalkozó cégekkel és magánszemélyekkel;
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez – a lehetőségeihez mérten – kedvező feltételeket biztosít, azért hogy a vállalkozások számára kedvező munkahely bővítési lehetőségeket teremtsen;
- a közszolgáltatások fejlesztésével munkahelyeket teremt és tart fenn az önkormányzat a köztisztviselők foglalkoztatásával;
- aktívan részt vesz a munkavállalók és a munkaadók igényeinek közvetítésében, ehhez a város honlapján hirdetési lehetőségeket biztosít;
- rendszeres együttműködik a munkaügyi hivatalokkal;

- ipari területek kialakítását tervezi, infrastruktúrát folyamatosan fejleszti;
- valamint a munkanélküliek részére teljes körű foglalkoztatást biztosít.

T3: Városi életminőség javítása

Ezen céllal egy élhető, XXI. századi kisváros megvalósítása a feladat. Ennek az eléréséhez szintén több terület fejlesztése járul hozzá. Egyrészt Kisvárdai városrészein önálló alközpontok kialakítása valósuljon meg, ami elsősorban a közösségi funkciók megerősítését jelenti (játsszóter, rekreációs és közösségi terek kialakítása, rekonstrukciója; sportolási lehetőségek teremtése). Másrészt a belváros, a sétálóutca továbbfejlesztése: homlokzat rekonstrukció, üzletek kialakítása, kereskedelmi és szolgáltatói funkció erősítése. A társadalom különböző rétegeinek, korcsoportjainak életminőség javító intézkedései is hozzájárulnak ezen tematikus cél eléréséhez. A szép korúak esetében (a demográfiai folyamatokhoz igazodva) a gondozási feltételek javítása, szociális szolgáltatások körének bővítése, bentlakásos intézmények kialakítása, ezzel az idős korosztály életminősége javul. Másik részről a város lakói közül sokan élnek mélyszegénységben; itt feladat az ő felzárkóztatásuk, társadalmi integrációjuk, segítségük. Ehhez hozzájárul nagymértékben a szociális városrehabilitációs folyamatok további folytatása.

T4: Térségi szerepkör bővítése

Fontos cél, hogy Kisvárdai térségben betöltött vezető szerepkörét erősítse, úgy, hogy közigazgatási, gazdasági, turisztikai és oktatási központ legyen a térségben.

Ennek eléréséhez is több feltétel együttes megvalósulása szükséges:

- európai szerepvállalás erősítése: többek között testvérvárosi kapcsolatokon keresztül és tematikus európai hálózatokban való részvétellel;
- másrészt a hagyományos határ menti kapcsolatok erősítésével; itt ezen kapcsolatok lehetnek gazdasági, turisztikai, civil együttműködési, kereskedelmi és közigazgatási témájúak is;
- harmadrészt pedig a térségi szolgáltatások (pl. egészségügy, szociális stb.) színvonalának javításával

Összességében az a cél, hogy Kisvárdai KAPU szerepe hangsúlyosabbá váljon.

T5: Közösségfejlesztés

A „jó itt élni, jó itt dolgozni, jó itt vállalkozni, jó itt kikapcsolódni” üzenet (átfogó cél) elérése úgy, hogy Kisvárdai egy erős helyi közösségekkel rendelkező város legyen! Kisvárdai esetében nem lehet figyelmen kívül hagyni azokat az erős polgári gyökereket, amivel a város rendelkezik. A legfontosabb hogy a város és a polgárai közötti kapcsolat erősödjön, interaktív kommunikációs csatornák alakuljanak ki. Ezen cél eléréséhez az első lépés a városi identitás tudat erősítése, hogy büszkeséggel töltsön el minden városi lakót, hogy „Kisvárdai Polgár” lehet. Másodsorban fontos, hogy a közösségi események és programok ne csak városi szinten valósuljanak meg belvárosi helyszínnel, hanem ösztönözni kell helyi akciók megvalósítását a városrészekben, az alközponti közösségi térszín kialakítását. A közösségfejlesztés fontos eleme a városban működő civil szervezetek aktivizálása és bevonásuk a város működésébe, és ehhez egy civil ház kialakítása. A közösségfejlesztésnek egyik jó módszere a sportrendezvények szervezése, ehhez viszont

szükséges a sportinfrastruktúra fejlesztése is. A negyedik rész cél pedig a kultúra és hagyományok megőrzése; fesztiválok, zenei és más programok hosszú távú létének biztosítása a város közösségi életében. Az ötödik feladat pedig a nemzetközi kapcsolatok erősítése, amely szintén hozzájárul az új közösségek kialakulásához, valamint a meglévők fejlődéséhez.

T6: Intelligens város kialakítása – Komplex Smart City Program

Kiemelt célként tekint a város arra, hogy a XXI. század digitális technológiáit használja a városfejlesztésben és a városüzemeltetésben. Ennek oka egyrészt, hogy a fejlődés ezt generálja, másrészt a fiatalok helyben tartásának egyik tényezője lehet, hogy a város hogyan s miként jelenik meg a digitális térben. Itt két beavatkozási terület fejlesztése jelenik meg:

- egy Kisvárdai – városi applikációval valamennyi városi szolgáltatás elérhető és használható legyen okos eszközökön keresztül;
- valamint átfogó városi digitális tartalom – szolgáltatás kialakítása
- e-government.

A jelenkorban a lakosság nagy része, s leginkább a fiatalok az ügyei nagy részét az internet segítségével intézik. Ezért is fontos, hogy a város tudatosan megjelenjen a digitális térben, s ott építsen „digitálisan” is városimázst. Ami jelentheti azt, hogy az ügyintézés elektronikus módon történjen, de azt is, hogy közösséget épít virtuálisan.

T7: „Zöld város”

A cél, hogy a város által üzemeltetett intézmények káros anyag kibocsátásának csökkentése, az elérhető legmodernebb technológiák alkalmazása és ezzel egyidejűleg a működési költségek csökkentése. Összességében egy fenntartható várossá válás folyamatának a véghezvitele.

Ennek lépései a következők:

- a város részére klímastratégia készítése;
- a város közintézményeiben alternatív fűtési és világítási rendszerek kiépítése, későbbiekben alternatív meleg víz használat biztosítása;
- környezetbarát közlekedés feltételeinek megteremtése: a közösségi-, valamint a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása (EUROVELO-hoz való kapcsolódás). Amint ezen fizikai adottságok teljesülnek, akkor lehet a lakosságot „átszoktatni” az alternatív közlekedési módok használatára;
- a városi zöldfelületek arányának növelése, valamint a meglévő zöldfelületek revitalizációjának megvalósítása;
- környezettudatos szemléletformálási akciók megvalósítása a teljes lakosság körében; pl.: természet- és környezetvédelem, helyi értékek védelme, hulladékgazdálkodás, újrahasznosítás fontossága stb.
- rekultiváció és kármentesítés a szennyezett területeken: itt a Hulladéklerakó telep rekultivációja és a szennyvíztisztító telep kármentesítése valósul meg a szennyezés csökkentése és a környezetterhelés megszüntetése érdekében;

- közlekedési feltételek javítása: a környezetbarát közlekedés feltételeinek megteremtéséhez szükséges a gyalogos közlekedés feltételeinek javítása, valamint forgalomszabályozási intézkedések bevezetését, parkolási problémák megoldását.

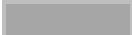
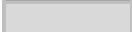
Ezekkel a lépésekkel az önkormányzat példát mutat a város lakói és vállalkozói számára, hogyan lehet környezettudatosan, fenntarthatóan működni, ezzel is ösztönözve a társadalom többi szereplőjét a változásra s környezetünk hathatós védelmére.

Az egyes programokhoz kapcsolódó konkrét tevékenységeket a 3. fejezet mutatja be.

A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok kapcsolatát a következő táblázat mutatja be.

4. táblázat: A hosszú távú átfogó célok és a középtávú tematikus célok közötti összefüggés

Hosszú távú átfogó célok / Középtávú tematikus célok	Kisvárdai márká	Magas életminőség	Stabil gazdaság, munkahelyteremtés	Turizmus	„Zöld város”
T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása					
T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés					
T3. Városi életminőség javítása					
T4. Térségi szerepkör bővítése					
T5. Közösségfejlesztés					
T6. Intelligens város					
T7. „Zöld város”					

 erős koherencia
 közepes koherencia

2.2.2 Városrészi szintű területi célok

A 2-3 éves – helyenként hosszabb – időtartamra szóló városrészi szintű célok meghatározása az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódottak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre, esetlegesen visszafejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A városrészi célok a következők:

V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése

V2: A Nyugati Kertváros lakófunkciójának megerősítése

V3: Az Északi kertváros szociális problémáinak kezelése, a lakosság felzárkóztatása

V4: A Kiemelt Szolgáltatói városrészben turisztikai, rekreációs és szolgáltató központi szerep kialakítása és fejlesztése

V5: A Keleti kertvárosban fejlett lakókörnyezet és kereskedelmi funkciójú alközpont kialakítása

V6: A Déli Szolgáltató városrészben egészségügyi, iparfejlesztési, logisztikai és szolgáltatói központi szerep erősítése

V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése

Kisvárdán a Városközpontban akkumulálódik a közszolgáltatások és intézmények nagy része. A városközpont fejlesztési prioritásainak meghatározásakor a városrész erősségeire építettünk, valamint a városrész magas fokú szolgáltatás koncentrációjára, illetve a városi arculatot meghatározó szerepére. A városközpontra aktivált célkitűzések a szolgáltatások minőségi javítását és funkcióbővítését célozza, továbbá a városközpont környezetének minőségi javítását és környezeti terhelésének csökkentését, közlekedésfejlesztését. Az eredmény pedig egy **egységes városi arculat** lesz, ahol a közterületek és műemléki környezet rendezett és felújított; az intézmények és a szolgáltatások magas minőségűek

A városrészre vonatkozó részcélok:

V1.1: A városrész egységes arculatának kialakítása

V1.2: A városközpont közterületeinek rendezése és a zöldfelületeinek bővítése

V1.3: Műemléki környezetek rekonstrukciója, helyi védettség alatt álló épületek fejlesztése

V1.4: Közsféra intézményeinek fejlesztése

V1.5: Kulturális és közművelődési centrumprofil erősítése

V1.6: Közoktatás infrastrukturális feltételrendszerének fejlesztése: Oktatás-nevelési intézmények fejlesztése

V1.7: Szociális közszolgáltatások és egészségügyi alapellátás minőségi fejlesztése

V1. 8: Szolgáltatói és bevásárlói környezet javítása

V1.9: A városrész közlekedésének fejlesztése

V2: A Nyugati Kertváros lakófunkciójának megerősítése

A városrész célkitűzései az élhetőbb, nyugodt lakóövezet megteremtését hivatottak elősegíteni, illeszkedve a városrész profiljához és funkciójához. A céllal összhangban van a városi közlekedés távoltartása a területtől, amivel az élhetőbbé válik, ugyanakkor a kialakításra kerülő zöldfelületek tovább javítják az itt élők komfortérzetét. Ezek a jellegű beavatkozások hozzájárulnak a városrész környezetterhelésének csökkenéséhez és minőségi javulásához. A közösségi kohézió erősítése érdekében közösségfejlesztési programok szervezésére és a közösségi élet feltételrendszerének javítását biztosító közösségi terek létrehozását indukáló beavatkozások megvalósítására kerül sor. A beavatkozások lehetővé teszik, hogy a város egyik legjobb minőségű, homogén funkciójú (lakóövezeti) városrésze jöjjön létre. Funkciók bővítése egyedül a közösségi funkciók szintjén indukálódik. Fontos cél, hogy e városrésznek is legyen központja.

A városrészre vonatkozó részcélok:

V2.1: A városrész alközpont kialakítása, élhetőbb, nyugodt lakóövezet megteremtése

V2.2: A városrész minőségi javítása: közterületek rendezése és zöldfelületek növelése

V2.3: Közlekedésterhelés csökkentése

V2.4: Közösségfejlesztő programok indítása

V3: Az Északi kertváros szociális problémáinak kezelése, a lakosság felzárkóztatása

A városrész célrendszerét a településrészen azonosítható szociális problémák kezelése alkotja többségében. Ebben a városrészben is az élhetőbb, nyugodt lakóövezet megteremtése az önkormányzati beavatkozások célja. A városi közlekedés távoltartása a területtől és a kialakításra kerülő zöldfelületek tovább javítják az itt élők komfortérzetét. A szegregált leromlott lakóterületek rehabilitációja a leszakadt, hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása meghatározó eredményei a beavatkozásoknak. A fejlesztések hatására a városrész minőségi javulása valósul meg.

A városrészekre vonatkozó részcélok:

V3.1: Városrészi alközpont kialakítása: zöldfelületek arányának bővítése, a meglévő közterületek rendezése, fejlesztése

V3.2: Lakás program: Lakásállomány minőségi javítása és szociális bérlakások építése

V3.3: Alacsony státuszú lakótelepek rehabilitációja, szegregáció csökkentése, felzárkóztatási esélyek növelése

V3.4: Felzárkóztatáshoz kapcsolódó programok szervezése: képzési, közösségfejlesztő, ifjúsági, szociális, bűnmegelőzési, foglalkoztatási stb.

V3.5: A városrész közlekedésének fejlesztése: a közlekedésből adódó terhelés csökkentése és a közlekedési kapcsolatok javítása

V4: A Kiemelt Szolgáltatói városrészben turisztikai, rekreációs és szolgáltató központi szerep kialakítása és fejlesztése

A városrész elhelyezkedése szempontjából határos a központi városrészszel, így az ott kínált szolgáltatások könnyen elérhetőek, ugyanakkor több, már meglévő városi szolgáltatás is helyet kapott itt, úgymint, strand, bevásárlóközpont, szórakozóhelyek. Adottságait tekintve itt vannak a turisztikai előfeltétel-rendszer egyes elemei. A városrész célrendszerében a turisztikai, rekreációs és szolgáltató központi szerep erősítése a domináns fejlesztési irányvonal. A célok a városrész adottságira és erősségeire épülnek.

A városrészekre vonatkozó részcélok:

V4.1: Városrészi alközpont kialakítása: közterületek rendezése és a gazdasági környezet javítása

V4.2: Meglévő turisztikai attrakciók minőségi fejlesztése: Kisvárdai Vár, Várkert, Várfürdő

V4.3: Műemlék felújítása és a környezetének rehabilitációja

V4.4: Rekreációs létesítmények minőségi fejlesztése: Várfürdő és stadion

V5: A Keleti kertvárosban fejlett lakókörnyezet és kereskedelmi funkciójú alközpont kialakítása

Lakóövezet minőségi fejlesztése és elsősorban kereskedelmi funkciókat hordozó alközpont létrehozása ötvöződik a városrész célkitűzéseiben. Egyértelmű épített környezeti egység mutatható ki a városrészben, a vasút nyomvonala választja el az Északi kertvárosi résztől, valamint a városközpont területeitől, ami erősíti az itt kialakuló alközpont esélyeit és szerepét. A terület a város területi továbbfejlődésének jelenleg ismert egyetlen zónája, amelyet az itt tervezett elkerülő

út is tovább erősít. A városrész célrendszerében a gazdasági funkciók bővítése, a vállalkozások betelepülésének ösztönzése élvez prioritást.

A városrészekre vonatkozó részcélok:

V5.1: Városrészi alközpont kialakítása: kereskedelmi alközponti szerepkör kialakulásának segítése, a lakosság betelepülésének segítése és a közterületek rendezése

V5.2: Vállalkozások betelepülésének ösztönzése

V5.3: Közlekedés fejlesztés és a közlekedésterhelés csökkentése

V5.4: Foglalkoztatási és közösségfejlesztő programok indítása

V6: A Déli Szolgáltató városrészben egészségügyi, iparfejlesztési, logisztikai és szolgáltatói központi szerep erősítése

Egészségügyi központi szerepkör, valamint iparfejlesztési, logisztikai, szolgáltatói központi szerep erősítése képezik a városrész célrendszerének alapját. A terület meglévő ipari létesítmények miatt iparterületnek minősül, mely a város déli részén terül el. Jellemző a logisztika túlsúlya az itt haladó vasútvonal miatt. Továbbá a regionális szinten is jelentős egészségügyi intézményrendszernek is otthont ad a terület, így ennek erősítésére is adódik itt lehetőség. Az ipar- és gazdaságfejlesztés eszközeként vállalkozói park kialakítására kerül sor. Az ipar koncentrációból adódóan magas a városrész környezeti terhelése, ennek csökkentése szintén célkitűzés. Fontos szempont a városrészben található szegregált leromlott lakóterületek rehabilitációja; valamint a leszakadt, hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása.

A városrészekre vonatkozó részcélok:

V6.1: Városrészi központ kialakítása: Szociális szolgáltatások erősítése a városrész korszerűségének figyelembevételével és egészségügyi intézmények fejlesztése

V6.2: Gazdaságfejlesztés: gazdasági funkciók bővítése, vállalkozói környezet javítása; barnamezős területek funkcióváltása; vállalkozói aktivitás és sűrűség növelése

V6.3: Közlekedésfejlesztés és térségi közlekedési kapcsolatok javítása

V6.4: Környezetszennyezés csökkentése, környezetvédelmi beruházások generálása

V6.5: Marketingkommunikáció (befektetők betelepülésének segítése érdekében)

V6.6: Szegregáció csökkentése, felzárkóztatási esélyek növelése

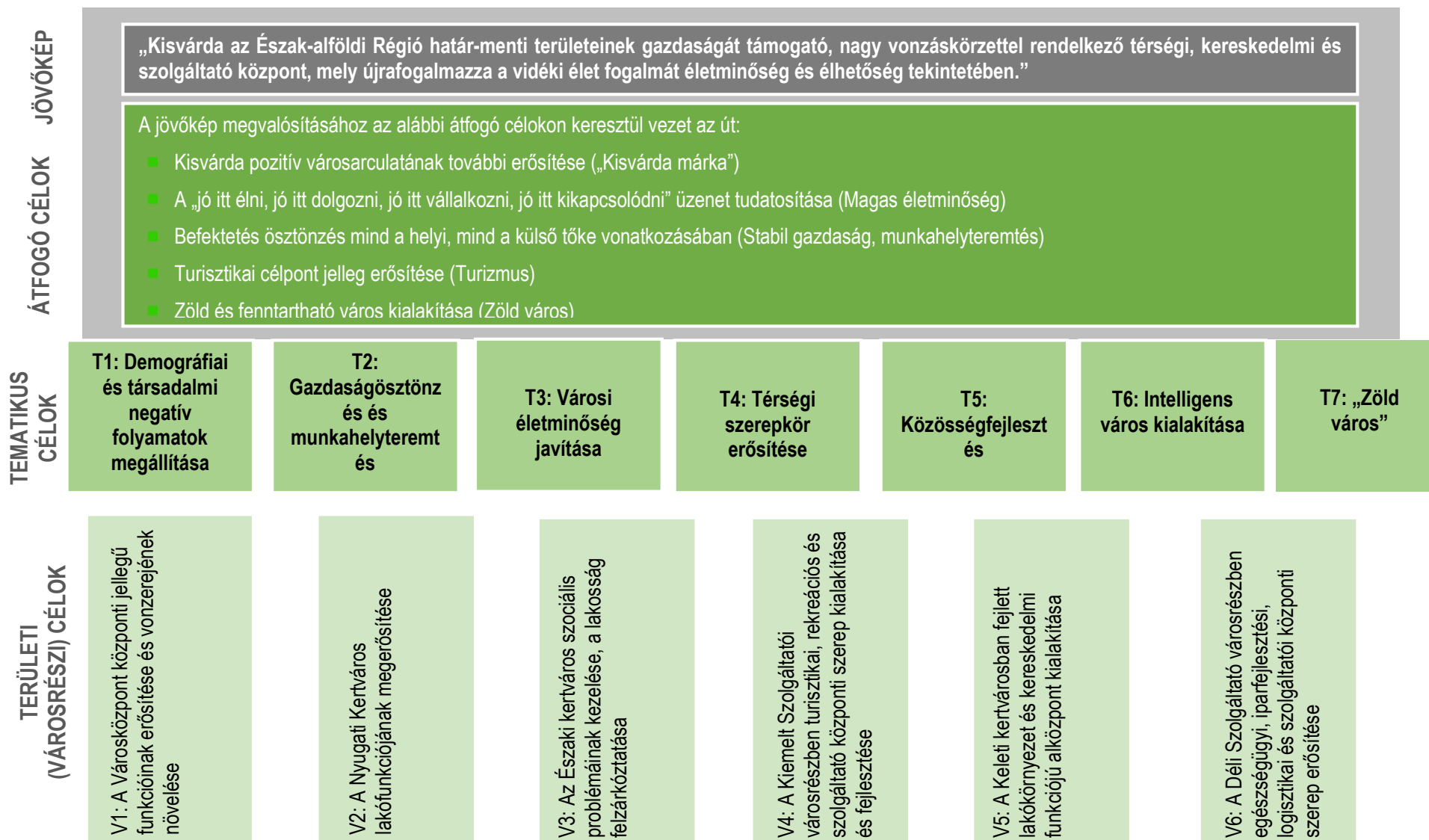
2.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

4. ábra: Kisvárdai városfejlesztési célrendszere 2014-2020-ig

5. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése

Városrészek Tematikus célok	T1: Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3 Városi életminőség javítása	T4: Térségi szerepkör erősítése	T5: Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7: „Zöld város”
V1: A Városcsúcs központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése							
V2: A Nyugati Kertváros lakófunkciójának megerősítése							
V3: Az Északi kertváros szociális problémáinak kezelése, a lakosság felzárkóztatása							
V4: A Kiemelt Szolgáltatói városrészben turisztikai, rekreációs és szolgáltató központi szerep kialakítása és fejlesztése							
V5: A Keleti kertvárosban fejlett lakókörnyezet és kereskedelmi funkciójú alközpont kialakítása							
V6: A Déli Szolgáltató városrészben egészségügyi, iparfejlesztési, logisztikai és szolgáltatói központi szerep erősítése							

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

3 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

3.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

A város korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégiájában eddig szinte kizárólagosan alkalmazott akcióterületi megközelítés a továbbiakban is fontos – és az eddigi értékelések eredményei szerint is sikeres – eszköze a források koncentrált felhasználásának, és ajánlott keretét képezi a magánszféra fejlesztésekbe való bevonásának is, de jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia keretében nem kizárólag az akcióterületeken végrehajtandó projektek kerülnek meghatározásra.

Kisvárdai város akcióterületeinek kijelölését alapvetően az általános és a városrészi szintű helyzetfeltárás eredményei határozták meg, mely egyrészt a 2001-es és 2011-es népszámlálás, másrészt a város által szolgáltatott adatokra épül. A stratégia átfogó céljával összhangban a város földrajzi elhelyezkedésére, természeti, gazdasági és humán erőforrásaira támaszkodva szükséges az értékek megőrzése és fenntartható használata révén az itt élők számára a minőségi élet feltételeit hosszú ideig biztosító környezet kialakítása.

Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körülhatárolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) **a városfejlesztés funkcionális magjaiként** szolgálnak. A város korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégiájában eddig szinte kizárólagosan alkalmazott akcióterületi megközelítés a továbbiakban is fontos – és az eddigi értékelések eredményei szerint is sikeres – eszköze a források koncentrált felhasználásának, és ajánlott keretét képezi a magánszféra fejlesztésekbe való bevonásának is. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen **az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Kisvárdai teljes területét.**

Kisvárdai város akcióterületeinek lehatárolásában jelentős szerepet játszottak a város épületeinek, jellegének és azok funkcióinak területi egységes csoportosulásai. A jellegükből fakadóan kijelölt akcióterületek határvonalai megegyeznek a városrészek lehatárolásával. Mindezeket túl Kisvárdai méretéből fakadóan sem indokolt kisebb akcióterületek lehatárolása az Integrált Településfejlesztési Stratégiában, hiszen az egy városrészt érintő célok nem bonthatóak le hatékonyan ennél kisebb területi egységekre, mivel azok a városrész lakosságának igényeit szolgálják.

Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt projektek, ahol földrajzilag is koncentráltan végbemenő fejlesztések vannak jelen és megfelelnek az alábbi elvárásoknak:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánberuházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemegek segítik más projektek megvalósulását illetve hatásának kiteljesedését,

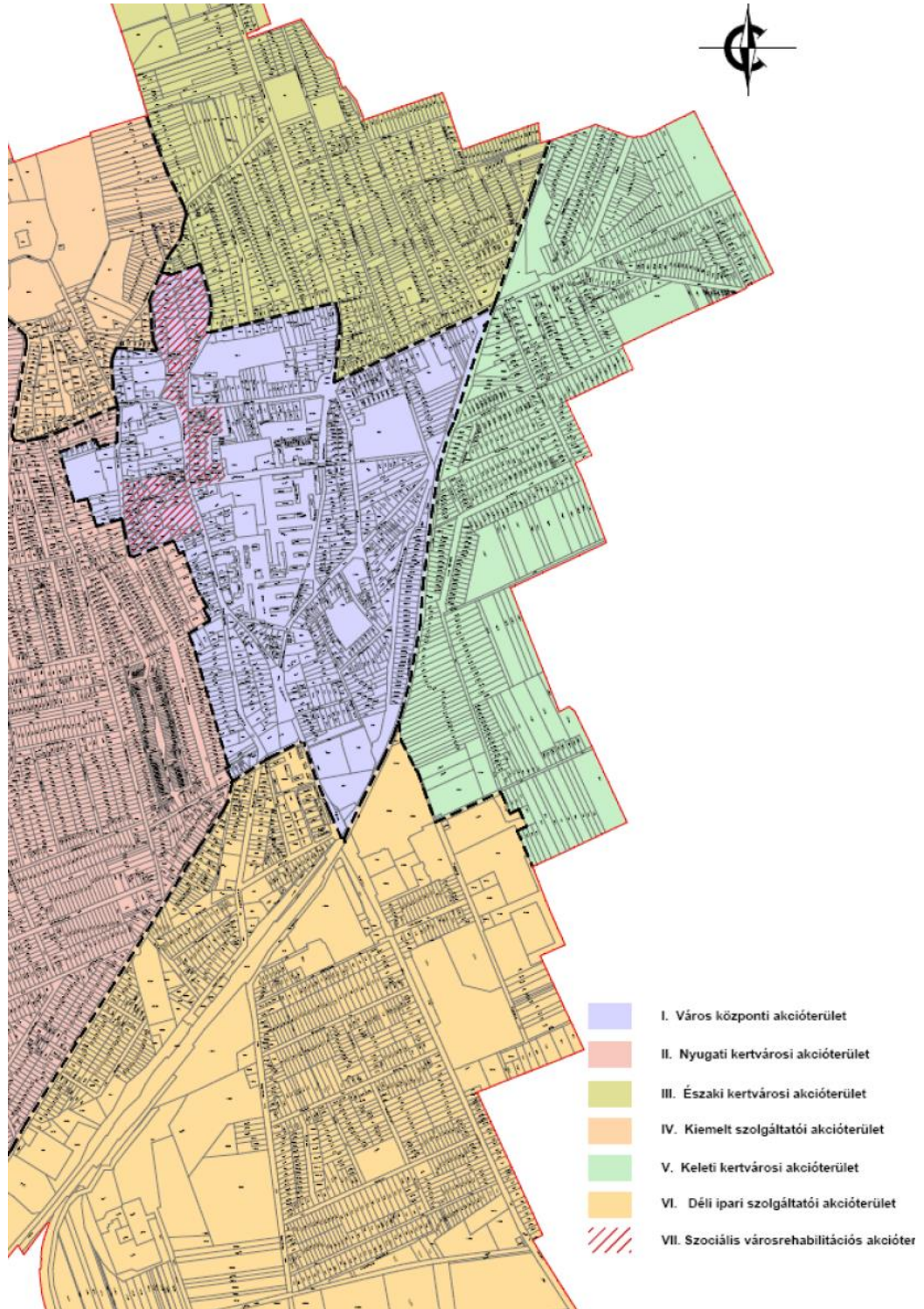

- volumenük, így várható hatásuk is legyen akkora, hogy érzékelhető változást idézzenek elő az akcióterületen,
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

Akcióterületi lehatárolások

4. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére

Forrás: Integrált Városfejlesztési Stratégia, 2010

A fent leírtaknak megfelelően a várost 6 különálló akcióterületre bontottuk, melyek nevei és területe megegyezik a már korábban lehatárolt városrészek területével, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat:

1. **A Város központi akcióterületen** – a TOP érintett prioritásához illeszkedve – a népességmegtartás és a gazdaságélénkítés tekinthető átfogó célnak. Az akcióterület lehatárolás indoka kettős: egyrészt ez a városrész koncentrálna Kisvárdai (köz)szolgáltatási funkcióit, így a belvárosi területek komplex fejlesztése az egész település gazdasági-társadalmi fejlődését elősegíti, másrészt számos olyan fejlesztési elképzelés azonosítható a városrészben, amelyeket – a pozitív hatások elérése érdekében – integráltan célszerű megvalósítani. A városközponti akcióterületet az alábbi utcák által határolt területen terüli el: Ostrom utca, Arany János utca, Kossuth Lajos utca, Petőfi Sándor utca, Széchenyi István utca, Liptai Béla utca, Vasúti pályatest, Gyár utca, Aradi Vértanúk tere, Rákóczi Ferenc utca (Szent György térig): külső oldal, Szent László utca: külső oldal, Várday István utca: külső oldal, Váralja utca.
2. **Nyugati kertvárosi akcióterület:** A Nyugati kertváros fejlesztésében a kertváros jellegének hangsúlyozása játszik főszerepet. Ennek fényében zöldterületek kialakítása, rekreációs célú fejlesztések jellemzik a területet. A városrész fejlesztésének eszközrendszerében nem jelenik meg szociális és funkcióbővítő város rehabilitáció, mivel a városrész indikátorait tekintve nem rendelkezik olyan mutatókkal, amely lehetőséget nyújtana ilyen típusú komplex fejlesztési programok aktiválására. A Nyugati Kertvárosi Rész az alábbi utcák által határolt területen terüli el: Városmajor utca, Krucsay Márton utca, Várday István utca, Bajcsy Zsilinszky utca, Labanc utca, Kodály Zoltán utca, Kölcsey utca, Várday István utca, Vörösmarty tér, Dózsa György utca, Attila utca, Diófás utca, Darusziget utca, Móricz Zsigmond utca, Csokonai Vitéz Mihály utca, Móser Ernő utca, Bolgár utca, Szív utca, Török utca, Kákastó utca, Rétalja utca.
3. **Északi kertvárosi akcióterület:** Az Északi kertvárosi rész az alábbi utcák által határolt területen terüli el: Mátyás király utca, Nagyboldogasszony utca, Mária utca, Liliom utca, Ady Endre utca, Sorompó utca, Vasúti pályatest, Liptay Béla utca, Széchenyi István utca, Petőfi Sándor utca, Kossuth Lajos utca, Kereszt utca.
4. **A Kiemelt szolgáltatói akcióterület** az alábbi utcák által határolt területen helyezkedik el: Városmajor utca, Kereszt utca, Váralja utca, Ostrom utca, Krucsay Márton utca. A Kiemelt szolgáltatói városrész akcióterület a városközponttól északnyugatra helyezkedik el egy speciális területet alkotva Kisvárdai szövetében. Az itt összpontosuló kereskedelmi és rekreációs, közösségi létesítmények a többi területen nem tapasztalt sűrűségben jelennek meg az akcióterületen.
5. **A Keleti kertvárosi akcióterület** az alábbi utcák által határolt területen helyezkedik el: Halassy Gyula utca, Litki út, Jéki út, Tulipán utca, Papi út, Váry Emil utca, Pacsirta utca, Kinizsi Pál utca, Gagarin utca, Szüret utca, Nagymező utca, Wesselényi utca, Vasúti pályatest. A keleti kertvárosi Akcióterület a városközponttól keletre terüli el. Épület és szolgáltatás állományát tekintve jellemző rá a szolgáltatások csekély diverzifikáltsága és a kertvárosi lakóingatlanok jelenléte. Az akcióterület a többihez hasonlóan közlekedési csomópont a város sugaras szerkezetéből kifolyólag. Továbbá regionális szinten tartalék lakóövezetként van nyilvántartva.
6. **A Déli ipari szolgáltatói akcióterület** az alábbi utcák által határolt területen helyezkedik el: Aradi Vértanúk tere, Gyár utca, Vasúti pályatest, Szüret utca, Vásártér utca, Ipari út, Attila utca. A Déli ipari szolgáltatói akcióterület a városközponttól délre található, attól a vasúti nyomvonal, a Gyár utca és az Aradi Vértanúk tere választja el. Az akcióterület Kisvárdai legiparosítottabb területe, magán viseli az évtizedekig tartó masszív iparosítás nyomait, kiterjedt ipari területek húzódnak az azokat tápláló vasúti nyomvonal mentén. A

terület egyszerre biztosítja jelentős számú népesség foglalkoztatását, és egészségügyi létesítményei révén kiterjedt területek egészségügyi ellátását is.

7. A **szociális városrehabilitációs akcióterület** esetében az elsődleges cél az érintett terület komplex fejlesztése, ami magában foglalja az infrastrukturális feltételek korszerűsítését és az itt élő lakosság felzárkóztatását is. A leromlott lakókörnyezet alapján szükséges a terület szociális célú fejlesztése.

3.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az akcióterületi beavatkozások egyes elemei egyben kulcsprojektek vagy hálózatos projektek, az átfedések erősítik a tervezett fejlesztések közötti kapcsolódást, szinergiát.

Amely projektek kulcs vagy hálózatos fejlesztések, azok bemutatása a 3.3.-as fejezetben történik meg.

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések, amelyek ütemezését a 3.5, összehangolt vázlatos pénzügyi tervét pedig a 3.6 fejezet tartalmazza.

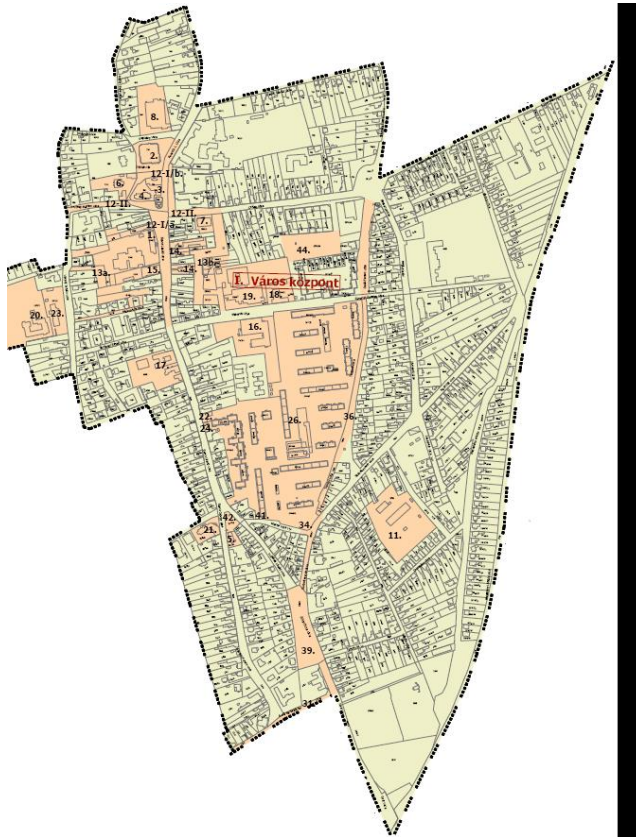
3.2.1 Város központi AT

A városközpont akcióterület elhelyezkedéséből és a város történelmi gyökereiből kifolyólag megkerülhetetlen Kisvárdai bármilyen szintű fejlesztése esetén. Nemcsak hogy itt összpontosul a város legkomplexebb közlekedési infrastruktúrája, de még itt lelhető fel a város által nyújtott összetett és sokrétű szolgáltatás kínálat, mely egy nagy térszervező erővel bíró várost jellemez.

A városrész és egyben akcióterület kitűzött célja a város egységes arculatának megteremtése a városközpont rendezése által, ami magában foglalja az itt található közterületek átfogó rendezését, a közlekedési infrastruktúra újragondolását és jelenkor igényeihez igazítását. Ugyanakkor kiemelkedően fontos a városközpontban jelenlévő koncentrált intézményrendszer továbbfejlesztése, mely egyaránt szolgálja a város lakosainak és a turizmus fejlesztése folytán oda látogató vendégnek minőségi életről alkotott elképzeléseit. A fejlesztési projektek megvalósítására elsősorban funkcióbővítő városrehabilitáció keretében van lehetőség, de szociális célú város rehabilitáció is megjelenik a fejlesztésekben.

5. térkép: Város központi akcióterület

Forrás: Kisvárdai Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2010

A belvárosban az elmúlt években nagyszámú fejlesztés történt, de ezek nem kezelték minden problémát a funkcionalitás, az épített környezet, a közlekedés és a zöldfelületek szempontjából. Az akcióterület Kisvárdai központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a járási hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A belvárosi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan Városközpont megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- biztosítja a modern kisvárosi életformát,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

A fentieknek megfelelően a funkcióbővítő és népességmegtartó településfejlesztést a Városközpontban az alábbi fő tevékenységek szolgálják:

- **Belváros, sétálóutca fejlesztése 2-ik ütem (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)**
- **Idősek otthona korszerűsítése és bővítése Kisvárdán**
- **Szociális alapszolgáltatások fejlesztése**
- **Tornacsarnok épületének teljes rekonstrukciója**
- **Tüdőgondozó felújítása**

- **Posta épületének teljes korszerűsítése**
- **Egészségügyi alapellátás fejlesztése**
- **Civilház kialakítása**
- **Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása részprojekt:** Malom köz, Várdai István utca, Tomos utca, József Attila utca (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)
- **Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetés részprojekt:** Kölcsey F. utca (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)
- **Körforgalmi csomópontok kialakítása részprojekt:** Aradi Vértanúk Tere, Várdai István utca – Krucsay Márton kereszteződésében (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)

A projektek részletes bemutatása:

- **Idősek otthona korszerűsítése és bővítése Kisvárdán**

A fejlesztés során teljes körű akadálymentesítés, a foglalkoztató helyiség, a mosoda és a konyha kialakítása, tűzjelző rendszer telepítésére, a számítógépes hálózat kialakítására kerülhet sor. Ezekon kívül az épület fűtési rendszere és hűtési rendszerének megújuló energiaforrással történő ellátása. A napkollektoros rendszer kiépítése után az intézményben felhasznált meleg víz körülbelül hatvan százalékát környezetbarát módon állíthatják elő, amely éves szinten a gázzámla 40 százalékos csökkenését eredményezi. Az ellátás szempontjából 50 férőhelyre történő ellátó rendszer.

A fejlesztés becsült értéke: 600 millió forint

- **Tornacsarnok épületének teljes rekonstrukciója**

Szerkezetépítési és szakipari feladatok: meglévő homlokzati elemek bontása, állványozás, külső függőleges falszigetelést nemes vakolattal ellátva, belső festést, külső homlokzati nyílászárók cseréjét, főbejárat feletti előtetőt, acél tetőszerkezeti elemek megerősítését, napelemek teherelosztó szerkezetét.

Épületgépészet: Az épület teljes fűtési és szellőzési rendszere cserélve lesz. A hőtermelő jelenleg távfűtés, melyet geotermikus hőszivattyúra cserélnének. Az épület jelenlegi hőigénye téli -15°C-os külső hőmérséklet esetén, a rendelkezésre álló régi tervanyagok alapján 410 kW, amiből a fűtési hőigény 200 kW, a maradék a légttechnikai rendszer és a HMV termelés hőigénye. A tervezett építészeti felújítás után a becsült hőigény 300 kW-ra csökken.

Épületvillamosság: Az épület elektromos energia számlájának csökkentése érdekében a tetőre napelemeket terveznek. A tervezett napelemes rendszer polikristályos napelem táblákból áll 260 Wp/db teljesítménnyel. A pontos gyártmány későbbi tervek alapján alakul ki. A napelem táblák 1x1,5m-es alapterülettel bírnak. A táblákat déli irányban a vízszintestől 35 fokban megdőntve erősítendő fel a tetőre. Az 50 kW-hoz kerekén 200 db napelem szükséges, azaz $200 \times 1,5 = 300 \text{ m}^2$. A napelem táblák súlya 20 kg/db + a felerősítéséhez szükséges tartószerkezet. A kiviteli tervek készítése során a tetőszerkezetet a táblák és tartószerkezet súlyára, a szélszívásra, illetve a táblák alkotta hózugok terhelésére méretezni kell. A napelem táblákat solar lock csatlakozós 1000V-os kábelek kötik össze stringenként. A napelemes csatlakozó dobozok biztosítják a napelem táblák előírt leválasztását, illetve az „1” fokozatú túlfeszültség védelmet. Az inverterek a megtermelt átlag 40V DC feszültséget alakítják át 400V AC feszültségre. Az elektromos energia átadása az épület meglévő elektromos főelosztóban történik. A rendszer csak az E-ON által engedélyezett kiviteli tervek alapján csatlakoztatható a szolgáltatói hálózatra.

Összes becsült beruházási költség: 247 millió Ft, tervezési költség 5,94 m Ft

Tüdőgondozó felújítása

A tervek szerint a teljes épületet hőszigetelése, a homlokzatok megújítása, a nyílászáró kicserélése, tetőrendszer felújítása, világítás és szellőztetőrendszer kialakítása, a radiológia digitális röntgengép beszerzése. Az épület keleti oldalon történő kibővítése, teljes korszerű eszközpark beszerzése. Az épület a Magyar Állam tulajdonában van, a kezelője a Felső-Szabolcsi kórház.

Összes becsült beruházási költség: 500 millió forint

Posta épületének teljes korszerűsítése

A projekt tevékenységei: tetőfelújítás, homlokzat megújítása, világítás és szellőztető rendszer kialakítása, teljes épület hőszigetelése, informatikai rendszer korszerűsítése, személyzet szakmai képzésének támogatása, munkahelyteremtés, megújuló energiával való ellátás

Összes becsült beruházási költség: 400 millió forint

Egészségügyi alapellátás fejlesztése

Tervezett beruházási nagyság 55 millió Ft, megvalósíthatósági tanulmány elkészült. A fejlesztés első üteme (homlokzat felújítás és földszint teljes rekonstrukciója) 2015-ben elkészült. A második ütem az emelet teljes körű rekonstrukciója.

Szociális alapszolgáltatások fejlesztése

A demográfiai folyamatokhoz illeszkedve szükséges az ellátási formák (házi gondozás, segítségnyújtás, jelzőrendszer házi segítségnyújtás stb.) további fejlesztése.

Civilház kialakítása

Egy meglévő, használaton kívül épület funkcióváltásával járulna hozzá az Önkormányzat a civil szféra segítéséhez, hiszen egy ilyen épület meglétével, lehetőség van arra, hogy egy helyen megtaláljuk a városi civil élet képviselőit, valamint a rendezvényeiknek, programjaiknak helyszínt biztosít, ezzel is erősítve a civilek jelenlétét és szerepét a városban.

3.2.2 Nyugati kertvárosi akcióterület

6. térkép: Nyugati kertvárosi akcióterület

A Nyugati kertváros területe a városközponttól nyugatra helyezkedik el. Szerkezetét és funkcióját tekintve homogén zónának tekinthető, a lakóépületek mellett csak elszórtan található más funkciót hordozó épületek. Gazdasági tevékenység alacsony szintű, csakúgy, mint az összes többi városi funkció, melyek nagy része a városközpont területén talált helyet magának. A Nyugati kertváros fejlesztésében a kertváros jellegének hangsúlyozása játszik főszerepet. Ennek fényében zöldterületek kialakítása, rekreációs célú fejlesztések jellemzik a területet. A városrész fejlesztésének eszköztárában nem jelenik meg szociális és funkcióbővítő város rehabilitáció, mivel a városrész indikátorait tekintve nem rendelkezik olyan mutatókkal, amely lehetőséget nyújtana ilyen típusú komplex fejlesztési programok aktiválására.

Forrás: Kisvárdai Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2010

Tervezett beavatkozások:

- **Alacsonyabb rendű utak felújítása részprojekt:** Bajcsy-Zsilinszky E. út, Toldi M. út, Epreskert utca és Hársfa utca (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)

- **Közösségi terek kialakítása az alközpontokban**

A fejlesztés célja, hogy Kisvárdai minden városrészében alközpont alakuljon ki, ahol a közösségi funkciók erősítésével nyújtanak szolgáltatásokat az ott élők számára. Ehhez szükséges játszóterek és

közösségi terek kialakítása a városrészek központi területein.

3.2.3 Északi kertvárosi akcióterület

Az Északi kertvárosi akcióterület a városközponttól északi irányban helyezkedik el. A város életében fontos szerepet játszik a lakhatás biztosításával, hiszen döntően funkcióban szegény kertvárosi jellegű városrész. Ezen funkciója mellett kiemelkedően fontos a közlekedésben betöltött szerepe, melynek fejlesztésével könnyen a város egyik kitörési pontjává válhat. Az itt található Mátyás király utca jelentős beáramló forgalmat bonyolít le, melyből egy összetettebb kereskedelem is táplálkozhat. A közlekedés fejlesztése átfogóan reformálja meg a várost és kihatással van annak több területére, mind fizikai mind szervezeti és ágazati szinten.

7. térkép: Északi kertvárosi akcióterület

Forrás: Kisvárdai Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2010

Kisvárdai jelen helyzetében a közlekedési infrastruktúra fejlesztése az élhetőbb lakókörnyezet megteremtésén keresztül támogatja a város élhetőbbé tételének stratégiai célját, ugyanakkor a turizmus és a térszervező erő növekedését is előtérbe helyezheti a jól kivitelezett fejlesztés, könnyebbé téve a város és szolgáltatásainak megközelíthetőségét. Továbbá rekreációs célok is megfogalmazódtak az akcióterületi stratégia fejlesztése során. Az akcióterület terve emellett tartalmaz még szociális város rehabilitációs elemeket, szegregáció által sújtott területek rendezését.

Tervezett beavatkozások:

- **Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetés részprojekt:** Mátyás Király útja, Szabadság u., Széchenyi u. és Liliom utca (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)
- **Közösségi terek kialakítása az alközpontokban**

A fejlesztés célja, hogy Kisvárdai minden városrészében alközpont alakuljon ki, ahol a közösségi funkciók erősítésével nyújtanak szolgáltatásokat az ott élők számára. Ehhez szükséges játszóterek és közösségi terek kialakítása a városrészek központi területein.

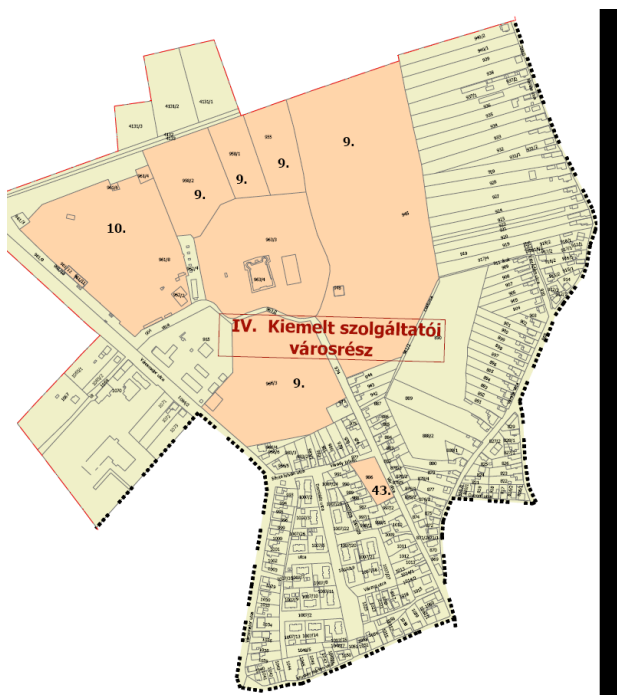
3.2.4 Kiemelt szolgáltatói akcióterület

Ezen a területen összpontosuló kereskedelmi és rekreációs, közösségi létesítmények a többi területen nem tapasztalt sűrűségben jelennek meg az akcióterületen. Mindkét típusú entitást a 4-es útról a városba áramló nagy forgalom ösztönözte a területen véghezvitt beruházásra. A legjelentősebb létesítmény a Várfürdő, mely egyértelműen turisztikai célokat szolgál, ennek kiszolgálására több kereskedelmi szálláshely és vendéglátó-ipari egység települt. További bővítés egyfelől a Várfürdő bővítésével kínálkozik, másrészt a műemlék várrom és környezetének helyreállításával a rekreációs célokat kiválóan szolgáló közpark hozható létre. Mindkét

beruházással az Önkormányzat jelentősen hozzájárul a magán befektetők bevonásához az érintett területre. Kiemelten fontos a Városmajor utca forgalmi rendezése, bővítése, hiszen a jelentős forgalomterheléssel az út nem bír el jelenlegi kialakításában. Ez tovább ösztönözné a kereskedelmi egységek betelepülését és a turizmus intenzívebb kihasználását is, továbbá előnyösen hat Kisvárdai és a környékbeli települések kapcsolatára.

8. térkép: Kiemelt szolgáltatói akcióterület

Forrás: Kisvárdai Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2010

Tervezett beavatkozások:

- **Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása** (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)
- **Várfürdő teljes korszerűsítése** (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)
- **Vár-tó tanösvény rehabilitációja**

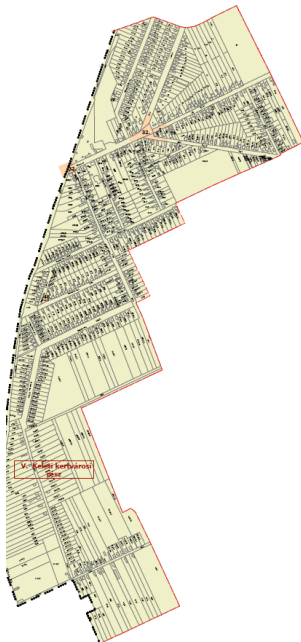
A rehabilitáció során a felgyülemlett, nagy mennyiségű iszap és hulladék eltávolítása a tóból, túlzottan elszaporodott nád és tájidegen fajok irtása, a tanösvény nyomvonalának természetes kitisztítása. A projekt teljesen előkészített.

A fejlesztés becsült értéke: 100 millió forint
- **Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetés részprojekt: Városmajor utca** (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)
- **Közösségi terek kialakítása az alközpontokban**

A fejlesztés célja, hogy Kisvárdai minden városrészében alközpont alakuljon ki, ahol a közösségi funkciók erősítésével nyújtanak szolgáltatásokat az ott élők számára. Ehhez szükséges játszótérek és közösségi terek kialakítása a városrészek központi területein.

3.2.5 Keleti kertvárosi akcióterület

9. térkép: Keleti kertvárosi akcióterület

Forrás: Kisvárdai Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2010

Épület és szolgáltatás állományát tekintve jellemző rá a szolgáltatások csekély diverzifikáltsága és a kertvárosi lakóingatlanok jelenléte. Az akcióterület a többihez hasonlóan közlekedési csomópont a város sugaras szerkezetéből kifolyólag. Továbbá regionális szinten tartalék lakóövezetként van nyilvántartva. Ez azért fontos, mert Kisvárdai területi, mennyiségi fejlődése csak ebben az irányban lehetséges, ezáltal új kereskedelmi alközpont kialakulása várható a Kiemelt Szolgáltatói Városrészhez hasonló fejlődési pályával. Ennek indukálásához nélkülözhetetlen a megfelelő forgalmi rendezés megtörténte, mely egyszerre támogatná a terület kitörési pontként való felvirágzását, és az ebbe az irányba építendő regionális hulladéklerakó célforgalmának levezetését.

Keleti kertváros akcióterület beavatkozásai:

- **Körforgalmi csomópont kialakítása részprojekt:** Jékei út – Litki út – Papi út körforgalmi csomópont (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)
- **Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetés részprojekt:** Litki és Jékei út (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)
- **Közösségi terek kialakítása az alközpontokban**

A fejlesztés célja, hogy Kisvárdai minden városrészében alközpont alakuljon ki, ahol a közösségi funkciók erősítésével nyújtanak szolgáltatásokat az ott élők számára. Ehhez szükséges játszóterek és közösségi terek kialakítása a városrészek központi területein.

3.2.6 Déli ipari szolgáltatói akcióterület

A terület egyszerre biztosítja jelentős számú népesség foglalkoztatását, és egészségügyi létesítményei révén kiterjedt területek egészségügyi ellátását is. A városrész lakó ingatlanjai több helyen magukon viselik az iparosított technológia nyomait, melyeket elavultságuk és alacsony presztízsük miatt szerezgélődés fenyeget. Ezen épületek és közterületeik rendezése elsődleges fontosságú a célzónában. Ugyanakkor legalább ilyen fontos a terület ipari továbbfejlesztése és annak fenntartható voltának biztosítása, így fejlesztéseknél előtérbe kerül a „vállalkozói park” kialakítása, bővítése, ezzel is hozzájárulva a vállalkozásokkal való együttműködés szorosabbá tételéhez. A terület több nagy-forgalmú úttal is rendelkezik, ezek forgalmának szabályozása és rendezése több szempontból is fontos feladat.

10. térkép: Déli ipari szolgáltatói akcióterület

Forrás: Kisvárdai Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2010

Déli ipari szolgáltatói akcióterület beavatkozása:

- **Inkubációs központ létesítése** (A projekt bemutatása a 3.3-as fejezetben)
- **Komplex telep-program Kisvárdai város területén**

A szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élők segítése. Társadalmi felzárkóztatás és integráció. A szegregátumokban élők körében olyan több generáción át mélyülő (szociális, közösségi, oktatási, egészségügyi, képzési és foglalkoztatási) hátrányok halmozódtak fel, amelyek kezelése az érintettek és a települések önerejéből lehetetlenné vált. A célok eléréséhez a projekt megvalósítói által nyújtott, egyéni adottságokra és szükségletekre épülő, több elemből álló, összetett beavatkozási eszközrendszer szükséges. A projekt területileg a Tordai utcában valósulna meg. Itt van egy komfort nélküli bérház (több mint 20 lakás). A projekt tevékenységei a bérház felújítása, közművesítése, környezetrendezése és egy új szolgáltató épület építése (mosoda) tartozik bele. A tervezett fejlesztési a Déli Ipari Szolgáltatói AT-en található.

A projekt teljesen előkészített, benyújtásra került, de nem nyert.

A fejlesztés becsült értéke: 250 millió forint

Mentőállomás korszerűsítése

A cél egy korszerű mentőállomás létrehozása a meglévő mentőállomás fejlesztésével és bővítésével, a géppark fejlesztésével és a személyzet szakmai képzésének támogatásával, munkakörülményeik javításával.

Legszükségesebb feladatok közt folyamatos prioritást élvez a mentő gépkocsik, különösen az eset kocsik (orvosi ellátást nyújtó, gyógyszerekkel és egyéb életmentő eszközökkel felszerelt mentőautó) felszerelésének fejlesztése az életmentéshez szükséges legkorszerűbb

eszközökkel. A betegellátásban résztvevő mentődolgozók továbbképzése. A mentőállomás felújítása és korszerűbbé tétele. A kivonuló állomány védőruházatának egységesítése és korszerűsítése.

Összes becsült beruházási költség: 500 millió forint

3.2.7 Szociális városrehabilitációs AT

Kisvárdai kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészében olyan beavatkozáscsomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban Antiszegregációs programmal:

- A szociális városrész egységes arculatának kialakítása (Kisvárdai, Szent László utcai bérlakások teljes körű felújítása, mely a szociális kohéziót erősíti.
- műemléki környezetének rekonstrukciója
- bérlakások teljes körű felújítása, műemléki állapot visszaállítása
- helyi védettség alatt álló épületek fejlesztése
- belvárosi közterületek rehabilitációja
- egyéb beruházásokhoz kapcsolódó soft elemek megvalósítása

Összes becsült beruházási költség: 1000 millió forint

A projekt mivel több tevékenységből áll, ezért a megvalósítása folyamatosan zajlik és a 2015-ös évben be is fejeződik.

3.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.¹

Az ITS keretében azonosított projekt típusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

Kulcsprojektek: A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.

Hálózatos projektek: A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.

¹ Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.)

Egyéb projektek: a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

3.3.1 Kulcsprojektek

Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása

A 4600 Kisvárdai Vár, 963/4. hrsz-on található várrom külső és belső felújítása, a környezetében lévő 963/3 és 945. hrsz. Alatti területen parkolók kialakítása, elhanyagolt terület rendezése, vártó környezet rendezése. 1990-ben a Nemzeti Örökség Bizottsága a Várat a Nemzeti Örökség részévé nyilvánította. Az a nevezetesség, melyet minden idelátogató megtekint, országos túraútvonalnak is egyik állomása. Turisztikailag jelentős szerepet tölt be, hiszen vonzerő a műemlékek iránt érdeklődőknek. Nyári színházszínhelyként való funkcionálása nélkülözhetetlen a város és a környék számára. A helyszín a Kiemelt Szolgáltatói akcióterületen található.

A fejlesztés becsült értéke: 425-450 millió forint

Inkubációs központ létesítése a vállalkozóvá válás támogatása érdekében

A projekt célja a helyben szakképzettséget szerző fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása, ezzel is hozzájárulva a vállalkozókkal a szoros együttműködés fenntartásához. Az inkubációs központot az Önkormányzat tulajdonában álló, barna mezős területen tervezik kialakítani. A létesítmény az alábbi egységekből áll: Inkubációs központ 2000 m² (műhelyek+irodák+oktató/tárgyalóterem), 2000 m² raktárkapacitás (4 részre osztható). Tervek szerint a műhelyeket teljes gépesítés mellett bocsátják a jelentkezési folyamat során kiválasztott kezdő vállalkozások rendelkezésére. Az alábbi műhelyeket tervezzük kialakítani: lakatos, bádogos, asztalos, műszerész, dekorációs, web-design, kreatív műhely.

A kialakított műhelyeket pályázat alapján bocsátják rendelkezésre maximálisan 3 éves időtartamra. Ezen időszak alatt kell az induló vállalkozásnak mind szakmailag, mind menedzsment és finanszírozási szempontból is megerősödni annyira, hogy képes legyen kilépni a nyílt piacra. Az inkubációs időszak alatt a központi könyvelési- és marketingszolgáltatást nyújt az induló vállalkozásoknak, valamint támogatja üzleti stratégiájuk kialakítását. Az vállalkozás beindításának első 6 hónapjában a foglalkoztatáshoz kapcsolódó támogatást is biztosítani kíván az Önkormányzat.

Az önfoglalkoztatás terén motivált fiatalok gyakran azért nem indítanak saját vállalkozást, mert az infrastrukturális fejlesztéshez nem tudják az anyagi fedezetet előteremteni, illetve nem áll rendelkezésükre a megfelelő menedzsment és marketing kapacitásvállalkozásuk beindításához.

A tervezett fejlesztési a Déli Ipari Szolgáltatói AT-en található.

A fejlesztés becsült értéke:300 millió forint

Várfürdő teljes korszerűsítése, balneológia kialakítása

- várfürdő épületének teljes rekonstrukciója
- vízgyógyászat kialakítása
- rekreáció szervezés és egészségfejlesztés
- Fitnesz, wellness és sport centrum kialakítása

- szabadtéri (ármélykolós és pezsgő) gyógymedence kialakítása
- élményfürdő és élménymedence kialakítása

Összes becsült beruházási költség: 3 000 millió forint

A helyszín a Kiemelt Szolgáltatói akcióterületen található.

Kisvárdai város területén lévő oktatási intézmények / intézmények napkollektoros rendszerrel való ellátása, épületek teljes körű korszerűsítése

Az épületek éves távhő és gáz fogyasztása a feldolgozott számlák átlagolt adatai alapján kiugróan magasak. A tervezett napkollektoros rendszer által megtakarított hőmennyiség több mint 25.000 $\text{m}^3/\text{év}$. A tervezett 10 táblás napkollektoros rendszer bruttó abszorber felülete 25,1/23,1 nm. a rendszer által megtermelt energia több mint 300 GJ/év, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése 12 t/év

Projekt indokoltsága: Az épületek energia szükséglet kielégítésébe fog segíteni a rendszer kiépítése, a rendszer kiépítéséből származó energia 300 GJ/év, környezetkímélő technológia.

A fejlesztés során a következő közoktatási/alapfokú oktatási intézmények kerülnek megújuló energiával ellátásra vagy az épületek teljes korszerűsítése megvalósulna:

- Csillag-Közi Központi Táruhási Óvoda (Tagintézmények: Móricz úti Tagóvoda, Nyitnikék Tagintézmény, Császy úti Tagóvoda, Tordai úti Tagóvoda)
- Somogyi Rezső Általános Iskola
- Vári Emil Társulási Általános Iskola
- Teichmann Vilmos Általános Iskola
- Weiner Leó Alapfokú Művészeti Iskola

A fejlesztés során a következő intézmények megújuló energiával való ellátása vagy az épületek teljes korszerűsítése valósul meg:

- Kistérségi Szociális Szolgálat
- Pedagógia Szakszolgálat
- Idősek Otthona
- Iroda épületek (Mártírok út 22. és Kossuth u. 25.)

A fejlesztés becsült értéke: 1 000 millió forint

3.3.2 Hálózatos projektek

Belváros, sétálóutca fejlesztése 2-ik ütem

A fejlesztés elemei: a Szent László utcában kialakított sétáló utca folytatása; új közösségi terek kialakítása, homlokzatrekonstrukciók elvégzése, üzletek kialakítása, kereskedelmi és szolgáltatói funkció erősítése. Az első ütem beváltotta a hozzá fűzött reményeket, ezért született meg az igény a folytatásra. A második ütem esetében a forgalom kiváltása fontos feladat, hiszen ezen a szakaszon közlekednek a távolsági autóbuszok is. A fejlesztés a Városházaközpont AT-t érinti.

Déli elkerülő út építése:

Nagyon fontos igény van az elkerülő út megépítésére, hiszen jelenleg a városon megy keresztül a teherforgalom (szemétszállító gépjárművek) egy része. Ezzel a fejlesztéssel csökkenne a forgalom, így a zaj-, rezgés- és porterhelés is, valamint a baleseti kockázat is. Engedélyezés, rendezési terv módosítás folyamatban van.

Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetése

Ezen fejlesztés egy komplex városi vízkormányzást jelent, hiszen egységben kezeli a város bel- és külterületi vízrendezését. A fejlesztés az alábbi területeket érinti: Kőszegi csatorna és a 6/0 jelű mellékága, Mátyás Király útja, Szabadság u., Széchenyi u., Liliom utca, Litki u., Jéki u., Városmajor u., Kölcsey F.

A fenti csatornákra jogerős vízjogi létesítési engedéllyel rendelkeznek. Csapadékvíz elvezetés szempontjából a várost 4 részre kellene osztani (belváros, ipari övezet, vasút környéke, északi városrész (jellemzően ez rendelkezik tervekkel)), és 4 ütemben komplex rekonstrukciót megvalósítani. Ennek keretében fontos lenne zárt elvezetőket kialakítani, erősítve ezzel a városias arculatot. Ehhez kapcsolódóan fontos lenne a külterületi csatornák helyreállítása, illetve olyan befogadók kialakítása, mely lehetővé teszi külterületen az **ÖNTÖZÉSI CÉLÚ VÍZHASZNOSÍTÁST**.

A fejlesztés becsült értéke: 350.000.000 Ft.

A fejlesztés az alábbi akcióterületek érinti: Keleti AT, Kiemelt Szolgáltatói AT, Északi AT, Városközpont AT.

Közösségi és kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, fejlesztése:

Szükség van az egész városra vonatkozóan a kerékpárhálózat fejlesztésére, az EUROVELO-hoz való kapcsolódás kiépítésére, a kerékpártárolás feltételeinek megteremtésére (kerékpártárolók rendszere), kerékpár használat tudatosítása, ehhez kapcsolódó helyi akciók szervezése (Kerékpáros közlekedés szabályai, védőfelszerelések használata, „Ismerjük meg Kisvárdai kerékpárújtait” stb.)

Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása

Kisvárdai településen található utak teljes felújítása: József Attila utca, Bajcsy-Zsilinszky út, Tompos utca, Toldi M. u., Várdai István utca, Epreskert utca, Hársfa utca, Malomköz. Ez a következő akcióterületeket érinti: Városközpont AT, Nyugati AT.

Kisvárdán található utcák teljes felújítása vált szükségessé. Padka, csapadékvíz elvezetése, járda sáv kialakítása, új útburkolat készítése

A fejlesztés becsült értéke: 500 millió forint

Körforgalmi csomópontok kialakítása

Az alábbi keresztezésekben tervezik csomópontok kialakítását a balesetveszély csökkentése és forgalomszabályozási céllal:

- Jékei út-Litki út-Papi úti körforgalmi csomópont
- Aradi Vértanúk tere
- Várdai István utca- Krucsay Márton kereszteződésnél körforgalmi csomópont kialakítása

A következő akcióterületek érinti: Városközpont AT, Keleti AT.

3.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Az alábbi táblázatban mutatjuk be a fejlesztési elképzelések stratégiai célokhoz való illeszkedését, egyes projektek több cél eléréséhez is hozzájárulhatnak.

6. táblázat *Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata*

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek
T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása			■ Civil ház kialakítása
T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	■ Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása ■ Inkubációs központ létesítése a vállalkozóvá válás támogatása érdekében ■ Várfürdő teljes korszerűsítése, balneológia kialakítása	■ Déli elkerülő út építése ■ Körforgalmi csomópontok kialakítása	■ Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása ■ Inkubációs központ létesítése a vállalkozóvá válás támogatása érdekében ■ Várfürdő teljes korszerűsítése, balneológia kialakítása ■ Vár-tó és tanösvény felújítása ■ Posta épületének teljes korszerűsítése
T3. Városi életminőség javítása		■ Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetése ■ Közösségi és kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, fejlesztése ■ Belváros, sétálóutca fejlesztése 2-ik ütem	■ Komplex telep-program Kisvárdai város területén ■ Szociális célú városrehabilitáció ■ Idősek otthona korszerűsítése és bővítése Kisvárdán ■ Tornacsarnok épületének teljes rekonstrukciója

			■ Mentőállomás korszerűsítése: ■ Tüdőgondozó felújítása: ■ Egészségügyi alapellátás fejlesztése
T4. Térségi szerepkör erősítése		■ Déli elkerülő út építése ■ Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása	
T5. Közösségfejlesztés			■ Közösségi terek kialakítása az alközpontokban ■ Civil ház kialakítása
T6. Intelligens város kialakítása	■ Kisvárdai város területén lévő oktatási intézmények / intézmények napkollektoros rendszerrel való ellátása, épületek teljes körű korszerűsítése	■ Közösségi és kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, fejlesztése	
T7. „Zöld város”	■ Kisvárdai város területén lévő oktatási intézmények / intézmények napkollektoros rendszerrel való ellátása, épületek teljes körű korszerűsítése	■ Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetése ■ Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása	

3.5 A fejlesztések ütemezése

3.5.1 Az ütemezés indoklása

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

- indokoltság, szükségesség:
  - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
  - a fejlesztések időszerűsége,
  - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
  - a fejlesztések egymásra épülése,
- hatások:
  - a fejlesztések hatása a város egészére,
  - a fejlesztés jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
  - a fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- megvalósíthatóság, finanszírozás és fenntarthatóság:
  - a megvalósítás becsült időigénye,
  - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
  - a rendelkezésre álló önkormányzati sajáterő nagysága,
  - a bevonható magánforrások mértéke,
  - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

3.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése

Az ütemezés a stratégia készítésekor rendelkezésre álló információk alapján történő becslésre épül.

7. táblázat: *Projektek ütemezése*

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kulcsprojektek									
Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása									
Inkubációs központ létesítése a vállalkozóvá válás támogatása érdekében									
Várfürdő teljes korszerűsítése, balneológia kialakítása									
Kisvárdai város területén lévő oktatási intézmények / intézmények napkollektoros									

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
rendszerrel való ellátása, épületek teljes körű korszerűsítése									
Hálózatos projektek									
Belváros, sétálóutca fejlesztése 2-ik ütem									
Déli elkerülő út építése									
Körforgalmi csomópontok kialakítása									
Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetése									
Közösségi és kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, fejlesztése									
Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása									
AT projektek									
Vár-tó és tanösvény felújítása									
Szociális célú városrehabilitáció									
Komplex telep-program Kisvárdai város területén									
Közösségi terek kialakítása az alközpontokban									
Posta épületének teljes korszerűsítése									
Idősek otthona korszerűsítése és bővítése Kisvárdán									
Tornacsarnok épületének teljes rekonstrukciója									
Mentőállomás korszerűsítése:									
Tüdőgondozó felújítása:									
Egészségügyi alapellátás fejlesztése									
Civil ház kialakítása									
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése									

A város számára legfontosabb projektek a következők: Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása; szociális célú városrehabilitáció; várfürdő teljes korszerűsítése, balneológia kialakítása; körforgalmi csomópontok kialakítása. Ezen projektek esetében az Önkormányzat minden tőle telhetőt megtesz, hogy megvalósítsa ezen projekteket (saját forrás, magánbefektetők bevonása, EU-s támogatások stb.).

A szociális célú városrehabilitáció minden tevékenysége (közterület rehabilitáció, helyi védettség alatt álló épületek fejlesztése, bérlakások felújítása, műemléki környezet rekonstrukciója) a 2015-ös évben megvalósul.

3.6 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Kisvárdai Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt – erre elsősorban az iparüzési adó magas összege nyújt lehetőséget. A beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében rendelkezésre álló keret 89,28 milliárd forint (Nyíregyháza nélkül)². Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forraskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

8. táblázat: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forraskerete terhére tervezett forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	12,783
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	7,973
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	5,715
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	6,891
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	16,52
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	8,415
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	14,052
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	3,44
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,91
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,554

² 1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	7,408
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,964
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,654
7. Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)	7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	CLLD
	7.2. A városi lakosság közösségi aktivitásának növelése a helyi közösségszervezés és kulturális kínálatbővítés segítségével	CLLD

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 (tervezet, 2015.04.10.)

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)** elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program**, azaz az EFOP elsődleges célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** célja, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program**, azaz a GINOP egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A TOP, azaz a **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program** fő küldetése, hogy kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. Fejlesztései között helyet kapnak a közvetlenül a közszférára, a helyi társadalomra és környezetre irányuló fejlesztések is.
- A VEKOP, azaz **Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program** segítségével kívánjuk biztosítani Magyarország egyetlen „fejlettebb” régiójának további fejlődését, gazdasági versenyképességének további növekedését, illetve a régió belüli fejlettségbeli különbségek csökkenését.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései lesznek a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)** terhére végrehajtva.
- A VP, azaz **Vidékfejlesztési Program** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.

- A **Magyar Halászati Operatív Program** (MAHOP) a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- Az RSZTOP, azaz a **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program** elsődleges célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna),

Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT),

Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap).

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. **A város által felhasználni tervezett források** milliárdos nagyságrendűek: az alábbi táblázat adatai alapján több mint 9 milliárd forintnyi fejlesztést kíván megvalósítani az önkormányzat. A ténylegesen megvalósuló fejlesztések alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól is függenek.

A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

A város által meghatározott célok elérése nemcsak az Önkormányzat és a közszféra érdeke, hanem a városban élőké, a munkavállalóké és az ott működő vállalkozásoké is. Ezért különleges súllyal bír a források koncentrált felhasználásában a magánszféra bevonása a fejlesztések megvalósításába. Ezért már a tervezés szakában bevonásra kerültek a civil szervezetek és a város jelentős vállalkozásai, hogy véleményeik és javaslaik beépülhessenek az ITS célrendszerében és projektjeik megjelenjenek a stratégia projektlistájában.

A tervezett magánberuházásokra kiváltképp nagy hatást gyakorol a helyi gazdasági és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. Napjainkban is tapasztalható, hogy az építőipart különösen érzékenyen érintő gazdasági válság kihatása növeli mind az állami, mind a magánberuházások kockázatát, mert egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez, vagy pályázati önerőhöz jutás feltételei is romlottak.

Kisvárdai, mint járásközpont a városfejlesztésen túl sok olyan területen tevékenykedik, amelyek segítik és támogatják a stratégiai céljai elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például a szabályozási tevékenységek, a városmarketing (pl. marketing stratégia elkészítése, kommunikáció), a magánbefektetők bevonása, partneri együttműködések kialakítása és működtetése. Nem elhanyagolandó, hogy a városi létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozót folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap.

9. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikativ költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Kulcsprojektek		
Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása	425-450	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
Inkubációs központ létesítése a vállalkozóvá válás támogatása érdekében	300	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Várfürdő teljes korszerűsítése, balneológia kialakítása	3 000	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
Kisvárdai város területén lévő oktatási intézmények / intézmények napkollektoros rendszerrel való ellátása, épületek teljes körű korszerűsítése	1 000	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
Hálózatos projektek		
Belváros, sétálóutca fejlesztése 2-ik ütem	nincs adat	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Déli elkerülő út építése	nincs adat	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetése	350	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Közösségi és kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, fejlesztése	nincs adat	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Körforgalmi csomópontok kialakítása	nincs adat	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása	500	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
AT projektek		
Vár-tó és tanösvény felújítása	100	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
Komplex telep-program Kisvárdai város területén	250	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
Szociális célú városrehabilitáció	1 000	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
Közösségi terek kialakítása az alközpontokban	nincs adat	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
Posta épületének teljes korszerűsítése	400	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Idősek otthona korszerűsítése és bővítése Kisvárdán	600	TOP 4.2. Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
Tornacsarnok épületének teljes rekonstrukciója	253	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Mentőállomás korszerűsítése:	500	TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
Tüdőgondozó felújítása:	500	TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
Egészségügyi alapellátás fejlesztése	55	TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése	nincs adat	TOP 4.2. Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
Civil ház kialakítása	nincs adat	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése

4 Anti-szegregációs program

4.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Kisvárdai város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása

Kisvárdai esetében belterületen három és külterületen egy szegregátumot különíthetünk el. Veszélyeztetett területnek minősül az Északi városrészben két szegregátum, s a déli városrészben egy szegregátum, valamint Szentlászlóhegy a város külterületén. 35 % feletti mutatóval már csak egy terület rendelkezik, az 1-es szegregátum egy szűkebb területe és a szentlászlóhegyi külterület.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján „szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is”.

A Városfejlesztési Kézikönyv előírásainak megfelelően a szegregáció fogalma alatt az alacsony társadalmi státuszú családok koncentrált együttélése értendő. A szegregátumok lehatárolása az ún. szegregációs mutató alapján történik: azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a népszámlálási adatok alapján a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot.

11. térkép: Kisvárdai város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (KSH Népszámlálás 2001)

Forrás: Kisvárdai város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2010

A szegregátum lehatárolása 2001-ben a következő volt: szegregátumok olyan – jellemzően térben elkülönült vagy lehatárolható – településrészeket értünk, amelyekben az alacsony státuszú

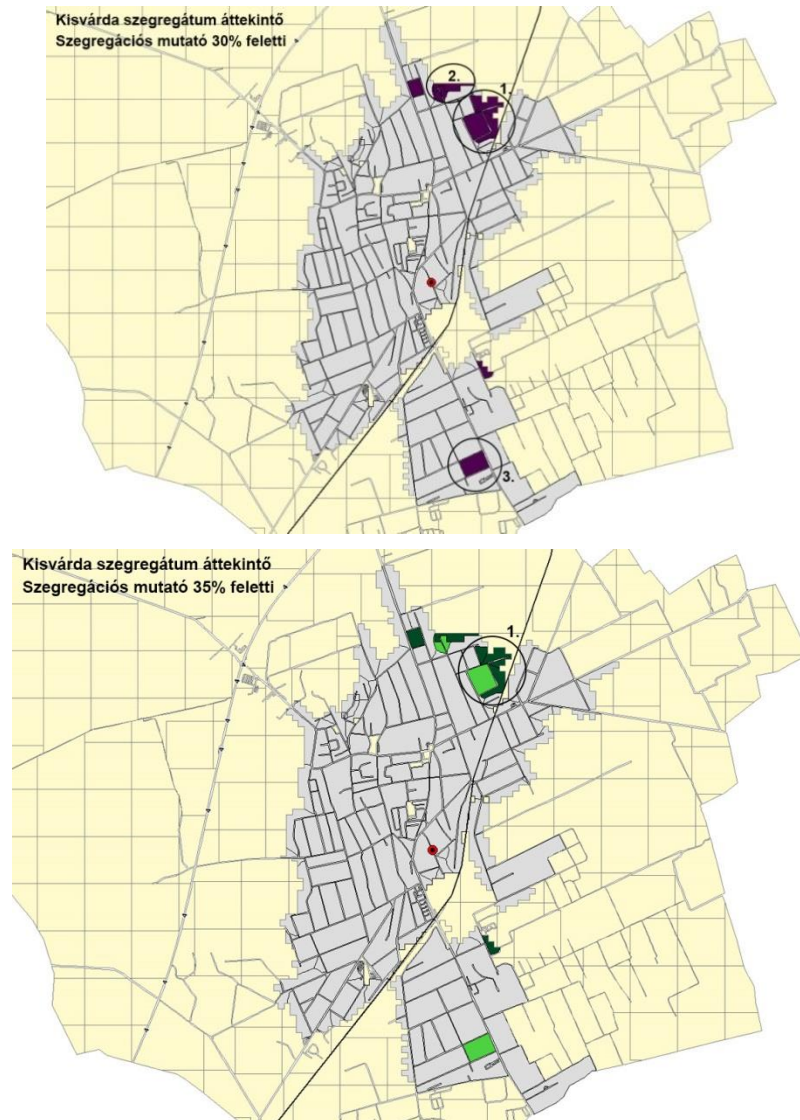
A szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek azonosítása

lakosság koncentráltan – legalább 50%-ban – van jelen, továbbá a 18 év alatti népesség eléri az 50 főt. Alacsony státuszú lakosságon az aktív korú, alacsony, legfeljebb 8 általános iskolai végzettségű, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakosokat értjük. Szegregátumnak a legalább 50%-os értékkel rendelkező területeket neveztek, míg a szegregációval veszélyeztetett területek értéke 40% és 50% közötti volt.

Szegregátum
elhelyezkedése

12. térkép: Kisvárdai város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (KSH Népszámlálás 2011)

Forrás: KSH

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik.)

A 2001-es népszámlálásban még csak két szegregátum szerepel. De jól látszik, hogy az akkori Északi városrészben található szegregátum, az a mostani népszámlálásban már két külön jól körbehatárolható területként jelenik meg. A második szegregátum a Déli városrészben található: 2001-ben még csak a Tordai út jelent meg, most már egy sokkal nagyobb terület, amely magában foglalja az akkor lehatárolt területet.

Az önkormányzat helyi adatai és ismeretei alátámasztják a KSH által azonosított szegregátumok meglétét.

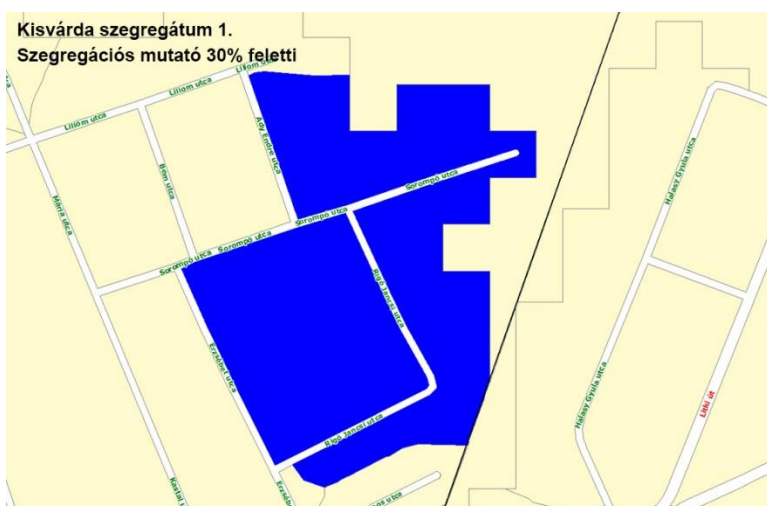
10. táblázat: Szegregátumok Kisvárdán

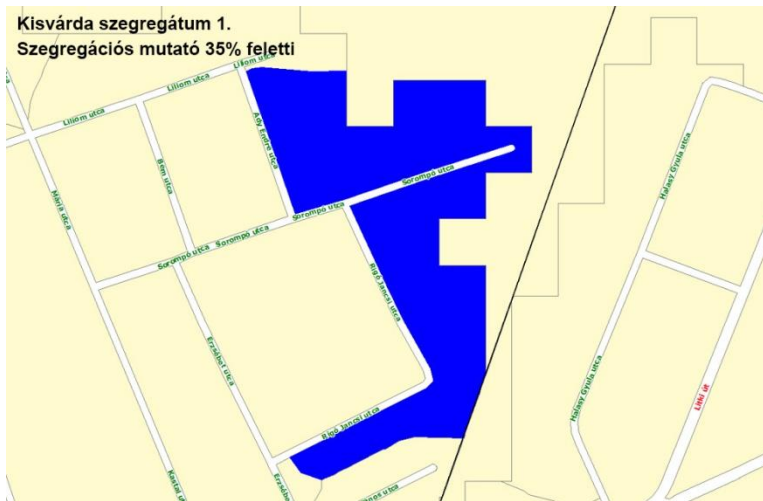
Szegregátum	Városrész	2001-es népszámlálás szerint	2011-es népszámlálás szerint
1. szegregátum	Északi városrész	Sorompó u., Rigó Jancsi u., Erzsébet u., Mária u.,	Ady E. u. keleti oldala - Sorompó u. északi oldala - Sorompó u. déli oldala a Rigó J. utcáig - Rigó J. u. keleti és déli oldala - Erzsébet u. - Sorompó u.
2. szegregátum	Északi városrész	2001-ben az 1-es szegregátum része volt	Mária u. mindkét oldala a Liliom utcától a belterületi határig
3. szegregátum	Déli városrész	Tordai u. 20.	Árpád u. - Damjanich u. - Madách I. u. - Tordai u.
Szentlászlóhegy	Külterület	nem jelent meg	Szentlászlóhegy teljes területe

1. szegregátum

A szegregátum az Északi városrészben helyezkedik el: Ady E. u. keleti oldala - Sorompó u. északi oldala - Sorompó u. déli oldala a Rigó J. utcáig - Rigó J. u. keleti és déli oldala - Erzsébet u. - Sorompó u. által határolt terület, melyeket az alábbi térképek jól szemléltetnek. A 35 % szegregációs mutató feletti területet az alábbi utcák adják: Ady E. u. keleti oldala - Sorompó u. északi oldala - Sorompó u. déli oldala a Rigó J. utcáig - Rigó J. u. keleti és déli oldala.

13. térkép: 1. szegregátum Kisvárdán

Forrás: KSH

A szegregátum
statistikai adatai:

Matató megnevezése	Kisvárdai összesen*	Szegregációs mutató > 30%	Szegregációs mutató > 35%
		1. szegregátum (Ady E. u. keleti oldala - Sorompó u. északi oldala - Sorompó u. déli oldala a Rigó J. utcáig - Rigó J. u. keleti és déli oldala - Erzsébet u. - Sorompó u.)	1. szegregátum (Ady E. u. keleti oldala - Sorompó u. északi oldala - Sorompó u. déli oldala a Rigó J. utcáig - Rigó J. u. keleti és déli oldala)
Lakónépesség száma	16986	337	204
Lakónépességben belül 0-14 évesek aránya	15,6	32,6	36,8
Lakónépességben belül 15-59 évesek aránya	64,9	60,5	58,8
Lakónépességben belül 60-X évesek aránya	19,4	6,8	4,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,1	68,6	80,8
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	20,5	0,6	0,0
Lakásállomány (db)	6832	87	46
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	5,1	24,1	21,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,2	64,7	66,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	9,3	44,6	54,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	54,8	34,1	32,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	35,3	41,9	40,8
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	17267		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	33,5	70,8	77,5
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességben belül	53,4	62,0	64,7
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,4	43,8	44,4
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliség aránya)	9,0	37,5	37,5
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséggladások aránya a lakott lakásokon belül	4,3	24,1	21,7
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,5	13,8	10,9

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (9 fő) adatait

Forrás: KSH

Társadalom - demográfia	A népesség megoszlásában nagyon jól látszik, hogy a fiatalok aránya duplája, a 60 év felettieké viszont 1/3-1/4-e a városi adatokhoz viszonyítva, viszont a 19-59 évesek arányában nincs jelentős eltérés, ami azt jelenti, hogy ezen a területen egy fiatalodó társadalmat találunk.
Társadalom - foglalkoztatottság	A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 4-5-szerese a városi értéknek, ezzel fordított arányban van a felsőfokú végzettségűek aránya, ami 1 fő a teljes szegregátum területén.
Lakáshelyzet	Az egy lakásra jutó lakosok száma a város egészére 2,49 fő, itt 3,87-4,43, attól függően, hogy melyik szegregátum mutatójú területet nézzük. Ez jól mutatja, hogy másfélszer többen laknak egy lakásban, mint a városi átlag. S az is elmondható, hogy ezen lakások 1/5-1/4-e komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás. A lakások méretében is van különbség, itt az egyszobások aránya magasabb, mint a város egészében.
Jövedelmi viszonyok	Az aktív korúakon belül a lakosság 2/3-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A foglalkoztatottak aránya 15-64 éves korosztályon belül 1/3, ami azt jelenti, hogy minden harmadik ember dolgozik. A foglalkoztatott nélküli háztartások arányában nincs nagy eltérés a városhoz képest, mivel itt többen élnek egy lakásban, így nagyobb esély van, hogy valaki abból dolgozzon. Viszont az már jól látszik, hogy aki dolgozik, azoknak a 70-77 %-a az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban tud csak elhelyezkedni, ami nyilván adódik egyrészt a végzettség hiányából valamint a szociális helyzetből is. A munkanélküliségi ráta viszont háromszorosa a városi átlagnak, ebből a tartós munkanélküliek aránya is sajnos ilyen rossz képet mutat. Sajnos mindkettő itt a legmagasabb a szegregátumok között. Meglehetősen rossz anyagi körülmények között, kiszolgáltatott helyzetben élnek, foglalkoztathatóságuk nehézkes. A jövedelemhiány több problémát is okozhat, mint például a depresszió, önpusztító magatartásformák, bűnözés. Ami azonban talán a legsúlyosabb, hogy a gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges anyagi feltételek a legtöbb családban nem állnak rendelkezésre. A telepszerű lakókörnyezet és a rossz szociokulturális háttér komoly lemaradást és szocializációs problémákat okozhat az óvodában, iskolában.
Épített környezet	Sorházi jellegű tömb található ezen a területen. A házak nagy része önkormányzati tulajdonú szükséglakás. Méretüket tekintve meglehetősen kicsik, nagy részük 3 helyiségből áll, nem rendelkezik fürdőszobával, sok esetben udvari WC-t használnak. Közművekhez való csatlakozás tekintetében jelentős lemaradás tapasztalható ezekben a lakásokban. Van olyan lakás, amelybe semmilyen közmű nincs bevezetve, de a lakások kb. 80 %-a nem rendelkezik vezetékes vízzel, és 50-60 %-a nem rendelkezik vezetékes gázzal. A szennyvízhálózatra egyetlen lakás sincs rácsatlakozva. A lakások állagát tekintve meglehetősen leromlott állapotban vannak. A nyílászárók elavultak, a tetőszerkezet jó néhány helyen felújításra szorul. Mindegyik lakásban jelentkezik a penészedés és a vizesedés, mint egészségre káros legfőbb problémák. Szinte mindegyikben jelezték a lakók a rágcsálók (egér és sajnos patkány), valamint bogarak (csótány, hangya) jelenlétét az épületben. Tekintve azt, hogy ezek szükséglakások, erősen szegregálódó területen találhatóak, és nagyrészt önkormányzati tulajdonban vannak, az önkormányzat törekszik arra, hogy ezeket, a felújítás helyett inkább fokozatosan, megfelelő időbeli, és pénzbeli ütemezéssel megszüntesse. Az itt élőket integrált környezetben önkormányzati bérlakások nyújtásával jobb, komfortosabb, élhetőbb környezetbe segítik. Ennek érdekében az önkormányzat pályázatot nyújt be szociális bérlakások építésére, és ezek odaítélésénél az itt élőket előnyben részesítik.
Alapszolgáltatások elérhetősége	A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés a település egészére nézve biztosított. Közigazgatási ügyek intézésére a városközpontban van lehetőség, amely gyalogos, és kerékpáros formában, a Vásárosnamény felől érkező helyközi buszjárat igénybevételével, valamint személygépkocsi

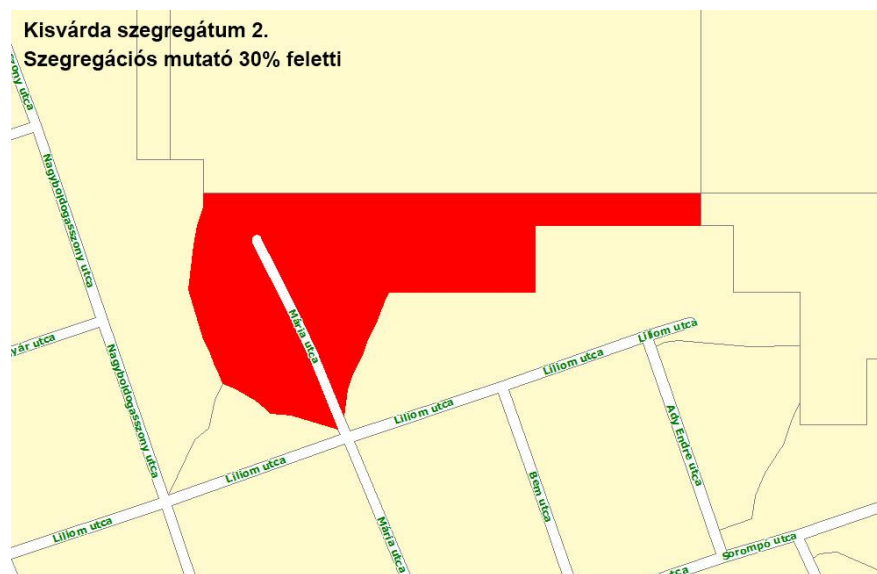
segítségével érhető el. Közoktatási közszolgáltatások tekintetében a település nagyon jól ellátott. A felsőoktatás kivételével valamennyi szolgáltatástípus elérhető a településen. Bölcsőde és Rehabilitációs Napközi Otthon a városközpontban működik, és a bölcsődei ellátáson túl biztosítja a középsúlyos értelmi- és halmozottan fogyatékos, valamint autista gyermekek és fiatalok egész napos gondozását, nevelését és képzését. Önkormányzat által fenntartott középfokú oktatási intézmények is a városközpontban találhatóak. A Bessenyei gimnázium részt vesz az Arany János Tehetséggondozó programban, amely kifejezetten a hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulását hivatott elősegíteni. Az egészségügyi alapszolgáltatások nyújtását hat felnőtt, négy gyermek háziorvos és hét fogorvos látja el a településen. A gyermekek védelmének rendszerében a Kistérségi Szociális Szolgálat intézményi keretei között biztosítottak a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások.

2. szegregátum

A szegregátum szintén az Északi városrészben helyezkedik el. A terület 30% feletti szegregációs mutatóval rendelkezik, de nem éri el a 35 %-ot. Ez a terület a 2001-es népszámláláskor és a 2009-ben készült antiszegregációs tervben még az 1-es szegregátummal egy egységet alkotott. Sajnos a népszámlálások közt eltelt 10 év elegendő volt arra, hogy külön határozható legyen ez a terület és a mutatói megfeleljenek a szegregáció fogalmának.

A területet az alábbi utcák határolják: Mária u. mindkét oldala a Liliom utcától a belterületi határig.

14. térkép: 2. szegregátum elhelyezkedése

Forrás: KSH

A szegregátum statisztikai adatai a következők:

Mutató megnevezése	Kisvárdai összesen*	2. szegregátum (Mária u. mindkét oldala a Liliom utcától a belterületi határig)
Lakónépesség száma	16986	67
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,6	28,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,9	70,1
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	19,4	1,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,1	51,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	20,5	0,0
Lakásállomány (db)	6832	15
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	5,1	53,3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,2	55,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	9,3	31,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	54,8	44,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	35,3	25,0
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	17267	
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	33,5	71,4
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	53,4	56,7
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,4	27,6
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,0	17,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	4,3	53,3
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,5	26,7

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (9 fő) adatait

Forrás: KSH

Társadalom - demográfia

Itt is jellemző, hogy egy fiatal népesség található a területen, a fiatalok aránya duplája a városi átlagnak, viszont a 60 éven felülieké az nagyon alacsony (mindösszesen 1,5%), a középső korcsoport is kis mértékben magasabb létszámban jelenik meg.

Az jól látszik, hogy az itt élők fele rendelkezik csak általános iskolai végzettséggel, felsőfokú végzettségű pedig egyáltalán nem él a területen a népszámlálási adatok szerint.

Jövedelmi viszonyok

A középső korcsoportban (15-59 évesek) az itt élők 55%-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A foglalkoztatottak aránya 10%-kal marad el a városi átlagtól (44,7 %), viszont a foglalkoztatott nélküli háztartások arányában kedvezőbb a kép („csak” 25 %). Itt is igaz, hogy a foglalkoztatottak nagy része alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozik. A munkanélküliségi ráta és a tartós munkanélküliek aránya esetében is az értékek kétszeresei a városi értékeknek.

Épített környezet:

Az egy lakásra jutó lakosok száma itt is magasabb a városi átlagnál, s itt ezen lakások fele komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás. S a lakásállomány 26%-a egyszobás.

A területen található házak többsége kertés, családi, kisebbik részük sorházi jellegű ház. A lakások tulajdonviszonya rendezett, 80%-a saját tulajdonú, fennmaradó részük önkormányzati bérlakás. A beépítettség mértéke majdnem teljes, hiszen elenyésző azon telkek száma, amelyek üresen állnak. Közmuvekkel való ellátottságot nézve van olyan lakás, amelybe semmilyen közmű nincs

bevezetve. A lakások jó része nem rendelkezik vezetékes vízzel, és több mint 2/3-a gázzal. Szennyvíz hálózat nem kiépített a területen, az itt élők szennyvízderítő aknák segítségével oldják meg a szennyvízelvezetést. A lakások állagát tekintve a terület nagyon változatos képet mutat, hiszen a meglehetősen leromlott állapotútól az új építésűig mindenféle található itt. Az önkormányzati szükséglakások közül a területen az elmúlt 10 évben 8 db lett felújítva önkormányzati költségvetésből. Ennek keretében nyílászárót cseréltek, homlokzati felújítást hajtottak végre és a belső terek felújítása történt meg. Az önkormányzat fontos feladata saját tulajdonának állag és értékmegóvása, ebből adódóan az önkormányzati bérlakások, illetve szükséglakások felújítása minden évben szerepel a település költségvetésében.

A lakások 2/3-ában előfordul valamilyen egészségre káros probléma (penészedés, vizesedés, lakóépület süllyedése stb.), fele lakásnál halmozottan, legalább 3-4 probléma jelentkezik. Rágcsáló jelenlétét az épületben a lakások 45%-ánál jelezték. A lakásokban található egészségre káros problémák megszüntetése, a lakások állagának javítása érdekében az önkormányzat pénzügyi alapot hoz létre. Célzottan a szegregátumokban biztosítanak anyagi támogatást az egészségre káros problémák megszüntetése, a lakások állagának javítása érdekében, illetve kérelem alapján a településen erre rászoruló családok részére. E mellett a rágcsálóirtást rövidtávon az egész településen megvalósítják azáltal, hogy az ehhez szükséges eszközöket az önkormányzat biztosítja.

3. szegregátum

A szegregátum a Déli városrészben helyezkedik el. A terület 30% feletti szegregációs mutatóval rendelkezik, de nem éri el a 35 %-ot. Ez a terület a 2001-es népszámláláskor is már megjelent, de akkor csak a Tordai utca egy kis része tartozott oda.

A területet az alábbi utcák határolják: Árpád u. - Damjanich u. - Madách I. u. - Tordai u.

15. térkép: 3. szegregátum elhelyezkedés

Forrás: KSH

A szegregátum statisztikai adatai a következők:

Mutató megnevezése	Kisvárdai összesen*	3. szegregátum (Árpád u. - Damjanich u. - Madách I. u. - Tordai u.)
Lakónépesség száma	16986	130
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,6	20,0
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,9	70,0
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	19,4	10,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,1	52,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	20,5	1,4
Lakásállomány (db)	6832	40
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	5,1	30,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,2	61,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	9,3	31,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	54,8	36,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	35,3	47,6
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	17267	
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	33,5	62,9
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	53,4	59,2
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,4	34,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,0	13,2
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	4,3	30,8
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,5	41,0

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (9 fő) adatait

Forrás: KSH

Társadalom -
demográfia

Itt is jellemző, hogy egy fiatal népesség található a területen, a fiatalok és a középkorúak aránya magasabb, mint a városi átlagnak, viszont a 60 éven felülieké az alacsony.

Az jól látszik, hogy az itt élők fele rendelkezik csak általános iskolai végzettséggel, felsőfokú végzettségű pedig nagyon kis arányban él a területen a népszámlálási adatok szerint.

Jövedelmi viszonyok

A középső korcsoportban (15-59 évesek) az itt élők 61,5%-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A foglalkoztatottak aránya 18%-kal marad el a városi átlagtól (36,1 %), és a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is magasabb. Itt is igaz, hogy a foglalkoztatottak nagy része alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozik. A munkanélküliségi ráta és a tartós munkanélülők aránya esetében is az értékek 1,5-2-szeresei a városi értékeknek.

Épített környezet:

Az egy lakásra jutó lakosok száma itt is magasabb a városi átlagnál, s itt ezen lakások 75%-a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás. S a lakásállomány nagy része (41%) egyszobás.

A beépítés jellegét tekintve sorházi jellegű tömb található ezen a területen. A házak mindegyike önkormányzati tulajdonú szükséglakás. Méretüket tekintve meglehetősen kicsik, nagy részük 3 helyiségből áll, nem rendelkezik fürdőszobával, mindegyikben udvari WC-t használnak. Közművekhez való csatlakozás tekintetében jelentős lemaradás tapasztalható ezekben a lakásokban. A lakások állagát tekintve meglehetősen leromlott állapotban vannak. A nyílászárók elavultak, a tetőszerkezet jó néhány helyen felújításra szorul. Mindegyik lakásban jelentkeznek a penészesedés és a vizesedés, mint egészségre káros legfőbb problémák. Egy lakás kivételével mindegyikben jelezték a lakók a rágcsálók (egér és sajnos patkány), valamint bogarak (csótány, hangya) jelenlétét az épületben. Az önkormányzat fontos feladata saját tulajdonának állag és értékmegóvása, ebből adódóan az önkormányzati bérlakások, illetve szükséglakások felújítása minden évben szerepel a település költségvetésében.

A lakásokban található egészségre káros problémák megszüntetése, a lakások állagának javítása érdekében az önkormányzat pénzügyi alapot hoz létre. Célzottan a szegregátumokban biztosítanak anyagi támogatást az egészségre káros problémák megszüntetése, a lakások állagának javítása érdekében, illetve kérelem alapján a településen erre rászoruló családok részére. E mellett a rágcsálóirtást rövidtávon az egész településen megvalósítják azáltal, hogy az ehhez szükséges eszközöket az önkormányzat biztosítja.

Alapszolgáltatások
elérhetősége –

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés a település egészére nézve biztosított. Közigazgatási ügyek intézésére a városközpontban van lehetőség, amely gyalogos, és kerékpáros formában, a Vásárosnamény felől érkező helyközi buszjárat igénybevételével, valamint személygépkocsi segítségével érhető el. Közoktatási közszolgáltatások tekintetében a település nagyon jól ellátott. A felsőoktatás kivételével valamennyi szolgáltatástípus elérhető a településen.

A helyben elérhető közszolgáltatásokat az oktatás tekintetében a Tordai úton található általános iskola és óvoda biztosítja, egészségügyi vonatkozásban pedig a kistérségi jelentőségű kórház.

Szentlászlóhegy

Szentlászlóhegy Kisvárdai észak-nyugati részén helyezkedik el a külterületen. Ez a terület a 2001-es népszámláláskor még nem jelent meg szegregátumként, most viszont már megfelel ennek a feltételnek a 30% és 35 %-os feltételnek is a teljes terület.

16. térkép: Szentlászlóhegy szegregátum elhelyezkedése

Forrás: maps.google.hu

A szegregátum statisztikai adatai a következők:

Mutató megnevezése	Kisvárdai összesen*	Szentlászlóhegy (Külterület)
Lakónépesség száma	16986	83
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,6	13,3
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,9	72,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	19,4	14,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	14,1	60,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	20,5	1,7
Lakásállomány (db)	6832	33
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	5,1	45,5
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,2	61,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	9,3	43,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	54,8	39,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	35,3	45,9
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	17267	
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	33,5	64,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	53,4	50,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	15,4	39,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	9,0	14,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	4,3	45,5
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,5	48,5

* Az oszlop tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (9 fő) adatait

Forrás: KSH

Társadalom -
demográfia

A többi szegregátummal ellentétben itt a legfiatalabb korcsoport aránya a legalacsonyabb a szegregátumok között és a városi értéket sem éri el. A legidősebb korcsoport esetében már nagyobb az arány, mint a másik 3 szegregátumnál, de így is alacsonyabb, mint a városi átlag. Ennek következtében a középső korosztály (15-59 évesek) a legnépesebb, az eltérés a városhoz képest 8 %-kal nagyobb (72,3%).

Itt is jelentős a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya és elenyésző a felsőfokú végzettségűeké.

Jövedelmi viszonyok	A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a legalacsonyabb a szegregátumok között, de így is meghaladja az 50 %-ot. A foglalkoztatottak nagy része itt is csak az alacsony presztízsű szakmákban és munkahelyen tud elhelyezkedni. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 45,9%, ami egy nagyon magas szám.
Épített környezet:	A Szent László hegy egy zártkerti ingatlanrész, ahol hivatalosan nem épülhetnek lakóházak, mivel a rendezési terv szerint csak a mezőgazdasági műveléshez szükséges épületek (borház, mezőgazdasági géptároló stb.) építhetők oda. Ezekbe az épületekbe költöztek be családok, hivatalosan ezek nem lakóépületek. Az egy lakásra jutó lakosok száma a városi átlagnak megfelelő, viszont 45% a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül és az egyszobás lakások aránya az összes lakott lakáson belül itt a legmagasabb a szegregátumok között 48,5%. Az elektromos áramot nemrég vezették be a területre.
Alapszolgáltatások elérhetősége –	A közsolgáltatásokhoz való hozzáférés a település egészére nézve biztosított. Közigazgatási ügyek intézésére a városközpontban van lehetőség, amely gyalogos, és kerékpáros formában, a Kékcse felől érkező helyközi buszjárat igénybevételével, valamint személygépkocsi segítségével érhető el. Közoktatási közsolgáltatások tekintetében a település nagyon jól ellátott. A felsőoktatás kivételével valamennyi szolgáltatástípus elérhető a településen. Helyben elérhető közsolgáltatás nincs a területen.

11. táblázat: Kisvárdai város KSH által kijelölt és város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Foglalkoztatottság/ Segélyezés)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) való hozzáférés	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
Szegregátum 1.	Itt a legnagyobb a népesség száma Itt a legmagasabb a fiatalok aránya, s a legalacsonyabb a munkaképes korúak aránya	Legmagasabb a munkanélküliség, a városi arány háromszorosa	Lakások ¼-1/5-e alacsony komfortfokozatú, egy lakásra	Sorházi jellegű tömlakások, sok az önkormányzati bérlakás. Állapotuk rossz	A szolgáltatások a városközpontban érhetőek el	
Szegregátum 2.	A 60 éven felüliek aránya a legalacsonyabb, mértéke csak 1,5%, s legmagasabb a munkaképes korúak aránya; fiatal társadalom	Legmagasabb a foglalkoztatottak aránya, de a legmagasabb az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozók aránya is	Lakások fele komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás, egy lakásra jutó lakosok száma 4,47, itt a legmagasabb	Kertes, családi, kisebbik részük sorházi jellegű ház, 80%-a magántulajdonban van, állapotuk vegyes képet mutat	A szolgáltatások a városközpontban érhetőek el	
Szegregátum 3.	Fiatalos társadalom, a városi adatoktól nem túl jelentős az eltérés	Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya majdnem 50%	Lakások 75%-a komfort nélküli vagy félkomfortos vagy szükséglakás	Sorházi jellegű tömlakások, sok az önkormányzati bérlakás. Állapotuk rossz	Tordai úton található általános iskola és óvoda, egészségügyi vonatkozásban pedig a kórház, a többi szolgáltatás a városközpontban érhető el	

Szentlászlóhegy	A középső korosztály magas aránya	A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 49,5%.	Lakások 45%-a komfortnélküli vagy félkomfortos vagy szükséglakás, viszont itt a legmagasabb az egyszobás lakások aránya	nem lakóépületek, zártkerti ingatlanok (borház, mezőgazdasági épületek)	A szolgáltatások a városközpontban érhetőek el.	

4.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Kisvárdai Város Önkormányzat Integrált Városfejlesztési Stratégiája fogalmazta meg az Antiszegregációs tervét az alábbiak szerint.

Az antiszegregációs terv célrendszere:

Az anti-szegregációs terv általános célkitűzése, hogy a szegregált területeken élők jelenlegi és jövőbeli életminősége javuljon. Az életminőség jelentős elemét képezik a lakhatás körülményei, az itt élők jövedelmi viszonyai, és ez utóbbihoz szorosan kapcsolódik a megfelelő képesítés megszerzése, amely a jövedelemszerzést elősegítő tényező.

A lakáskörülmények javítás érdekében a település és a terv általános célkitűzése, hogy a szegregátumokban élő családok egy részének mobilizációját ösztönözzék, szebb, komfortosabb környezetben történő letelepedésüket, integrált körülmények között önkormányzati bérlakások nyújtásával segítsék. Ezzel is elősegítve az itt élők élhetőbb környezetbe kerülését, és a szegregátumok területének csökkenését, vagy legalábbis növekedésének megállítását.

A megfelelő iskolai végzettség megszerzését célzott képzések, átképzések biztosításával segíti az önkormányzat, a Munkaügyi Kirendeltség, a településen található oktatási intézmények, a mátészalkai TISZK, valamint a kapcsolódó civil szervezetek.

A település ösztönzi a vállalkozások betelepülését, biztosítja a hiányszakmák képzését, támogatások nyújtásával ösztönzi a halmozottan hátrányos helyzetű emberek, a romák, több gyermekes anyák, alacsony iskolázottságúak elhelyezkedését. A Záhony-Fényeslitke ipari beruházások nyújtotta lehetőségeket a település igyekszik kihasználni, ehhez főként képzési és szolgáltató funkciókat biztosítanak.

A szegregátumokban élők egészségi állapotának javítása érdekében támogatják a lakásokban, és azok közvetlen környezetében fennálló egészségre káros problémák megszüntetését.

A szegénység újratemelődének megállítása érdekében a jövő generációjának tanulását, továbbtanulását, a kor szellemének megfelelő kompetencia alapú képzéseken való részvételt biztosítják. A szabadidő hasznos eltöltésére programokat szerveznek, az ezeken való részvételt ösztönzik. Az évfolyamismétlők, valamint a hiányszók arányát minimálisra igyekeznek csökkenteni.

Megvalósult szegregációt csökkentő intézkedések:

- KAPU 2. - Az Északi Kertváros Szociális Jellegű Városrehabilitációja, a társadalmi befogadás, integráció feltételeinek megteremtése Kisvárdán

Az érintett akcióterület alapvetően az Északi kertvárosrész, melyen belül Kisvárdai legnagyobb szegregátuma található. A projekt stratégiai célja az érintett lakóterület leszakadásának megakadályozása, egyúttal a társadalmi integráció feltételeinek megteremtésére. A városrehabilitáció az alábbi alapelvekre épít: fokozatosság; folyamatos megközelítés; segítségnyújtás; bevonás. A projekt 4 alappillére: foglalkoztatás; lakhatás; családok szerepe; integráció/társadalmi befogadás. A projekt mérete 397 m Ft. A projektben megvalósult tevékenységek: szociális bérlakások felújítása, bővítése, közösségi ház és városrehabilitációs iroda építése, játszótér építése, járda felújítás, építés, térfelügyelő kamerarendszer kiépítése.

- A "Multifunkcionális Nemzetiségi - Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ infrastrukturális feltételeinek kialakítása" című pályázat keretében Nemzetiségi - Roma módszertani Központ építése a 3-as szegregációs területen, a Tordai úton, illetve Multifunkcionális Nemzetiségi Oktatási és Kulturális Központ kialakítása a Művészetek Házában a Flórián téren.

- Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása II. Rákóczi Ferenc Szakközép- és Szakiskolában: a Projekt az iskolai lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók részére teremt esélyt iskolai tanulmányaik folytatására, tanulási útvonalaik megerősítésére, lehetőséget teremt a képzettség megszerzésére. A megvalósított szakmai programoknak köszönhetően az intézmény alkalmassá válik a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, középfokú végzettségének megszerzéséhez, ezáltal elősegíti ezen tanulók felsőoktatási képzésbe való bejutását.

12. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014) a városban

	Korábbi IVS antiszegregációs terv megvalósult intézkedései jelölve a cél sorszámát, amihez hozzájárul	Eredmény /értékelés
Horizontális antiszegregációs beavatkozások	Szennyvíz-hálózat kiépítése pályázati forrásból	megvalósult
	Közművekhez való csatlakozás elősegítése	folyamatos tevékenység
	Évente 3-4 szükséglakás felszámolása	Forrás szükséges hozzá, az Önkormányzat lehetőségeihez mérten végzi
	Rágcsálóirtás	Önkormányzat évente végezteti
	Szülőkkel együttműködés	Szociális dolgozók, iskolák, önkormányzat folyamatos tevékenysége
	Lemorzsolódás csökkentése	Iskolákkal folyamatos, aktív együttműködés
	Képzések szervezése, magasabb képzettségi szint megszerzésének ösztönzése	folyamatos az érintett oktatási intézményekkel, munkaügyi központtal
	Keresett szakmákban képzés indítása	folyamatos az érintett oktatási intézményekkel, munkaügyi központtal
	Foglalkoztatás ösztönzése	folyamatos
	szegregált területek növekedésének megállítása	folyamatos tevékenység szükséges
	Építési szabályozások	folyamatos
Szegregátum 1.	Szilárd burkolatú műút kiépítése a Sorompó utcán	nem valósult meg
Szegregátum 3.	Önkormányzati szükséglakások megszüntetése hosszú távon	folyamatos
Mindkét szegregátum	Oktatási intézmények rekonstrukciója	folyamatosan történik, van ami megvalósult

4.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

4.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában meghatározott antiszegregációs célok felülvizsgálata megtörtént, jelen stratégia esetében is relevánsak és alkalmazhatóak.

4.3.1.1 Anti-szegregációs célok

Általános, minden területet érintő célkitűzések:

Infrastruktúrát érintő célkitűzések:

- Szennyvíz-hálózat kiépítése pályázati forrásból.
- Közművekhez való csatlakozás elősegítése, minél több lakó ösztönzése a közművek igénybevételére, részletekben, hosszú távon visszatérítendő támogatás nyújtásával.

Lakókörülményeket érintő célkitűzések:

- Évente 3-4 komfort nélküli, vagy szükséglakásnak minősülő ház felszámolása a szegregátumokban, a benne lakók integrált környezetben önkormányzati bérlakásban történő elhelyezése, ezáltal szebb, komfortosabb körülményekhez juttatása, ennek érdekében az önkormányzat felülvizsgálja meglévő bérlakásainak kiutalási rendszerét, lehetőség szerint évente 3-4 bérlakást felszabadít a szegregátumokban élők számára.
- Egészségre káros problémák megszüntetéséhez anyagi segítségnyújtás.
- Rágcsálóirtás, a szükséges eszközök önkormányzat általi biztosításával.

Oktatást érintő célkitűzések:

- HHH-s gyerekek feltérképezése, szülők ösztönzése a nyilatkozattételre, tájékoztatva őket ennek fontosságáról.
- Szülőkkel szorosabb együttműködés kialakítása védőnők, családgondozók, óvodai gondozók, pedagógusok által, a szülők széleskörű tájékoztatása az óvodai nevelés fontosságáról, valamint az óvodába íratással járó szociális juttatások lehetőségéről (pl. ingyenes étkeztetés).
- HH-s és HHH-s tanulói létszám aránytalanságainak csökkentése közoktatási esélyegyenlőségi terv kidolgozása és a benne foglaltak végrehajtása által.
- Lemorzsolódás kockázatában érintett tanulók mentorálása, felzárkóztatása, évfolyamismétlők számának csökkentése tanoda program segítségével.
- Iskolai hiányzások visszaszorítása, gyerekek figyelmének felhívása osztályfőnöki órák keretében a tanulás fontosságára, az iskolai oktatásban való részvételre.
- Aktív korúak ösztönzése magasabb iskolai végzettség megszerzésére támaszkodva a településen található oktatási intézményekre, a mátészalkai TISZK-re, valamint a Munkaügyi Központ képzéseire.
- Záhony-Fényeslitke ipari beruházásokra alapozva, a gazdasági igényekkel összefüggő képzések szervezése, az ezeken való részvétel ösztönzése.

Foglalkoztatási célkitűzések:

- Felmérni a településen, hogy a meglévő vállalkozások milyen arányban tudnak alacsony végzettségűeket foglalkoztatni.
- Felmérni, hogy melyek azok a keresett szakmák, amelyekben munkaerőhiány van, a keresett szakmák képzésének megkezdése.
- Ösztönözni azon vállalkozások betelepülését a városba, amelyek alacsonyabb iskolázottságúakat is képesek foglalkoztatni.
- Halmozottan hátrányos helyzetűek, romák, többgyermekes anyák, alacsony iskolázottságúak foglalkoztatásának ösztönzése önkormányzati támogatás nyújtásával, a foglalkoztatással járó bérköltségek egy részének bizonyos ideig történő finanszírozásával.

- A Záhony-Fényeslitke ipari beruházások során betelepülő vállalkozások ösztönzése a város lakóinak foglalkoztatására.

Közzolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása:

- A családgyógyászok aktív segítségvállalása rendszeres, napi kapcsolattartással és szociális igények benyújtásánál formanyomtatványok kitöltésével, szükséges igazolások megszerzésével.
- HHH-s és fogyatékkal élő emberek felkutatása, igényfelmérése, célzott segítségnyújtás.
- Szegregált területek növekedésének megállítása.
- Újabb utcák nyitásának megakadályozása az érintett területeken.
- Építési telek céljára nem osztanak ki újabb telkeket az érintett területeken.

13. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

Horizontális célok	
1.	1. Infrastrukturális célok
2.	2. Lakhatási célok
3.	3. Oktatási célok
4.	4. Foglalkoztatási célok
5.	5. Közzolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Anti-szegregációs program keretében tervezett intézkedésekhez megfelelő kiindulási alapot nyújt Kisvárdai Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP), amely kiemelten foglalkozik a szociálisan hátrányos helyzetben élők problémáival. Jelen anti-szegregációs terv kialakításakor fontos figyelembe venni a HEP-ben foglaltakat, egyrészt mert szakmailag megalapozott vizsgálatokon alapul, másrészt mert biztosítani kell a HEP és az Anti-szegregációs program közötti összhangot.

14. táblázat Az antiszegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregációval veszélyeztetett terület	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. szegregátum	Felzárkóztatáshoz kapcsolódó programok szervezése: képzési, közösségfejlesztő, ifjúsági, szociális, bűnmegelőzési, foglalkoztatási stb.	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2015-2020
	Városrészi alközpont kialakítása; közösségi tér létrehozása	önkormányzat	TOP	2016-2020
	Lakásprogram: lakásállomány minőségi javítása és szociális bérlakások építése, alacsony státuszú lakótelepek rehabilitációja	önkormányzat,	TOP	2016-2020
	Közbiztonsági funkciók erősítése	önkormányzat	TOP	2015-2020
2. szegregátum	Felzárkóztatáshoz kapcsolódó programok szervezése: képzési, közösségfejlesztő, ifjúsági, szociális, bűnmegelőzési, foglalkoztatási stb.	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2015-2020
	Városrészi alközpont kialakítása; közösségi tér létrehozása	önkormányzat	TOP	2015-2020
	Lakásprogram: lakásállomány minőségi javítása és szociális bérlakások építése, alacsony státuszú lakótelepek rehabilitációja	önkormányzat	TOP	2016-2020
	Közbiztonsági funkciók erősítése	önkormányzat	TOP	2015-2020
3. szegregátum	Felzárkóztatáshoz kapcsolódó programok szervezése: képzési, közösségfejlesztő, ifjúsági, szociális, bűnmegelőzési, foglalkoztatási stb.	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2016-2020
	Komplex-telep program megvalósítása	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2016-2020
	Városrészi alközpont kialakítása; közösségi tér létrehozása	önkormányzat	TOP	2016-2020
	Szociális szolgáltatások bővítése	önkormányzat civil szervezetek	TOP	2015-2020
	Közbiztonsági funkciók erősítése	önkormányzat	TOP	2015-2020
Szentlászlóhegy	Közbiztonsági funkciók erősítése	önkormányzat	TOP	2015-2020
	Felzárkóztatáshoz kapcsolódó programok szervezése	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2016-2020

4.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
  - egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
  - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népességcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

A fejlesztések által okozott szegregációs hatások leghatékonyabb eszköze az, ha már a fejlesztések tervezésekor lehetőség szerint csak olyan fejlesztések kerülnek kiválasztásra és megvalósításra, amelyek nem növelik a szegregáció mértékét, azaz a fejlesztések tervezésekor már megtörténik az esetleges szegregációs hatások vizsgálata.

4.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

A város épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.

Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városi területek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.

A város különböző részei közötti migráció szintén zömmel természetes, piac vezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat

azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:

- a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
- önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az antiszegregációs szempontok érvényesítését;
- azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).

Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

Jelen stratégiában számos fejlesztés került megfogalmazásra, amelyek eredményeként a szegregációs mutatót adó statisztikai jellemzők értéke potenciálisan javulhat, melyek közül az alábbiak emelhetők ki a 4. fejezetben meghatározott projektek közül:

- Kisvárdai területén lévő oktatási intézmények / intézmények napkollektoros rendszerrel való ellátása, épületek teljes korszerűsítése
- Komplex telep-program Kisvárdán
- Idősek otthona korszerűsítése és bővítése Kisvárdán
- Kül- és belterületi csapadékvíz elvezetés
- Szociális célú városrehabilitáció

5 A stratégia külső és belső összefüggései

5.1 Külső összefüggések

5.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében kijelölt 2014-2020 közötti EU kohéziós politika tematikus célkitűzései az alábbiak:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat megelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

A tematikus célokhoz beruházási prioritások kerültek kijelölésre.

Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz a következő táblázat mutatja be.

15. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz³

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T1. Társadalmi és demográfiai negatív folyamatok megállítása	8, 10	8b, 8c, 10
T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	1, 3, 4, 8, 9, 10, 11	1b, 2b, 3a, 3c, 3d, 4b, 4g, 8a, 8c, 9c, 10, 11
T3 Városi életminőség javítása	6, 9, 11	2c, 4c, 4g, 6e, 9a, 9b, 11
T4. Térségi szerepkör erősítése	1, 3, 11	1b, 3d, 11
T5. Közösségfejlesztés	2, 8, 9	2a, 9b, 9d
T6. Intelligens város kialakítása	1, 2, 11	2a, 2c, 11
T7. „Zöld város”	4, 5, 6, 7	4a, 4c, 4e, 4g, 5a, 6a, 6b, 6c, 6d, 6e, 6g, 7b

³ Az EU tematikus célkitűzéseire kapcsolódó beruházási prioritásokat az 1. sz. melléklet tartalmazza.

5.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz és ágazati stratégiákhoz

5.1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióhoz illeszkedés

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

Szakpolitikai célok:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszerfeldolgozóipar fejlesztése
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

Területi célok:

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Kisvárdai város céljai a fent nevezett célok közül a következőkhez illeszkednek: Versenyképes gazdaság, Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszerfeldolgozóipar fejlesztése, az Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, a Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése és a Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése.

5.1.2.2 Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiához való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy „hozzájáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzási kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan

célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosíthatják a fenntartható társadalom elérését.”

Az NFFK átfogó célja a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei:

- Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió
- Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége
- Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások, az embert érő környezeti terhelések csökkentése, nem megújuló természeti erőforrások
- Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése, költségvetési politika, életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten az ITS minden célja tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

5.1.2.3 Nemzeti Vidékstratégiához való illeszkedés

A stratégia átfogó célkitűzése: „Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása.” A Nemzeti Vidékstratégia az alábbi alapelveket rögzíti:

- Az állam közösségi és környezeti érdekeket érvényesítő szerepvállalása, átláthatóság
- Közösségi hasznosulás, méltányos elosztás
- Rendszerszemléletű megközelítés
- A helyi gazdaságra és a hálózati jellegű együttműködésekre építkezés
- Helyi közösségi részvétel, együttműködés

Vidékfejlesztési stratégia stratégiai célkitűzései

- a. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
- b. Sokszínű és életképes agrártermelés
- c. Élvezési és élelmiszerbiztonság
- d. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
- e. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Stratégiai szinten jelen ITS minden célja tartalmaz a Vidékfejlesztési Stratégiához kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

5.1.2.4 Megyei területfejlesztési koncepcióhoz / programhoz illeszkedés

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója három átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az operatív program keretében ezekhez 10 prioritást rendeltek. A prioritások és az ITS tematikus céljai között a koherencia egyértelmű és szoros.

16. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés
2. Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése	T7: „Zöld város”
3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés T4: Térségi szerepkör erősítése T5: Közösségfejlesztés
4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása	T1 Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés T6: Intelligens város kialakítása
5. A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése	-
6. A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése	T1 Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés T7: „Zöld város”
7. A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése	T1 Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés T3: Városi életminőség javítása T7: „Zöld város”
8. Élhető vidéki térségek megteremtése	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés T3: Városi életminőség javítása T5: Közösségfejlesztés T7: „Zöld város”
9. A külső perifériák felzárkóztatása	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés T4: Térségi szerepkör erősítése T5: Közösségfejlesztés
10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés T3: Városi életminőség javítása

5.1.2.5 Partnerségi Megállapodáshoz illeszkedés

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alaplajdokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

17. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés T4: Térségi szerepkör erősítése
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási,	T1 Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés

társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	T3: Városi életminőség javítása T4: Térségi szerepkör erősítése T6: Intelligens város kialakítása
3. Energia- és erőforrás hatékonyság növelése	T6: Intelligens város kialakítása T7: "Zöld város"
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	T1 Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása T3: Városi életminőség javítása
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T1 Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés T3: Városi életminőség javítása

5.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

5.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A Kisvárdán jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközöket az ITS Megalapozó Tanulmánya mutatja be.

A tervezés jelenlegi szakaszában az előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, így a szabályzatok módosítására jelenleg nincs szükség. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és megyei településrendezési terv Kisvárdára vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

5.1.3.2 Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz

Kisvárdai város településfejlesztési koncepciója 2009-ben készült el. A koncepcióban került megfogalmazásra a város jövőképe és a hosszú távú céljai. A stratégiában ezekkel koherensen kerültek megfogalmazásra a középtávú tematikus célok és azokhoz kapcsolódó intézkedések. Az összhangot az alábbi táblázat szemlélteti.

18. táblázat: Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja

Az IVS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	■ Munkahelyi központ
T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	■ Munkahelyi központ ■ a logisztikai és gazdaságfejlesztéshez szükséges speciális képzési központ ■ idegenforgalmi központ (termálstrand, várszínház, szállásellátás) ■ Rekreáció és szabadidőipar, turizmus, idegenforgalom

Az IVS célkitűzései	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok
	■ A gazdasági fejlesztések infrastruktúra feltételei
T3. Városi életminőség javítása	■ a Kisvárdai térség adminisztrációs központja ■ közlekedési elosztó központ ■ alapfokú ellátó központ ■ középfokú ellátó központ (középfokú oktatásban, kulturális és művelődési, egészségügyi, kereskedelmi ellátásban, szabadidős létesítmények ellátásában, banki és egyéb szolgáltatásokban) ■ felsőfokú ellátásban társközpont (kórház, termálstrand) ■ A települési életkörülmények javítása
T4. Térségi szerepkör erősítése	■ a Kisvárdai kistérség adminisztrációs központja alapfokú ellátó központ ■ középfokú ellátó központ (középfokú oktatásban, kulturális és művelődési, egészségügyi, kereskedelmi ellátásban, szabadidős létesítmények ellátásában, banki és egyéb szolgáltatásokban) ■ térségfejlesztést koordináló központ ■ A települési együttműködések fejlesztése, települési szerepkörök szerinti munkamegosztás kialakítása
T5. Közösségfejlesztés	■ Kistérségi civil szerveződések központja
T6. Intelligens város kialakítása	■ Az információáramlás javítása, helyi információs rendszerek felállítása, lakossági oktatás
T7. „Zöld város”	■ A meglévő környezeti konfliktusok feloldásához szükséges környezeti fejlesztések ■ A gazdaság- és infrastruktúrafejlesztéshez kapcsolódó környezetvédelmi feladatok

5.1.3.3 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Kisvárdai Város Önkormányzata 2015. április 14-én fogadta el a 2014 és 2019 közötti időszakra szóló gazdasági programját. Mivel a gazdasági program és az ITS kidolgozása párhuzamosan zajlott, így az összhang megteremtése maximálisan biztosított volt.

19. táblázat: A gazdasági program és az ITS összhangja

	Gazdasági program	ITS
Jövőkép	„Kisvárdai az Észak-alföldi Régió határ-menti területeinek gazdaságát támogató, nagy vonzaskörzettel rendelkező térségi, kereskedelmi és szolgáltató központ, mely újrafogalmazza a vidéki élet fogalmát életminőség és élıhetőség tekintetében.”	

	Gazdasági program	ITS
Átfogó célok	■ Kisvárdai pozitív városarculatának további erősítése („Kisvárdai márka”) ■ A „jó itt élni, jó itt dolgozni, jó itt vállalkozni, jó itt kapcsolódni” üzenet tudatosítása (Magas életminőség) ■ Befektetés ösztönzés mind a helyi, mind a külső tőke vonatkozásában (Stabil gazdaság, munkahelyteremtés) ■ Turisztikai célpont jelleg erősítése (Turizmus) ■ Zöld és fenntartható város kialakítása (Zöld város)	
Tematikus/városrészi célok	Demográfia, társadalmi folyamatok	T1: Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása
	Gazdaság - Gazdaságösztönzés I.	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés V5: A Keleti kertvárosban fejlett lakókörnyezet és kereskedelmi funkciójú alközpont kialakítása V6: A Déli Szolgáltató városrészben egészségügyi, iparfejlesztési, logisztikai és szolgáltatói központi szerep erősítése
	Gazdaság - Gazdaságösztönzés II.	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés V4: A Kiemelt Szolgáltató városrészben turisztikai, rekreációs és szolgáltató központi szerep kialakítása és fejlesztése
	Városi életminőség javítása	T3: Városi életminőség javítása V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése V2: A Nyugati Kertváros lakófunkciójának megerősítése V3: Az Északi kertváros szociális problémáinak kezelése, a lakosság felzárkóztatása V4: A Kiemelt Szolgáltató városrészben turisztikai, rekreációs és szolgáltató központi szerep kialakítása és fejlesztése V5: A Keleti kertvárosban fejlett lakókörnyezet és kereskedelmi funkciójú alközpont kialakítása V6: A Déli Szolgáltató városrészben egészségügyi, iparfejlesztési, logisztikai és szolgáltatói központi szerep erősítése
	Térségi szerepkör erősítése	T4: Térségi szerepkör erősítése
	Közösségfejlesztés	T5: Közösségfejlesztés
	Intelligens város kialakítása	T6: Intelligens város kialakítása
	„Zöld város”	T7: „Zöld város”
	Munkahelyteremtés	T2: Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés
	Hulladéklerakó telep rekultivációja és szennyvíztisztító telep rekonstrukciója	T7: „Zöld város”
Közlekedésfejlesztés	T7: „Zöld város”	

A Gazdasági programban meghatározott célok és fejlesztési elképzelések teljes mértékben összhangban vannak az ITS átfogó és területi céljaival, és illeszkednek a város jövőképehez.

5.1.3.4 A települési környezetvédelmi rendelettel való összhang

Kisvárdai város 21/2014 (VII. 21.) képviselő testületének rendelete Kisvárdai város környezetvédelméről

A rendelet célja: Kisvárdai Város közigazgatási területén a környezetvédelmi intézkedések hatékonyságának növelése, így többek között a település környezetvédelmi, vízminőség-védelmi, levegőtisztaság-védelmi, zöldterület-védelmi, termőtalaj-védelmi, zaj- és rezgésvédelmi, tájvédelmi elemeinek meghatározása.

Területei:

- Települési környezet védelme
- Vizek védelme
- Levegőtisztaság védelme
- Zöldfelületek védelme
- Zaj- és rezgésvédelem
- Termőföldek védelme

Az integrált településfejlesztési stratégia a fent nevezett célok elérését a T3: városi életminőség javítása és a T7 „Zöld város” célokkal biztosítja.

5.1.3.5 Illeszkedés a helyi esélyegyenlőségi tervhez

Kisvárdai Város Önkormányzata 2013-ban elkészítette Helyi Esélyegyenlőségi Tervét, amelyben rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat – kiemelten a mélyszegénységben élők és romák helyzetével, a gyermekek helyzetével, esélyegyenlőségével, a gyermekszegénységgel, valamint a nők, idősek és fogyatékkal élők kapcsolatosan. Kisvárdai Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Terv elfogadásával érvényesíteni kívánja

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét;
- a diszkriminációmentességet;
- szegregációmentességet;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket;

Mindaz a HEP átfogó céljaként került meghatározásra, amelyekhez az összes cél hozzájárul, a fenti elveket pedig az ITS keretében tervezett összes beavatkozás esetében érvényesíteni kell.

5.2 Belső összefüggések

5.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetteljáró fejezetekben meghatározott városi és városrészi

problémák mérséklődését, illetve hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggéseket, erősségüket egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

20. táblázat A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok							A kapcsolódások összesített erőssége
	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	
A város népessége folyamatosan csökken	3	3	3	0	2	0	0	11
A magasán képzett lakosság elvándorlása gyorsul	3	3	2	1	1	0	0	10
Elaprózott vállalkezési szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző	0	3	0	1	0	0	1	5
K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban	3	3	0	2	0	0	0	8
A vállalkozások túlnyomó többsége tőkeszegény	3	2	1	1	0	0	0	7
Turisztikai attrakciók nem megfelelő állapota, a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások minősége	0	3	1	3	1	0	0	8
Alacsony jövedelemszint jellemző a városban	3	3	2	0	0	0	0	8
Egyes oktatási és nevelés intézmények infrastruktúrája elavult	3	2	3	2	0	0	0	10

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	A kapcsolódások összesített erőssége
A településkép nem teljesen egységes	0	0	3	1	0	0	1	5
Városmarketing alacsony hatékonysága	1	3	2	3	0	1	1	11
Önkormányzati bérlakás-állomány műszakilag elavult	3	0	3	0	0	0	1	7
Határ menti együttműködések alacsony intenzitása	0	3	0	3	0	0	0	6
Alternatív energiaforrások alacsony hasznosítási szintje	0	2	3	0	0	0	3	8
A kapcsolódások összesített erőssége	22	30	23	17	4	1	7	

Ahogy a fenti összefoglaló-értékelő táblából látszik, a problémák mérséklése szempontjából a város legfontosabb célkitűzése a gazdaságösztönzés és a munkahelyteremtés. A települési problémákat közel hasonló mértékben csökkentheti a városi életminőség javítása és a demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása. A térségi szerepkör erősítése tematikus cél a város problémáinak kezelése tekintetében csak korlátozott szerepű lehet, a „Zöld város” hatásai elsősorban közvetett módon jelenhetnek meg. Az egyes célokhoz kapcsolódó eredmények hozzájárulása a különböző problémákhoz eltérő mértékű, összességében a célok elérése kapcsán a város népességének csökkenése és a magasan képzett lakosság elvándorlása is jelentősebb mértékben lassulhat. A város által megfogalmazott célok legkevésbé KKV-k dominanciájának mérséklése, a problémák mérséklése tipikusan a város vezetése hatókörén kívül eső tényezők (pl. jelentős forrásigény, személyes kapcsolatok minősége) is jelentős mértékben befolyásolják.

21. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

Városi szintű középtávú tematikus célok								
Városi szintű adottságok	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	A kapcsolódások összesített erőssége
A foglalkoztatottak száma nőtt 2001 óta	1	3	2	0	0	0	0	6
Kisvárdai térségi képző centrum	3	2	3	3	0	0	0	11
A város kiemelkedő ingázási célpont	0	3	2	3	1	0	0	9
Járási központi szerepből adódóan az intézményi ellátottság megfelelő	0	2	3	3	0	1	1	9
Erős lakossági aktivitás a közösséget érintő ügyekben Tevékeny civil szféra, összetartó közösség	0	0	2	0	3	0	0	5
A város jelentős nagyságú, részben hasznosított ipari területtel rendelkezik	1	3	0	3	0	0	0	7
A városban több térségi és néhány országos jelentőségű, részben közösségi funkciót ellátó műemlék található	0	0	3	2	3	0	0	8
Történeti városszerkezet megőrzésre került	0	0	3	0	1	0	0	4

Városi szintű középtávú tematikus célok								
Városi szintű adottságok	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	A kapcsolódások összesített erőssége
A Vár és Fürdő együttese, mint kiemelt környezeti elem	0	3	3	3	1	0	0	10
Kedvező közlekedés földrajzi helyzet	3	3	3	3	0	0	3	12
A kapcsolódások összesített erőssége	8	19	24	20	9	0	4	

Az értékelő táblázatból látható, hogy város három célkitűzés tekintetében közel azonos mértékben épít adottságaira; ezek közül a városi életminőség javítása célkitűzés alapoz leginkább a meglévő legfontosabb települési erőforrásokra. A város térségi szerepkörének erősítése az adottságok csak kisebb részére és mérsékelt hangsúllyal építhet; ezen cél a meglévő adottságok szempontjából elsősorban városi „ágazati” célnak tekinthető. Az adottságok és a célok viszonyában kiemelkednek a városi életminőség, amely így a város legfontosabb adottságának tekinthető, és amely további fejlesztése és minél szélesebb körű funkciókkal történő hasznosítása az egész város fejlődése szempontjából meghatározó lehet.

5.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a különböző célok logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

A Városközpontban meghatározott fejlesztési célok összességében jelentősebben járulnak hozzá a város fejlődéséhez, mint a többi városrészek céljai.

A városi életminőség javítása tematikus cél teljesüléséhez a városközponti területi célok járulnak hozzá dominánsan, a többi városrész esetében is ezen cél megvalósulása fontos.

A gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés tematikus cél elérése esetében a Kiemelt Szolgáltatói, a Keleti Kertvárosi és a Déli Ipari Szolgáltatói városrészben meghatározott területi célok járultak hozzá legnagyobb mértékben a cél eléréséhez.

A települési szintű tematikus célok közül a városrészi célok leginkább városi életminőség javítása céljait támogatják, a következő nagyobb csoportba a gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés, a térségi szerepkör erősítése, a közösségfejlesztés és a „Zöld város” tematikus célok kerültek; ezzel összességében biztosítható kiegyensúlyozott fejlődés város léptékben is.

22. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösség fejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	A kapcsolódások összesített erőssége
Városközpont	V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése							
V1.1: A városrész egységes arculatának kialakítása	0	0	3	0	0	0	0	3
V1.2: A városközpont közterületeinek rendezése és a zöldfelületeinek bővítése	0	0	3	0	0	0	3	6
V1.3: Műemléki környezetek rekonstrukciója, helyi védettség alatt álló épületek fejlesztése	0	0	3	0	0	0	1	4
V1.4: Közsféra intézményeinek fejlesztése	3	0	3	1	0	3	0	7
V1.5: Kulturális és közművelődési centrumprofil erősítése	0	0	3	0	3	0	0	6
V1.6: Közoktatás infrastrukturális feltételrendszerének fejlesztése: Oktatás-nevelési intézmények fejlesztése	3	0	3	2	0	0	0	8
V1.7: Szociális közszolgáltatások és egészségügyi alapellátás minőségi fejlesztése	0	0	3	0	0	0	0	3

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	A kapcsolódások összesített erőssége
Városközpont	V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése							
V1.8: Szolgáltatói és bevásárlói környezet javítása	0	2	0	2	0	0	0	4
V1.9: A városrész közlekedésének fejlesztése	0	0	3	0	0	0	0	3
A kapcsolódások összesített erőssége	6	2	24	5	3	3	4	47
Nyugati Kertváros	V2: A Nyugati Kertváros lakófunkciójának megerősítése							
V2.1: A városrész alközpont kialakítása, élhetőbb, nyugodt lakóövezet megteremtése	0	0	3	0	1	0	0	4
V2.2: A városrész minőségi javítása: közterületek rendezése és zöldfelületek növelése	0	0	3	0	1	0	0	4
V2.3: Közlekedésterhelés csökkentése	0	0	3	0	1	0	3	7
V2.4: Közösségfejlesztő programok indítása	0	0	3	0	3	0	0	6
A kapcsolódások összesített erőssége	0	0	12	0	6	0	3	21
Északi Kertváros	V3: Az Északi kertváros szociális problémáinak kezelése, a lakosság felzárkóztatása							

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	A kapcsolódások összesített erőssége
Városközpont	V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése							
V3.1: Városrészi alközpont kialakítása: zöldfelületek arányának bővítése, a meglévő közterületek rendezése, fejlesztése	0	0	3	0	1	0	0	4
V3.2: Lakás program: Lakásállomány minőségi javítása és szociális bérlakások építése	3	1	0	0	0	0	1	5
V3.3: Alacsony státuszú lakótelepek rehabilitációja, szegregáció csökkentése, felzárkóztatási esélyek növelése	0	1	3	0	0	0	0	4
V3.4: Felzárkóztatáshoz kapcsolódó programok szervezése: képzési, közösségfejlesztő, ifjúsági, szociális, bűnmegelőzési, foglalkoztatási stb.	3	0	3	0	3	0	0	9
V3.5: A városrész közlekedésének fejlesztése: a közlekedésből adódó terhelés csökkentése és a közlekedési kapcsolatok javítása	0	0	0	0	0	0	3	3
A kapcsolódások összesített erőssége	6	2	6	0	3	0	4	21

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	A kapcsolódások összesített erőssége
Városközpont	V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése							
Kiemelt Szolgáltatói városrész	V4: A Kiemelt Szolgáltatói városrészben turisztikai, rekreációs és szolgáltató központi szerep kialakítása és fejlesztése							
V4.1: Városrészi alközpont kialakítása: közterületek rendezése és a gazdasági környezet javítása	0	2	3	0	1	0	0	6
V4.2: Meglévő turisztikai attrakciók minőségi fejlesztése: Kisvárdai Vár, Várkert, Várfürdő	0	3	3	3	3	0	0	12
V4.3: Műemlék felújítása és a környezetének rehabilitációja	0	0	3	1	0	0	0	4
V4.4: Rekreációs létesítmények minőségi fejlesztése: Várfürdő és stadion	0	3	3	1	0	0	0	7
A kapcsolódások összesített erőssége	0	8	12	5	4	0	0	29
Keleti kertváros	V5: A Keleti kertvárosban fejlett lakókörnyezet és kereskedelmi funkciójú alközpont kialakítása							
V5.1: Városrészi alközpont kialakítása: kereskedelmi alközponti szerepkör kialakulásának segítése, a lakosság betelepülésének segítése és a közterületek rendezése	1	3	3	1	0	0	0	8

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	A kapcsolódások összesített erőssége
Városközpont	V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése							
V5.2: Vállalkozások betelepülésének ösztönzése	2	3	0	1	0	0	0	6
V5.3: Közlekedés fejlesztés és a közlekedésterhelés csökkentése	0	0	0	3	0	0	3	6
V5.4: Foglalkoztatási és közösségfejlesztő programok indítása	3	2	0	0	3	0	1	9
A kapcsolódások összesített erőssége	6	8	3	5	3	0	4	29
Déli Ipari Szolgáltatói városrész	V6: A Déli Szolgáltató városrészben egészségügyi, iparfejlesztési, logisztikai és szolgáltatói központi szerep erősítése							
V6.1: Városrészi központ kialakítása: Szociális szolgáltatások erősítése a városrész korszerkezetének figyelembevételével és egészségügyi intézmények fejlesztése	0	0	3	1	0	0	0	4
V6.2: Gazdaságfejlesztés: gazdasági funkciók bővítése, vállalkozói környezet javítása; barnamezős területek funkcióváltása; vállalkozói aktivitás és sűrűség növelése	1	3	0	3	0	0	0	7

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok							
	T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	T3. Városi életminőség javítása	T4. Térségi szerepkör erősítése	T5. Közösségfejlesztés	T6: Intelligens város kialakítása	T7. „Zöld város”	A kapcsolódások összesített erőssége
Városközpont	V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése							
V6.3: Közlekedésfejlesztés és térségi közlekedési kapcsolatok javítása	0	1	0	3	0	0	2	6
V6.4: Környezetszennyezés csökkentése, környezetvédelmi beruházások generálása	0	1	0	0	0	0	3	4
V6.5: Marketingkommunikáció (befektetők betelepülésének segítése érdekében)	0	3	0	2	0	3	0	8
V6.6: Szegregáció csökkentése, felzárkóztatási esélyek növelése	0	1	3	0	0	0	0	4
A kapcsolódások összesített erőssége	1	9	6	9	0	3	5	33
Kapcsolódások erőssége mindösszesen	19	29	63	24	19	6	20	

5.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 6. „A stratégia megvalósításának főbb kockázata” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentrálnó, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 7.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.

Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 7.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.

Nyomonkövetés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 7.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.

Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 3.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 3.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

5.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

A Stratégiában azonosított beavatkozások úgy lettek meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (5.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (5.1 fejezet),
- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatása pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.⁴

⁴ Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések

Kisvárdai városa tudatosan tervezi a szolgáltatásait és a funkciók városi szintű megoszlását. A városi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá az integrált településfejlesztési stratégia átfogó céljának és tematikus céljainak megvalósításához.

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, **az önkormányzat döntése értelmében a 2020-ig terjedő időszakban prioritást élvező fejlesztések** között azonosítható logikai összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét. Az alábbi táblázatban a beavatkozások közötti összefüggések erősségét egy -2 – 0 - +2 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, a -2 az erős negatív hatást, míg a „+2” érték az erős pozitív kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a beavatkozások logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

A Vár és környékének beruházásai jelentősen erősítik egymást, hiszen egy fizikai területen helyezkednek el, így pozitív hatással vannak egymás megvalósítására is.

A beavatkozások nagy részének más beavatkozásokra nincs hatása, a fejlesztések ágazati jellegű, speciális probléma kezelését célozzák.

A Vár, Várfürdő és a Vár-tanösvény beruházásai vannak a legnagyobb hatással az összes többi beavatkozásra.

A Kisvárdai vár és környékének turisztikai hasznosítása segíti a legjobban a többi beavatkozás megvalósulását.

---

nagy száma miatt többnyire tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése.

23. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései

Beavatkozások		Kulcs projektek				Hálózatos projektek								AT projektek					Össz.
		Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása	Inkubációs központ	Kisvárdai város területén lévő intézmények napkollektoros rendszerrel való ellátása	Várfürdő teljes korszerűsítése	Déli elkerülő út építése	Csapadékvíz elvezetés és	Közösségi és kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, fejlesztése	Belváros, sétáló utca fejlesztése 2-ik ütem	Körforgalmi csomópontok kialakítása	Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása	Közösségi terek kialakítása az alközpontokban	Vár-tó tanösvény	Komplex telepprogram	Szociális célú városrehabilitáció	Közszolgáltatást nyújtó intézmények rekonstrukciója	Civil házak		
Kulcs-projektek	Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása		0	+1	+2	0	+1	+2	+1	0	0	+1	+2	0	+1	0	0	+11	
	inkubációs központ	0		+1	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	+2	
	Kisvárdai város területén lévő intézmények napkollektoros rendszerrel való ellátása	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Várfürdő teljes korszerűsítése	+2	0	0		0	0	0	+1	0	0	0	+1	0	0	0	0	+4	
Hálózatos projektek	Déli elkerülő út építése	0	+2	0	0		0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	0	+4	
	Csapadékvíz elvezetés	0	0	0	0	0		0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	
	Közösségi és kerékpáros közlekedés	+1	0	0	+1	0	0		+2	0	+1	0	0	0	0	0	0	+4	
	Belváros, sétáló utca fejlesztése 2-ik ütem	+2	0	0	+2	0	0	+1		0	0	0	+1	0	0	0	0	+6	

Beavatkozások		Kulcs projektek				Hálózatos projektek							AT projektek					Össz.
		Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása	Inkubációs központ	Kisvárdai város területén lévő intézmények napkollektors rendszerrel való ellátása	Várfürdő teljes korszerűsítése	Déli elkerülő út építése	Csapadékvíz elvezetés és	Közösségi és kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, fejlesztése	Belváros, sétáló utca fejlesztése 2-ik ütem	Körforgalmi csomópontok kialakítása	Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása	Közösségi terek kialakítása az alközpontokban	Vár-tó tanösvény	Komplex telep-program	Szociális célú városrehabilitáció	Közszolgáltatást nyújtó intézmények rekonstrukciója	Civil ház	
	Körforgalmi csomópontok kialakítása	0	0	0	0	0	0	+1	+1		+1	0	0	0	0	0	0	+3
	Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása	0	0	0	0	0	0	+1	0	0		0	0	0	0	0	0	+1
	Közösségi terek kialakítása	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	+1
AT projektek	Vár-tó tanösvény	+2	0	0	+2	0	0	0	+1	0	0	0		0	0	0	0	+5
	Komplex telep-program	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0		0	0	0	+1
	Szociális célú városrehabilitáció	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0		0	0	+1
	Közszolgáltatást nyújtó intézmények rekonstrukciója	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1		0	+3
	Civil ház kialakítása	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+2	0	0		+3
A kapcsolódások összesített erőssége		+8	+2	+4	+7	+0	+1	+5	+6	+2	+4	+3	+4	+3	+2	0	0	

6 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és - megvalósítás fázisait tekintve három típusú kockázat különböztethető meg:
  - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
  - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek;
  - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;

a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a a stratégia megvalósíthatóságának milyen kockázatai vannak és a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

24. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázatok és eszközök összekapcsolása)	Kapcsolódó célok
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba változása	magas	jelentős	Az jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése	T2, T3, T5, T6, T7

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázatok és eszközök összekapcsolása)	Kapcsolódó célok
			Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez A jogi és szabályozási követelményeket meghatározó intézményekkel folyamatosan szoros együttműködésre kell törekedni.	
Kedvezőtlen gazdasági környezet	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Intenzív befektetés-ösztönzés	T1, T2, T4, T6, T7
Megye más járásközpontjaival való verseny	közepes	jelentős	Egyeztetés a járásközpontokkal a verseny minimalizálása érdekében	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzóadások)	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Közbeszerzési szakértő alkalmazása	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során	T2, T3, T5, T6, T7
Saját forrás előteremtésének kockázata	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Hazai illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása, likviditási probléma lép fel	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja (kockázatok és eszközök összekapcsolása)	Kapcsolódó célok
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az Önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére.	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	Reális ütemterv összeállítása Kötbér alkalmazása	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán	T1, T2, T4, T6, T7
Társadalmi szempontok kockázatai: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése	T2, T4, T6, T7
A létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése	T1, T2, T3, T5
A revitalizált vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűrő, őshonos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása	T3, T7

7 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

7.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

A fejezet azon önkormányzat által végzett nem beruházási jellegű tevékenységeket foglalja össze, amelyek segítik, támogatják a fejlesztési és rehabilitációs célok elérését. Kisvárdán vannak már sikeresen alkalmazott tevékenységek:

- szabályozási tevékenység,
- tervalku,
- városmarketing célú tevékenység,
- funkcióvesztett, kiüresedett, használaton kívüli épületek és területek hasznosítása.

Az ITS végrehajtásánál legcélszerűbb minden egyes beavatkozást megelőzően megvizsgálni, hogy az egyedi szituációban, mely módszer alkalmazása a legoptimálisabb. Az Önkormányzat tisztában van az egyéb eszközök alkalmazásának lehetőségével (pl. helyi adókedvezmények), azonban a meglévő és folyamatosan átalakuló nemzetgazdasági körülmények nem teszik lehetővé az önkormányzatnak jelenleg ezen eszközök alkalmazását. Viszont kiemelten fontos, hogy az Önkormányzat a civilekkel és a magánbefektetőkkel szervezett és strukturált együttműködést alakítson ki és működtessen.

7.1.1 Szabályozási tevékenység

A helyi építési szabályzatnak kiemelt feladata legyen, hogy

- a hagyományos települési részek karakterjegyei fennmaradjanak. Ezért az általános szabályozástól részben eltérő, részben kiegészítő sajátos előírásokra lesz szükség.
- az újonnan kialakítandó lakóterület épületeivel illeszkedjen a környezethez,
- a külterületi szabályozásban a mezőgazdasági kertes területeken a lakóterületi kis távolságok miatt nem szabadna engedélyezni lakóépületek építését,
- a települési és természeti értékek védelmét a szabályozás eszközeivel hatékonyan segítse elő.

7.1.2 Tervalku

Az ITS és a településrendezési terv harmonizációjáról a szükséges módosításokról a város Önkormányzata saját hatáskörben dönt.

Beruházói indíttatású, településrendezési eszközök módosítását szükségessé tevő további igény illetve szándék nem ismert.

Amennyiben ilyen jelentkezik, és az ITS keretébe illeszkedik, úgy a településrendezési eszközök szükségessé váló módosítása során a város önkormányzata élni kíván a tervalku lehetőségével és az elvégzendő feladatok finanszírozásához ez úton megszerezhető források bevonásával.

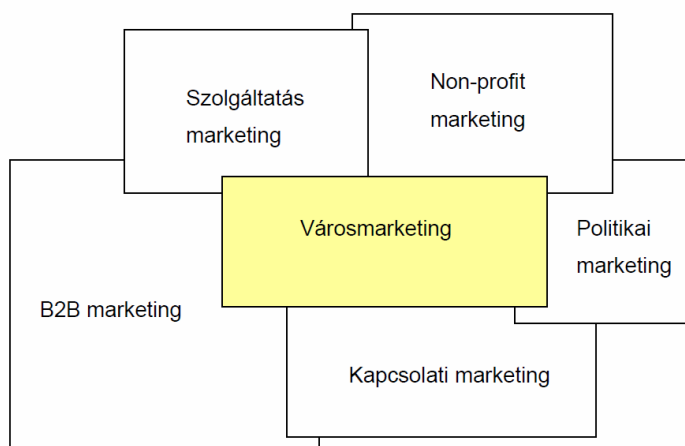
7.1.3 Városmarketing célú tevékenységek

A Városmarketing Stratégia az Integrált Városfejlesztési Stratégiában megfogalmazott célok, tevékenységek, fejlesztésének a marketing eszközeivel való támogatására tesz átgondolt, koherens rendszerben stratégiai szemléletű javaslatot.

A városmarketing szemléletmód, városvezetői gyakorlat, amely a rendszer minden elemében érvényesül és összehangolja az egyes alrendszerek működését. A városmarketing tehát egy komplex folyamat, egy összefüggő rendszer.

A városmarketing olyan irányítási, vezetési és szervezési megoldás – és egyben gondolkodásmód – amely képes érvényesíteni és koordinálni a település egyes célcsoportjainak akaratát a működésben és a fejlesztésben, miközben ennek a komplex társadalmi, gazdasági, környezeti és szociális rendszernek az értékeit, adottságait egyre szélesebb körben ismerteti, tudatosítja.

A településmarketing a marketing tudomány és gyakorlat olyan sajátos kombinációja, mely a kutatás, a célképzés, a stratégiaalkotás és az eszközrealizálás terén ötvözi a non-profit marketing, a politikai marketing, a B2B (business-to-business) avagy ipari marketing, a szolgáltatásmarketing sajátosságait, és a kapcsolati, relationship-marketing elméleti és gyakorlati módszertanát.

A Városmarketing Stratégia alapelvei:

Marketing szemléletmód: a városmarketing a városfejlesztés egy speciális, horizontális szegmense, amelynek a marketing szemléletével, eszközeivel kell támogatnia a fő stratégiai irányvonalakat.

Emberközpontúság: a társadalomorientált marketing, ahol a középpontban a város végső „fogyasztói”, az emberek állnak, legyenek azok kisvállalkozók, nagybefektetők, cégvezetők, munkavállalók, nyugdíjasok, stb.

Komplexitás: a városfejlesztés és a városmarketing is a társadalmi-gazdasági élet minden területét érinti, így a kezelendő problémák sokrétűek, komplexek, ezért a Városmarketing Stratégiának is egységesen és rendszerszemléletűen kell felépülnie.

Adaptálhatóság: a Tervnek könnyen átalakíthatónak kell lennie, hogy fel lehessen használni a környező települések, illetve a kistérség marketingtevékenységének kialakításakor.

Vertikális és horizontális partnerség: a városfejlesztés és a marketing komplexitása miatt szükség van a társadalom és a gazdaság szereplőinek bevonására, ami által a Terv elfogadott és hatékony lesz. Ezt az alapelvet a tervezéskor a bevont szakértők, a megvalósításkor pedig a társadalmisítás és a kommunikáció szolgálja.

A Városmarketing Stratégia elkészítésének javasolt metodikája:

- módszertani feltáró tanulmány készítése, melyben a területfejlesztés és a marketing tudományok közötti új, interdiszciplináris tudomány módszertanának feltérképezésével jelöljük ki a megfelelő módszertani keretet.
- Környezet és szituációelemzés: A Városmarketing Stratégia az ITS helyzetelemzésének és problémafeltárásának segítségével jelöli meg a saját célkitűzéseit. A Városmarketing Stratégia az ITS-ben megjelölt fejlődési irány propagálásának módját fejt ki, így a fejlődés megvalósulásánál szerves része annak.
- az ITS helyzetelemzésre épülő jövőkép kialakítása; a komplex, stratégiai kommunikáció és a kommunikációs részcélok megfogalmazása: az Integrált Településfejlesztési Stratégiában megfogalmazott célok kommunikálását egyrészt komplex módon, a város megítélésének egészét javító célkitűzéseket megfogalmazásával valósíthatjuk meg, másrészt a tervezett beavatkozási pontokra bontva fogalmazzunk meg kommunikációs részcélokat. A komplex- és a részcélokat is egységesen és rendszerszemléletűen kell megfogalmazni.
- Operatív Terv: A marketing tevékenység megvalósulása során az alkalmazott eszközök – mind a komplex, stratégia szintű kommunikáció eszközei, mind a konkrét beavatkozási pontokhoz rendelt kommunikációs részcélok eszközei – egy egységes hatásúak, egymást erősítők. A konkrét marketing tevékenység így alapvetően két síkon, a komplex városmarketing és a konkrét beruházások síkján zajlik.

7.1.4 Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából **funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása**. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét pusztja javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzat korlátozott mértékben rendelkezik eszközökkel, hogy a magántulajdonban lévő funkcióvesztett épületek hasznosítását ösztönözze. Ezen épületek hasznosítása többnyire piaci alapon történik.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – **bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják** (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén lehetséges átgondolt PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

7.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A jelen stratégiában felvázolt fejlesztéseket Kisvárd Város Önkormányzata egy a saját szervezeti keretén belül alapított projektiroda koordinálja majd, melyben összpontosulnak a pénzügyi koordináció, műszaki ellenőrzés valamint a monitoring feladatkörei, így egy szervezeten belül képesek lesznek az esetlegesen felmerülő hibás koordinációs, illetve tervezési mechanizmusok azonnali korrigálására, mely biztosítja a fejlesztések sikerességét. Fontos kiemelni, hogy a fejlesztések végrehajtását a stratégia fejlesztésében szerepet vállaló önkormányzati alkalmazottak végzik, így elkerülhető a stratégia hiányos ismeretéből fakadó nem teljes értékű végrehajtása.

Kisvárd Város lakosság számára nem kötelezően előírt Városfejlesztő Társaság létrehozása, a projekt megvalósítása érdekében nem kerül sor városfejlesztési társaság létrehozására. A következő években megvalósítandó projektek sikeres koordinálásához, előkészítéséhez és lebonyolításához nem szükséges a polgármesteri hivatalon kívül, külön szervezeti formát létrehozni.

A megvalósítás szervezeti kerete két szintre különíthető el:

- **Stratégiai menedzsment:** A stratégiai menedzsment az ITS-ben megfogalmazott célok megvalósulásának nyomon követését és a megvalósult eredmények folyamatos értékelését látja el.
- **Operatív menedzsment:** Az operatív menedzsment az egyes beavatkozások, projektek előkészítésében és megvalósításának menedzselésében működik közre.
- **A fenntartásban közreműködő** személyek a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

A stratégiai és operatív menedzsment szétválasztása és a felelőségek és kompetenciakörök egyértelmű tisztázása a monitoring tevékenység hatékony működtetésének előfeltétele. A stratégiai menedzsment az ITS célrendszerének megvalósulásának előrehaladását követi nyomon, még az operatív menedzsment a célok elérését szolgáló projektek felügyeletét, menedzselését és a stratégiai menedzsment számára szükséges információkat biztosítja.

Kisvárd város tekintetében mindhárom szinten elegendő számú, megfelelő tudással, tapasztalattal és konstruktív, a fejlesztések iránt elkötelezett személyek találhatóak. A Hivatalban 2013-ban lezajlott szervezettefejlesztés eredményeként a feladatvégzés és a működés hatékonyságának tovább javult.

Kisvárd Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködő és döntési jogosítványokkal** ruházták fel, amelyek révén

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,
- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalkozási feltételek stb.).

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

7.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Kisvárd városában a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési jogkörrel a polgármester rendelkezik. A **képviselő-testület** az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Ezen túlmenően a testület feladata a város térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása és/vagy módosítása. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző **bizottságai**. Bizottságok:

- Jogi, Ügyrendi és Fejlesztési Bizottság
- Városüzemeltetési, Szociális és Egészségügyi Bizottság
- Pénzügyi és Számvizsgáló Bizottság
- Oktatási, Kulturális, Szabadidő és Sport Bizottság

A városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása a Polgármesteri Hivatal Polgármesteri kabinetjének a feladata.

A városfejlesztési feladatokban közvetlenül a Városüzemeltetési, Szociális és Egészségügyi Bizottság, illetve a Pénzügyi és Számvizsgáló Bizottság vesz részt.

7.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

A stratégiai menedzsment feladatai:

- Az ITS megvalósításának folyamatos nyomon követése és értékelése
- A városfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezete változásának figyelemmel kísérése
- A külső változások hatásainak elemzése és értékelése
- A társadalmi és gazdasági igények és lehetőségek feltárása és azok változásainak beépítése az ITS-be

Összességében a stratégiai menedzsment a középtávra megfogalmazott tematikus célok megvalósulásának folyamatát vizsgálja, illetve annak relevanciáját és koherenciáját a hosszú távú célokhoz. A vizsgálathoz szükséges indikátorrendszerre már az ITS is ad iránymutatást, de várhatóan beavatkozásokként a mérési módszerek és indikátorok konkretizálódnak és változni fognak, ugyanis a legtöbb állami támogatással megvalósuló projekt saját indikátor rendszerrel rendelkezik. A stratégiai menedzsment fog rendelkezni azokkal az információkkal, amely segít megítélni a tematikus célok megvalósulását, a magán és közzféra beruházási eredményeinek összesítése és elemzése a stratégiai menedzsment szintjén fut össze, a kiértékelés és hatásvizsgálat az egész települést lefedi. A szükséges információk begyűjtésére külön információs hálózatot és rendszert szükséges bevezetni.

5. ábra: A stratégiai menedzsment összetétele

A stratégiai menedzsmentbe delegált résztvevők számának megoszlása szervezeteként.

Kisvárdai Közös Önkormányzati Hivatal: 1 fő

Jogi, Ügyrendi és Fejlesztési Bizottság: 1 fő

Pénzügyi és Számvizsgáló Bizottság: 1 fő

Oktatási, Kulturális, Szabadidős és Sport Bizottság: 1 fő

Városüzemeltetési, Szociális és Egészségügyi Bizottság: 1 fő

Városi intézmények: ágazatonként 1 fő (összesen: 5 fő)

Összesen: 10 fő

Kisvárdai Közös Önkormányzati Hivatal: mint a stratégiai menedzsment munkaszervezete van jelen, és mint a településen működő közszféra intézménye.

Képviselőtestületi Bizottságok: A képviselőtestület 3 bizottságának jelenléte biztosítja a stratégiai menedzsment működésében a népképviselő elvét.

Városi intézmények: Az egészségügyi, szociális, oktatási, közművelődési és közszféra intézményei közül 1-1 főt delegálnak a stratégiai menedzsmentbe.

Kompetenciakörök:

- Pénzügyi és Számvizsgáló Bizottság: a finanszírozási kérdésekben kompetens, az ITS pénzügyi megvalósulásának nyomon követése a feladata.
- Városüzemeltetési, Szociális és Egészségügyi Bizottság delegáltja: képviselője az antiszegregációs program megvalósulását követi nyomon, illetve az IVS által megfogalmazott beavatkozások társadalmi hatásait vizsgálja. A Bizottságból származó delegált a szociális problémák kezelése tematikus célkitűzés megvalósulásának nyomon követését végzi.

- Jogi, Ügyrendi és Fejlesztési Bizottság delegáltja: az ITS megvalósulásának gazdasági hatásait vizsgálja, valamint a turizmusfejlesztéshez kapcsolódó tematikus célok megvalósulását követi nyomon.
- Városi intézmények: Az 5 delegált a humán infrastruktúra fejlesztése tematikus célkitűzéseinek megvalósulását, illetve a város funkcióellátottságának javulása célkitűzést követi nyomon. A közoktatási intézmények vezetői közül 1 főt delegálnak, aki az ITS közoktatási hatásvizsgálatát és az antiszegregációs terv vonatkozó beavatkozásainak hatását elemzi. Az egészségügyi intézmények egy főt delegálnak a stratégiai menedzsmentbe, akinek a feladata az egészségügyi fejlesztések hatásainak vizsgálta. A szociális intézmények szintén egy főt delegálnak, aki a beavatkozások szociális hatásrendszerét, a szociális ágazati humán infrastruktúrára gyakorolt hatások mechanizmusát elemzi. A közsféra intézményei egy főt delegálnak, aki a város funkcióellátottságának javulását elemzi. A közművelődési intézmények egy főt delegálnak, aki a fejlesztések közművelődésre, rekreációra, társadalmi gyakorolt hatáselemzését végzi el.
- Közös Önkormányzati Hivatal delegáltja: a műszaki, városszerkezeti, környezeti hatáselemzések elvégzése. A Hivatalnak meghatározó szerepe van a stratégia menedzsment számára a hatásvizsgálatok elvégzéséhez szükséges adatok, információk összegyűjtésében.

A stratégiai menedzsment a jelentéseit a város képviselőtestülete elő terjeszti, ezáltal a város vezetése rendszeresen értesül az ITS stratégia programjának megvalósulásáról.

Operatív menedzsment

Az operatív menedzsment szervezet a stratégiai menedzsment szervezet alárendelt szervezete, amely az ITS által meghatározott időszakban működik és látja el feladatait. Az operatív menedzsment feladata a konkrét projektek, fejlesztések előkészítésének és megvalósításának menedzselése. Az operatív menedzsment a városrehabilitációs és egyéb városfejlesztési programok megvalósulásához kötődik.

Az operatív menedzsment komplex módon tudja kezelni a beruházási, pályázat előkészítési, kivitelezési, működtetési, monitoring feladatokat. Létrehozása nélkül a városfejlesztési projektek koordinálása, tervezhetősége nem biztosítható a megfelelő hatékonysággal. A menedzsment szervezet egy másik része külső szolgáltatókból áll. A végrehajtás sikere érdekében a projektért felelős szervezeti egység az Önkormányzati vezetés támogatásával törzsegységi szervezatként kapcsolódik az önkormányzati szervezethez, amely biztosítja függetlenségét. A szabad információáramlásnak biztosítottak kell lennie az önkormányzati szervezet és a projektért felelős szervezet között.

A jelen stratégiában felvázolt fejlesztéseket Kisvárd Város Önkormányzata egy a saját szervezeti keretén belül működő csoportja koordinálja majd, melyben összpontosulnak a pénzügyi koordináció, műszaki ellenőrzés valamint a monitoring feladatkörei, így egy szervezeten belül képesek lesznek az esetlegesen felmerülő hibás koordinációs, illetve tervezési mechanizmusok azonnali korrigálására, mely biztosítja a fejlesztések sikerességét. Fontos kiemelni, hogy a fejlesztések végrehajtását a stratégia fejlesztésében szerepet vállaló önkormányzati alkalmazottak végzik, így elkerülhető a stratégia hiányos ismeretéből fakadó nem teljes értékű végrehajtása. Az Önkormányzat rendelkezik a projektek megvalósításában alkalmas megfelelő végzettségű személyekkel (projektmenedzser, pénzügyi munkatárs, jogász, műszaki munkatárs, nyilvánosságért felelős munkatárs). A meglévő menedzsment személyi állománya elegendő, változtatás nem szükséges. Amennyiben speciális feladatok ellátása szükséges a projekt megvalósításához, abban az esetben az Önkormányzat külső szakértő/szolgáltató bevonását is igénybe veszi. Pl. esélyegyenlőség, műszaki, gazdasági, közbeszerzés.

6. ábra: Operatív menedzsment szervezeti felépítése

Projektvezető feladat- és hatásköre:

- Az erőforrások biztosítása, összehangolása, prioritások tisztázása, konfliktuskezelés.
- A projekt működéséhez szükséges erőforrások (emberi, erőforrások, eszközök, egyéb) tervezése és alkalmazása.
- A projekt minőségének fenntartása az alkalmazott módszerek kiválasztásában való részvételen, a meghatározott standardok és minősbiztosítási előírások betartatásán és javasolt változások minőségre való hatásának figyelemmel kísérésén keresztül.
- Az esetleges változások figyelemmel követése.
- A kockázatok figyelemmel követése.

Projektmenedzser

A projektmenedzser felelős a projekt mindennapi irányításért a projektvezető felhatalmazása és a vele való egyeztetés alapján. A projektmenedzser irányítja a projekt team-et, megfelelő jogosultsággal, felelősséggel rendelkezik a projekt irányításában, azért, hogy elérje a kitűzött projekt célokat a projektmenedzsment eszközein keresztül. Felelős még a projekt elszámolhatóságáért, ezért kötelessége jelenteni a projekt állapotát a projektvezető felé. Felelős a projekt időbeni megvalósulásáért, korrekt műszaki specifikációnak megfelelően, a felhasználói követelményeknek megfelelően, jóváhagyott költségkeretek között és további egyéb kritériumoknak figyelembevételével, valamint kulcsfontosságú paraméterek mellett.

Projektmenedzser feladata- és felelősségi köre:

- A projekt részletes tervezése, ellenőrzése, a célok megvalósításának menedzselése, a projekt team irányítása, kockázatok kezelése.
- Kapcsolattartás a projektvezetővel és a minősbiztosítóval a projekt irányának és minőségének biztosítása érdekében.

- Különböző jelentések elkészítése
- Általános adminisztrációs, dokumentációs feladatok ellátása.
- A projekt pályázati adminisztrációjának támogatása.
- A projekt általános állapotának leírása: melyik fázis, melyik szakasza zajlik, az ütemtervnek megfelelően halad. A következő periódus elvárásainak, tennivalóinak és felelőseinek nyomon követése.
- Kockázat analízis: kockázatok felsorolása, lehetséges hatásuk a projektre, javasolt korrekciós intézkedések és azok várható költségei.

Minőségbiztosító

A projektgazda a projekt teljes megvalósítási időszaka alatt minőségbiztosítási szakértő segítségét veheti igénybe. A minőségbiztosító jogász végzettségű. A minőségbiztosítási szakértő felel azért, hogy a projekt működése, különösen a közbeszerzésen kiválasztott vállalkozók által végzett munka az előírásoknak megfelelően történjen, projekt ütemterveire igazodva. Eltérés esetén a projekt sikerének érdekében javaslatokat tesz a projekt vezetőjének. Feladata a projektbeli problémák, kockázatok, esetleges konfliktus-hordozó területek szakszerű feltárása, és javaslatokat megfogalmazása, ezek optimális kezelésére. Figyelemmel kíséri a projekt megvalósulását, a projekt indításakor, mérföldköveinél a projekt „termékeit” ellenőrzi. Feladata a projekt sikerét befolyásoló kockázatok minél teljesebb körű beazonosítása.

Pénzügyi menedzser

A projektek pénzügyi elszámolásában kompetens.

Műszaki munkatárs:

A projektek műszaki előkészítésének és a műszaki megvalósítás koordinálásában kompetens.

Projektek társadalmisításáért felelős munkatárs

Az ITS-ben meghatározott projektek társadalmisításában kompetens. A nyilvánosság, tájékoztatás tevékenységén túl a szükséges igényfelmérések és kihasználtsági tervek elkészítésének koordinációját is végzi. A városmarketing tevékenységek koordinálása szintén feladatai közé tartozik.

A feladatok hatékony és szakszerű elvégzése érdekében külső szakértők is kerülnek bevonásra eseti jelleggel.

7.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Megyei szint

Megyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

Járási szint

Kisvárd szerepkörének tekintetében meghatározó az országos járási rendszerbe történő betagozódása, melynek következtében 2013. január 1-től járási központ funkciót tölt be. A járásközpontként felvállalt szerepek eredményeként a városi szolgáltatások tekintetében a megfelelő szerepet tölti be. Vonzáskörzete és az általa ellátott funkciók alapján a kisvárdai járás meghatározó települése, amely rendelkezik bizonyos számú, más települést ellátó, városi funkciót

jelentő intézményi és speciális funkcióval, melyek az ITS Megalapozó tanulmány 1.1.2. fejezetben kerülnek bemutatásra. Ahogy az ITS megalapozó tanulmánya is megfogalmazta, a város funkcionális várostérségét a járás települései jelenti. Elsősorban a járás települései jelentik Kisvárd vonzaskörzetét, azonban az ingázási adatok tekintetében megállapítható, hogy a legtöbben Anarcsról, Ajakról, Dögéről illetve Papról járnak napi rendszerességgel Kisvárdra.

A mikro körzeti szerepkörből adódó alapfeladatokat Kisvárd képes ellátni, a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés.

Az alábbi területek fejlesztési elképzelései azok, melyeket a járás egészét érintik:

A városi funkciók megerősítését, a gazdasági potenciált erősítő fejlesztési cél az ipari területek fejlesztése, mely fejlesztés hatása nagymértékben kihat a környező településekre, hiszen az agglomeráció munkahelyi helyzetét is javítja.

Emellett kiemelt jelentőséggel bírnak azok a közúti fejlesztések, amelyek tehermentesítik a településmagokat az átmenő forgalomtól. Ezek gyakorlatilag a térségen belüli mobilitást, az agglomerációs központ és a környezetének összeköttetését biztosítják.

A biztonságos kerékpár közlekedés, mint a környezetbarát és egészséges közlekedési mód, infrastrukturális fejlesztése, települések közötti kerékpárutak kiépítése.

25. táblázat: Munkamegosztás a Kisvárdra és a vonzaskörzetébe tartozó települések között

Kisvárdra, mint járási központ által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
■ Munkahely ■ Közigazgatás ■ Egészségügyi alap- és szakellátás ■ Alap- és középfokú oktatás ■ Kiskereskedelmi szolgáltatások ■ Üzleti és pénzügyi szolgáltatások ■ Kommunális szolgáltatások ■ Strand és gyógykezelések ■ Kulturális lehetőségek	■ Munkaerő ■ Rekreációs tevékenység ■ Lakóterület ■ Mezőgazdasági termékek ■ Alternatív ipari területek

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrataltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A kisvárdai járás, illetve vonzaskörzetének együtt járó fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség legyen képes szükségleteit és problémáit egységben megfogalmazni, majd ezeket komplex projekteké, integrált programokká alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak a város, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan kell ismerni. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Mind a járásban, kistérségben, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás gyűlt össze ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez elengedhetetlen:

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos nyilvántartása,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek beazonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,

- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek, visszacsatolások beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét, a partnerségi egyeztetésre 2015. május-június folyamán került sor.

Összefoglalva elmondható, hogy Kisvárd város tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégia területi szintű kölcsönhatása a környező települések fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

7.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Kisvárd város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának – (településfejlesztési koncepciójának és) integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) – társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi egyeztetési tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzattal.

A partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
  - államigazgatási szervek
  - önkormányzatok

- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek, melyek elsősorban a város közintézményeit, hatósági szerveit és a legjelentősebb közösségi szerveződéseket foglalja magában
- Lakossági szint

Megvalósult egyeztetések

Megvalósult egyeztetések:

A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: a dokumentumok tervezete 2015. május 26-án került kiküldésre a jogszabályilag előírt szervezetek számára.

a szakmai egyeztetések a gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési, illetve a humán fejlesztési munkacsoport tagjainak részvételével megszervezett workshopok keretében zajlottak le.

- 2015. április 15-én a helyzetelemzés főbb megállapításainak egyeztetése, a SWOT elemzés véglegesítése, valamint a településfejlesztés fő irányainak kijelölése történt meg.
- 2015. május 20-án az ITS fő elemeinek egyeztetésére, a fejlesztési célok, prioritások, beavatkozások lehetséges területeinek megvitatására került sor.

Az egyeztetéseken részt vettek a város nagyobb foglalkoztatói is, amelyekkel az önkormányzat együttműködése folyamatos és stabil alapokon nyugszik. Így összhangba hozhatók a piaci szereplők, illetve az önkormányzat által megvalósítandó fejlesztési elképzelések, amelyek szinergikus hatásai hozzájárulnak a város fejlődéséhez.

- Lakossági szint: a lakossági konzultáció 2015. június 1. és június 19. között zajlott. Egyrészt a város honlapján elérhetőek voltak a dokumentum tervezetek, amelyekkel kapcsolatosan e-mailben lehetett véleményt nyilvánítani; másrészt június 25-én lakossági fórum keretein belül is lehetőség volt a dokumentumokkal kapcsolatos észrevételek ismertetésére.

Vélemények kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető Kisvárd város önkormányzatánál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.kisvarda.hu – elérhetőek.

A partnerek bevonása a stratégia megvalósításába

A településfejlesztés egy járásközpont esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselője szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- szakmai felügyelet gyakorlója,
- működtető, megvalósítók,
- partnerek a működtetésben,
- felhasználók,
- önkormányzat érintett szervezeti egységei,

- érdekképviselői szervek,
- a várostérség érintett szereplői,
- érintett államigazgatási szervek,
- területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője.

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város, mint járásközpont a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozót folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásáról, ennek érdekében a monitoring tevékenységhez kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni. A stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is.

7.5 Monitoring rendszer kialakítása

7.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Mivel a 2014 – 2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. Az indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt.

A beavatkozások fő pénzügyi forrását a TOP jelenti, így meg kell vizsgálni, hogy mely TOP-indikátorokhoz járulhatnak hozzá leginkább a város tervezett fejlesztései:

Eredményindikátorok:

- A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége, %
- Külföldi és belföldi turisták költése, milliárd Ft
- Elégedettség a települési környezet minőségével, pontérték (0-10)
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- A járásszékhely települést 20 percen túl elérő települések számának csökkenése, db
- Primer energia felhasználás, PJ
- Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő

- A jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek száma az akcióterületen, fő

Kimeneti mutatók:

- A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe, ha
- Fejlesztett vagy újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db
- Városfejlesztés
  - Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek, m²
  - Integrált településfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága, fő
  - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek, m²
  - Helyreállított lakóegységek városi területeken, lakóegység
  - Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma, fő
  - Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága, m²
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma, db
- Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza, km
- Energiahatékonyság: A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése, kwh/év
- Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés, PJ/év
- A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség, PJ/év
- Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma, db
- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma, db

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt. A célértékek a lehető legjobb jelenlegi tudás szerinti nagyságrendi becslést jelölnék. A város által felhasználható források nagyságrendi becslését a 3.6 fejezet tartalmazza.

26. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága	Bázisév	Bázisérték	Célérték 2023
T1. Demográfiai és társadalmi negatív folyamatok megállítása	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH	tízévente	2011	54,8	56,8
	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (Növekedés)	%	KSH	évente	2011	20,5	23
T2. Gazdaságösztönzés és munkahelyteremtés	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH	évente	2011	54,8	58
	Működő kisvárdai vállalkozások számának változása (növekedés)	db	KSH	évente	2012	1 080	1 100
	A városban székhellyel rendelkező vállalkozások által fizetett iparűzési adó értéke (növekedés)	m Ft	Önkormányzat	évente	2014	1 023	1 150
	Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (növekedés)	e Ft	KSH, TEIR	évente	2012	964	1 050
	Az önkormányzat által vállalt önként pénzbeli és természetbeni juttatások száma (szinten tartás)	db	Önkormányzat	évente	2014	1 200	1 200
	Turisztikai szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente	2013	19 265	23 000

T3: Városi életminőség javítása	Szegregációval veszélyeztetett területen élők száma (csökkenés)	fő	KSH (népszámlálás), Önkormányzat	tízévente, évente	2011	204	168
	Elégedettség a település környezet minőségével	0-10 pontérték	Önkormányzat	évente	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma,	fő	Önkormányzat	évente	2015	0	150
T4: Térségi szerepkör erősítése	Működő kisvárdai vállalkozások számának változása (növekedés)	db	KSH	évente	2012	1 080	1 090
	A városban székhellyel rendelkező vállalkozások által fizetett iparüzési adó értéke (növekedés)	m Ft	Önkormányzat	évente	2014	1 023	1 123
T5: Közösségfejlesztés	Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma	db	Önkormányzat	évente	2015	0	10
	Kisvárdai székhelyű civil szervezetek által elnyert támogatás összege (növekedés)	e Ft	Önkormányzat	évente	2015	0	250 000
	Megújított közterületek mérete (növekedés)	m ²	Önkormányzat	évente	2015	0	5 000
	Kialakított szabadtéri közösségi terek mérete és száma (növekedés)	m ² , db	Önkormányzat	évente	2015	0 0	10 000 5
T6. Intelligens város kialakítása	Digitális városi szolgáltatások száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente	2015	0	5

T7. „Zöld város”	Megújított és újonnan kiépített utak és kerékpárutak hossza (növekedés)	m	Önkormányzat	évente	2015	0	6 500
	Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya	%	Önkormányzat	évente	2015	0	25
	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonyabb beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente	2015	0	8

Három eredmény indikátor két-két tematikus cél esetében is megjelenik. Itt a meghatározott célértékek összeadódnak a célok teljesülésénél.

27. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága	Bázisév	Bázisérték	Célérték 2023
V1: A Városközpont központi jellegű funkcióinak erősítése és vonzerejének növelése	Megújított közterületek mérete (növekedés)	m ²	Önkormányzat	évente	2015	0	2 500
	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonyabb beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente	2015	0	8
	Kialakított szabadtéri közösségi terek mérete és száma (növekedés)	m ² , db	Önkormányzat	évente	2015	0 0	2 000 1

	Digitális városi szolgáltatások száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente	2015	0	5
	Elégedettség a település környezet minőségével	0-10 pontérték	Önkormányzat	évente	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
V2: A Nyugati Kertváros lakófunkciójának megerősítése	Elégedettség a település környezet minőségével	0-10 pontérték	Önkormányzat	évente	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
	Megújított közterületek mérete (növekedés)	m ²	Önkormányzat	évente	2015	0	1 000
V3: Az Északi kertváros szociális problémáinak kezelése, a lakosság felzárkóztatása	Elégedettség a település környezet minőségével	0-10 pontérték	Önkormányzat	évente	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
	Szegregációval veszélyeztetett területen élők száma (csökkenés)	fő	KSH (népszámlálás), Önkormányzat	tízévente, évente	2011	204	168
	Az önkormányzat által vállalt önként pénzbeli és természetbeni juttatások száma (szinten tartás)	db	Önkormányzat	évente	2014	800	800
V4: A Kiemelt Szolgáltatói városrészben turisztikai, rekreációs és szolgáltató központi szerep kialakítása és fejlesztése	Turisztikai szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma (növekedés)	db	Önkormányzat	évente	2013	19 265	23 000
	Működő kisvárdai vállalkozások számának változása (növekedés)	db	KSH	évente	2012	1 080	1 090
	A városban székhellyel rendelkező vállalkozások által fizetett iparüzési adó értéke (növekedés)	m Ft	Önkormányzat	évente	2014	1 023	1 115
V5: A Keleti kertvárosban fejlett lakókörnyezet és kereskedelmi funkciójú alközpont kialakítása	Elégedettség a település környezet minőségével	0-10 pontérték	Önkormányzat	évente	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
	Megújított közterületek mérete (növekedés)	m ²	Önkormányzat	évente	2015	0	1 500

V6: A Déli Szolgáltató városrészben egészségügyi, iparfejlesztési, logisztikai és szolgáltatói központi szerep erősítése	Működő kisvárdai vállalkozások számának változása (növekedés)	db	KSH	évente	2012	1 080	1 095
	A városban székhellyel rendelkező vállalkozások által fizetett iparűzési adó értéke (növekedés)	m Ft	Önkormányzat	évente	2014	1 023	1 120
	Elégedettség a település környezet minőségével	0-10 pontérték	Önkormányzat	évente	2015	később kerül meghatározásra	később kerül meghatározásra
	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH	évente	2011	54,8	56,8
	Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (növekedés)	e Ft	KSH, TEIR	évente	2012	964	1 050

28. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
Városközponti Akcióterület				
Belváros, sétálóutca fejlesztése 2-ik ütem	Felújított közterület	m2	Önkormányzat	évente
	Új üzlethelyiségek száma	db	Önkormányzat	évente
Idősek otthona korszerűsítése és bővítése Kisvárdán	Projektbe bevont személyek száma	fő	Önkormányzat	évente
	Korszerűsített épületek száma	db	Önkormányzat	évente
Szociális alapszolgáltatások fejlesztése	Projektbe bevont személyek száma	fő	Önkormányzat	évente
Civil ház kialakítása	Korszerűsített épületek száma	db	Önkormányzat	évente
Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása: Malom köz, Várday István utca, Tomos utca, József Attila utca	Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	Önkormányzat	Projekt záráskor
Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetés: Kölcsey F. utca	Felújított elvezetők hossza	km	Önkormányzat	Projekt záráskor
Tornacsarnok épületének teljes rekonstrukciója	Felújított épületek száma	db	Önkormányzat	évente
	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma	db	Önkormányzat	évente
Körforgalmi csomópontok kialakítása: Aradi Vértanúk Tere, Várday István utca – Krucsay Márton kereszteződésében	Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	Önkormányzat	évente
	Kialakított körforgalmak száma	db	Önkormányzat	évente
Tüdőgondozó felújítása	Felújított épületek száma	db	Önkormányzat	évente
	Beszerzett eszközök száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor
Posta épületének teljes korszerűsítése	Felújított épületek száma	db	Önkormányzat	évente

	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma	db	Önkormányzat	évente
Egészségügyi alapellátás fejlesztése	Korszerűsített épületek száma	db	Önkormányzat	évente
Nyugati kertvárosi Akcióterület				
Alacsonyabb rendű utak felújítása: Bajcsy-Zsilinszky E. út, Toldi M. út, Epreskert utca és Hársfa utca	Az újraképzett vagy felújított közutak teljes hossza	km	Önkormányzat	Projekt zárásakor
Közösségi terek kialakítása az alközpontokban	Új közösségi terek területe	m ²	Önkormányzat	Projekt zárásakor
Északi kertvárosi Akcióterület				
Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetés: Mátyás Király útja, Szabadság u., Széchenyi u. és Liliom utca	Felújított elvezetők hossza	km	Önkormányzat	Projekt zárásakor
Közösségi terek kialakítása az alközpontokban	Új közösségi terek területe	m ²	Önkormányzat	Projekt zárásakor
Kiemelt szolgáltatói Akcióterület				
Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása	Látogatószám	fő	Önkormányzat	évente
	Támogatott turisztikai attrakció árbevétele	M Ft	Önkormányzat	évente
Várfürdő teljes korszerűsítése	Létrejött fejlesztés területe	m ²	Önkormányzat	évente
	Új szolgáltatások száma	db	Önkormányzat	évente
Vár-tó tanösvény rehabilitációja	Látogatószám	fő	Önkormányzat	évente
	Tanórai foglalkoztató órák száma	db	Önkormányzat	évente
Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetés: Városmajor utca	Felújított elvezetők hossza	km	Önkormányzat	Projekt zárásakor

Közösségi terek kialakítása az alközpontokban	Új közösségi terek területe	m2	Önkormányzat	Projekt zárásakor
Keleti kertvárosi Akcióterület				
Körforgalmi csomópont kialakítása: Jékei út – Litki út – Papi út körforgalmi csomópont	Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	Önkormányzat	évente
	Kialakított körforgalmak száma	db	Önkormányzat	évente
Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetés: Litki és Jéki út	Felújított elvezetők hossza	km	Önkormányzat	Projekt zárásakor
Közösségi terek kialakítása az alközpontokban	Új közösségi terek területe	m2	Önkormányzat	Projekt zárásakor
Déli Ipari Szolgáltatói Akcióterület				
Komplex telepprogram Kisvárdai területén	Projektbe bevont személyek száma	fő	Önkormányzat	évente
	Pozitív eredménnyel kikerült személyek száma	fő	Önkormányzat	évente
	Képzésben részt vevők száma	fő	Önkormányzat	évente
Inkubációs központ létesítése	Új mikro vállalkozások száma	db	KSH	évente
	Az inkubátorházban működő vállalkozások száma	db	Önkormányzat	évente
Mentőállomás korszerűsítése	Felújított épületek száma	db	Önkormányzat	évente
	Beszerzett eszközök száma	db	Önkormányzat	Projekt zárásakor
Szociális városrehabilitációs Akcióterület				
Komplex szociális városrehabilitációs projekt	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	Önkormányzat	évente
	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma,	fő	Önkormányzat	évente
	Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma	db	Önkormányzat	évente

29. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Projekt típusa	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
Kulcsprojekt	Kisvárdai Vár és környékének turisztikai célú hasznosítása	Látogatószám	fő	Önkormányzat	évente
		Támogatott turisztikai attrakció árbevétele	M Ft	Önkormányzat	évente
		Teremtett munkahelyek száma	fő	Önkormányzat	évente
Kulcsprojekt	Inkubációs központ létesítése a vállalkozóvá válás támogatása érdekében	Új mikro vállalkozások száma	db	KSH	évente
		Az inkubátorházban működő vállalkozások száma	db	Önkormányzat	évente
		Teremtett munkahelyek száma	fő	Önkormányzat	évente
Kulcsprojekt	Várfürdő teljes korszerűsítése, balneológia kialakítása	Teremtett munkahelyek száma	fő	Önkormányzat	évente
		Új szolgáltatások száma	db	Önkormányzat	évente
AT projekt	Komplex telep-program Kisvárdai város területén	Projektbe bevont személyek száma	fő	Önkormányzat	évente
		Pozitív eredménnyel kikerült személyek száma	fő	Önkormányzat	évente

		Képzésben részt vevők száma	fő	Önkormányzat	évente
AT projekt	Szociális célú városrehabilitáció	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	Önkormányzat	évente
		Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma,	fő	Önkormányzat	évente
		Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma	db	Önkormányzat	évente
Hálózatos projekt	Belváros, sétálóutca fejlesztése 2-ik ütem	Felújított közterület	m ²	Önkormányzat	évente
		Új üzlethelyiségek száma	db	Önkormányzat	évente
Hálózatos projekt	Déli elkerülő út építése	Új út hossza	km	Önkormányzat	évente
Kulcsprojekt	Kisvárdai város területén lévő oktatási intézmények / intézmények napkollektoros rendszerrel való ellátása, épületek teljes körű korszerűsítése	Megújuló energiahordozó felhasználás	GJ/év	Önkormányzat	évente
		Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási intézkedések által	db	Önkormányzat	évente

		érintett önkormányzati épületek száma			
AT projekt	Közösségi terek kialakítása az alközpontokban	Új közösségi terek területe	m2	Önkormányzat	évente
		Új vagy felújított játszótérek száma	db	Önkormányzat	évente
Hálózatos projekt	Közösségi és kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, fejlesztése	Kerékpár utak hossza	km	Önkormányzat	évente
		Kerékpártárolók száma	db	Önkormányzat	évente
		Kerékpáros események – helyi akciók száma	db	Önkormányzat	évente
Hálózatos projekt	Bel- és külterületi csapadékvíz elvezetése	Felújított elvezetők hossza	km	Önkormányzat	Projekt zárásakor
AT projekt	Vár-tó és tanösvény felújítása	Látogatószám	fő	Önkormányzat	évente
		Tanórai foglalkoztató órák száma	db	Önkormányzat	évente
Hálózatos projekt	Körforgalmi csomópontok kialakítása	Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	Önkormányzat	évente
		Kialakított körforgalmak száma	db	Önkormányzat	évente
AT projekt	Posta épületének teljes korszerűsítése	Felújított épületek száma	db	Önkormányzat	évente
		Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási	db	Önkormányzat	évente

		intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma			
AT projekt	Idősek otthona korszerűsítése és bővítése Kisvárdán	Teremtett munkahelyek száma	fő	Önkormányzat	évente
		Projektbe bevont személyek száma	fő	Önkormányzat	évente
		Korszerűsített épületek száma	db	Önkormányzat	évente
AT projekt	Tornacsarnok épületének teljes rekonstrukciója	Felújított épületek száma	db	Önkormányzat	évente
		Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma	db	Önkormányzat	évente
AT projekt	Mentőállomás korszerűsítése:	Felújított épületek száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor
		Beszerzett eszközök száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor
AT projekt	Tüdőgondozó felújítása:	Felújított épületek száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor
		Beszerzett eszközök száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor

AT projekt	Egészségügyi alapellátás fejlesztése	Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	fő	Önkormányzat	évente
AT projekt	Szociális alapszolgáltatások fejlesztése	Bevont lakosság száma	fő	Önkormányzat	évente
Hálózatos projekt	Alacsonyabb rendű utak teljes felújítása	Az újraépített vagy felújított közutak teljes hossza	km	Önkormányzat	Projekt záráskor
AT projekt	Civil ház kialakítása	Felújított épületek száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor

7.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

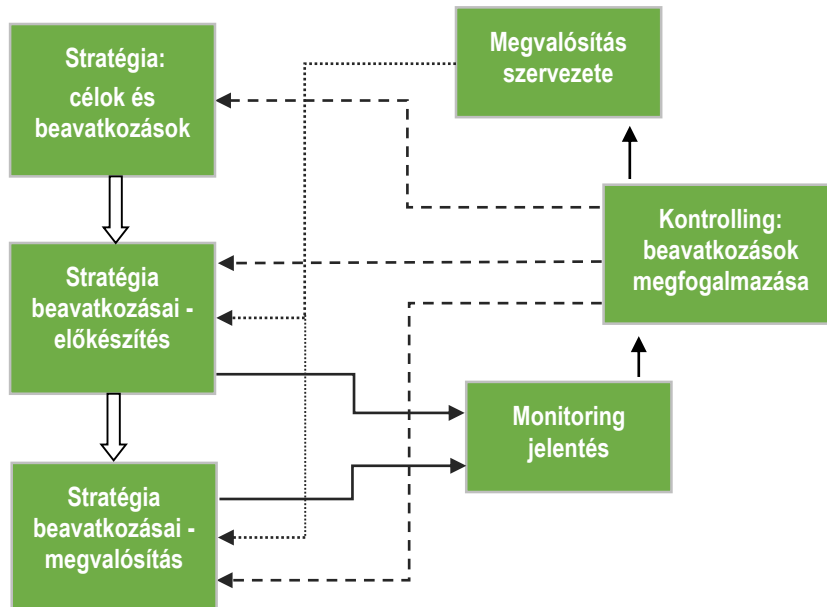
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelősét
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi:

7. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesz a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra
- Monitoring bizottság: negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja a negyedéves, illetve az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a monitoring bizottság tagjai:
  - Polgármester
  - A testületi bizottsági elnökök
  - Városi főépítész
  - Civil szervezetek
  - Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet

Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy negyedéves, illetve éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja. Az operatív szervezet feladata az előrehaladás méréséhez szükséges adatok rendszeres gyűjtése, az ehhez kapcsolódó koordinációs feladatkört a monitoring felelős látja el. Az operatív menedzsment gondoskodik arról, hogy a monitoring tevékenység során keletkezett aktuális információkhoz a partnerek hozzáférjenek. Ennek érdekében az előrehaladáshoz kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni.

Stratégiai partnerek bevonása: a stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

Éves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. A Monitoring Bizottság a jelentést minden esetben elfogadja, és saját hatáskörében döntéseket hoz a megvalósítással kapcsolatban. Szükség szerint – a monitoring bizottság javaslatai alapján – a jelentést az illetékes szakbizottságok, illetve a képviselőtestület is megtárgyalják, és meghozzák a szükséges döntéseket. A jelentés tartalma kiterjed:

- a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok (a gyűjtendő adatok forrását a 7.5.1 fejezet táblázatai tartalmazzák),
- a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
- a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
- a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
- a megvalósításra fordított pénzügyi források,
- a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,

- a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.

Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelést. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Értékelő lapok: a különböző értékelő lapok szerepe, hogy az egyes tevékenységek kapcsán a tervezett beavatkozások előrehaladása, az azokkal kapcsolatos problémák a lehető legobjektívebb módon megítélhetők legyenek. A formalizált értékelő lapok le kell, fedjék a célokat, a beavatkozásokat, valamint az indikátorokat is. Az értékelő lapok a negyedéves és éves jelentések mellékletét képezik.

8 Rövidítésjegyzék

- AT – akcióterv
CLLD – Községi szinten irányított városi helyi fejlesztések
EFOP – Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EMVA – Európai mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
ERFA – Európai regionális Fejlesztési Alap
ESZA – Európai Szociális Alap
ETHA – Európai Tengerügyi és Halászati Alap
GINOP – Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
HEP – Helyi Esélyegyenlőségi Központ
HÉSZ – Helyi Építési Szabályzat
HH – hátrányos helyzetű
HHH – halmozottan hátrányos helyzetű
IKOP – Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
IKT – Információs és Kommunikációs Technológiák
ITP – Integrált Területi Programok
ITS – Integrált Településfejlesztési Stratégia
IVS – Integrált Városfejlesztési Stratégia
KEHOP – Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
KÖFOP – Közigazgatási- és Közszolgáltatási Fejlesztési Operatív Program
KSH – Központi Statisztikai Hivatal
KKV – Kis-, illetve Középvállalkozás
MAHOP – Magyar Halászati Operatív Program
NFGM – Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK – Országos Fejlesztési és területfejlesztési Konceptió
OP - Operatív Program
RSZTOP – Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
TEIR – Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer
TISZK – Térségi Integrált Szakképző Központ
TOP – Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VEKOP – Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
VP – Vidékfejlesztési Program

9 Mellékletek

9.1 sz. melléklet: Beruházási prioritások

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1301/2013/EU RENDELETE

(2013. december 17.)

az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

5. cikk

A támogatások köre

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése a következők révén;
  - a) a kutatási és innovációs (K+I) kiválóság fejlesztése, és különösen az európai érdekeltsgű kompetenciaközpontok támogatása érdekében a K+I infrastruktúra és kapacitás megerősítése;
  - b) a vállalkozások K+I beruházásainak előmozdítása, valamint a vállalkozások, a kutatási és fejlesztési központok és a felsőoktatási ágazat közötti kapcsolatok és szinergiák létrehozása, különös tekintettel a termék- és szolgáltatásfejlesztésbe, a technológiaátadásba, a társadalmi innovációba, az ökoinnovációba és a közszolgálati alkalmazásokba, a keresletélénkítésbe, a hálózatépítésbe, a klaszterekben és az intelligens specializáció általi nyílt innovációba történő beruházásokra, továbbá a technológiai és alkalmazott kutatás, a kísérleti programok, a korai termékhitelítési intézkedések, az alaptechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és próbagyártásának támogatása, valamint az általános célú technológiák terjesztése;
2. az ikt-khoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása a következők révén:
  - a) a szélessáv-kiépítés kiterjesztése és nagy sebességű hálózatok kiépítése, valamint a digitális gazdaságot szolgáló feltörekvő technológiák és hálózatok bevezetésének támogatása;
  - b) az ikt-termékek és szolgáltatások, az e-kereskedelem továbbfejlesztése és az ikt iránti kereslet fokozása;
  - c) az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése;
3. a kkv-k versenyképességének fokozása a következők révén:
  - a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése;
  - b) a kkv-k számára új vállalati modell – elsősorban a nemzetközivé válás céljával történő – kidolgozása és megvalósítása;
  - c) a korszerű termék- és szolgáltatásfejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása;
  - d) a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni;
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban a következők révén:
  - a) a megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása;

- b) az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a vállalkozásokban;
  - c) az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is;
  - d) intelligens alacsony és közepes feszültségen működő elosztórendszerek fejlesztése és kialakítása;
  - e) alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását;
  - f) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák kutatásának, innovációjának és bevezetésének az előmozdítása;
  - g) a hasznos hőigény alapján a hő és a villamos energia nagy hatásfokú kapcsolt előállításának előmozdítása;
5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése a következők révén:
- a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, többek között az ökoszisztémán alapuló megközelítéseket célzó beruházások támogatása;
  - b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése;
6. a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása a következők révén:
- a) a hulladékágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében;
  - b) a vízgazdálkodási ágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés, és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében;
  - c) a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése;
  - d) a biológiai sokféleség és a talaj megóvása és helyreállítása és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, többek között a Natura 2000 és a zöld infrastruktúrák révén;
  - e) a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdáövezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezésmentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása;
  - f) a hulladékgazdálkodási ágazatban, a vízgazdálkodási ágazatban, a talaj tekintetében vagy a légszennyezettség csökkentése területén a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság javítását szolgáló innovatív technológiák előmozdítása;
  - g) az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari átállás támogatása, a zöld növekedés, az ökoinnováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása;
7. a fenntartható közlekedés támogatása és a szűk keresztmetszetek eltávolítása az alapvető fontosságú hálózati infrastruktúrákból az alábbiak révén:
- a) a multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a TEN-T-be való beruházás által;
  - b) a regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához – többek között a multimodális csomópontokhoz – történő kapcsolásával;
  - c) környezetbarát (többek között alacsony zajkibocsátású) és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerek, többek között belvízi és tengeri hajózási útvonalak, kikötők, multimodális összeköttetések és repülőtéri infrastruktúrák kifejlesztése és korszerűsítése, a fenntartható regionális és helyi mobilitás előmozdítása érdekében;

- d) átfogó, magas szintű és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és helyreállítása, valamint zajcsökkentő intézkedések előmozdítása;
- e) az energiahatékonyság és az ellátásbiztonság javítása intelligens energiaelosztó, -tároló és -átviteli rendszerek kialakításával és a megújuló forrásokat használó megosztott termelés integrálásával;
8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése a következők révén:
- a) üzleti inkubátorházak létrehozásának támogatása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikro- és kisvállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása;
- b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását;
- c) helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek a(z) 1304/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási körén kívül esnek;
- d) a foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába történő beruházás;
- 9) a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és mindenfajta diszkrimináció elleni küzdelem a következők révén:
- a) a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás;
- b) a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;
- c) a szociális vállalkozások támogatása;
- d) a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák keretében végzett beruházások;
- 10) az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével;
- 11) a hatóságok és az érintettek intézményi kapacitásának növelése és eredményes közigazgatás kialakítása az ERFA feladatainak végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási rendszerek és közszolgáltatások eredményességének és intézményi kapacitásának megerősítése által.

